

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jósef-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Egységes alap.

Budapest, április 11.

(v.) Tegnap megint jaj volt nekünk, szegény liberálisoknak: ismét kikaptunk gróf Zichy Jánostól, a néppárt nagy miveltségű, elegáns szavu elnökétől. Előkelő szokása szerint most sem minket bántott, hanem csak a politikai hitvallásunkat. De mi a magunk nyárspolgári szokása szerint megint csak a saját testünkkel fogjuk fel a liberalizmus ellen szánt vágásokat. Hiába, a canaille-tempó már ilyen marad. Aki a meggyőződésünket bántja, az minket bánt meg. Ha elveinket ütjük, mi magunk jajdulunk fel s aki politikai gondolkodásunk sarkkövét akarja kiemelni, azzal mi szállunk szembe. Zokon ne essék, de már mi ilyenek vagyunk. S ilyenek is óhajtunk maradni. Ebből a póriás csökkönységünkől nem fogunk kivetkőzni soha.

Hadat izenünk hát a gróf Zichy János ráfogásainak és tévedéseinek. Ráfogás volt beszédében az, hogy a szabadelvűséget az istentagadással azonosította. Engedelmet kérünk, a felekezettek fölött álló állam nem atheista. Csak tisztelt a lelkiismereti szabadságot és feltétlen fogantat szerz neki. Az istent nem tagadja, de nem engedi meg azt, hogy egyetlen felekezet ráérezkölje a maga dogmáit a honpolgárok összességére. Alapelve az, hogy üdvözüljön kiki a saját kívánsága és lelki szüksége szerint. Ki mit hisz, azt hihesse büszkén és szabadon: a liberális államnak ez a valláspolitikai alapigazsága. Ha ez a felfogás nem tetszik a néppártnak, arról nem tehetünk. De vitatjuk, hogy ez a liberális felfogás egyúttal a legkeresztényibb is. Mert benne az evangélium szelleme testesül meg. Azé az evangéliumé, amely megköveteli az isten számára azt, ami az istené, de meghagyja egyszermind,

hogy adassék meg a császárnak az, ami a császáré. Azé az evangéliumé, amely a hit dolgában irtózik az erkölcsi kényszernek még gondolatától is s a szabad lelkek önkéntes áhitására alapítja a hitet. Azé az evangéliumé, amely a farizeus írástudók képmutatását isten megcsufolásának valja s a hittől mindenekelőtt őszinteséget követel. Világszerte sok olyan állam van, amelyben állandó kormányzati irány a liberalizmus. Mutasson nekünk ezek közül gróf Zichy János csak egyet is, ahol az uralkodó szabadelvűség az istenhittől való elszakadást parancsolta volna rá a polgárookra. A liberális politika a hit kérdéseibe nem avatkozik, csak óvja és körülbástyázza a lélek szabadságát, mert megkülönbözteti a felekezetet a vallástól s a hittől. Tiszta sor ezek után, hogy az atheizmus vadját a szabadelvűségen nem tőrjük. S higgye meg nekünk gróf Zichy János, hogy az efféle banális vádaskodás sehogysen illik ama konzervatív előkelőséghez, amely az ő egyéniségét egyebekben jellemzi.

Az egységes alap, amelyen a néppárt elnöke a nemzeti életet meg akarja szervezni, az emberiség megváltásáról való meggyőződés, vagyis a kereszténység. Csodáljuk, hogy épp a tegnapi ülésen hirdette ezt a tant gróf Zichy János, holott alig félórával az ő beszéde előtt épp az ő pártja s épp a kereszténység egyik vitás kérdésében a legviharosabban különbözött össze a parlament egyik protestáns vallású szónokával. Az a fülsiketítő zsvaj, amelylyel a néppárt Veres Józsefnek a pápaságról szóló nyilatkozatát félbeszakította, nagyon furcsa világosságot vetett a gróf Zichy Jánostól kinált „egységes” alapra. A katolicizmus és a protestantizmus évszázados keserű és véres harcáról nem is szólnak. De magában a

katholikus vagy a protestáns egyházban is oly élesen állanak a szekták egymással szemközt, hogy azokat egységbe foglalni fizikai és erkölcsi lehetetlenség. Egy nemzet életét pedig ilyen kiengesztelhetetlen meghasonlásoktól keresztülhasított alapra ráépíteni, merő abszurditás. A néppárt keresztény alapról beszél, de kizárólag katolikus alapot ért rajta. Ha mást értene, meg kellene saját magát tagadnia. Ha pedig ezt érti, akkor hogyan akarja a kalvinistákat, a lutheránusokat, a görög nem-egyesülteket, a görög-katholikusokat, az unitáriusokat, a zsidókat, a baptistákat, a nazarénusokat erre az alapra rácsábitani? Gróf Zichy János mondta, hogy egységes alap nélkül nincs nemzeti szervezet. A józan ész pedig kimutatja ime, hogy felekezeti alapon nemzeti egység el sem képzelhető.

Azt is hallottuk a néppárt elnökétől, hogy a kereszténység, mint a nemzeti szervezkedés alapja, az erkölcsi állandóságot biztosítja. Hogy ilyen általánosságban ez az igazság nem áll meg, kiderül már az eddig mondottakból is. De mi még hozzátoldjuk azt, hogy az erkölcsi állandóságot maga a katolicizmus nem biztosítja. A história bizonyítja, hogy a vallási eszme csak tömlő, amelybe mindenkor a maga szellemét önti bele. A katakombákba menekülő őskereszténység szelleme más volt, mint a középkor feudális századainak szelleme; s a cinquecento pápának katolicizmusa a maga derült szépségkultuszával közelebb állott a heléni pagánizmushoz, mint ahhoz a rideg vakhíthez, mely az ujkor első századaiban uralkodott a katolikus egyházban. Az a katolikus egyház, mely a jobbágyságot isteni eredetű intézménynek ismerte el s a feudális jogokat a hit erejével támogatta, bizony távolabb állott a XIII. Leo pápa halhatatlan enciklikájától,

TÁRCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Írta: JÓKAI MÓR.

Már pedig csak nagyon kell kívánni az embernek valamit, hogy azt a sors beteljesítse. Natália folyton járt-kelt alá s fel nyugtalanul a szobában s minden fordulónál kitekintett az ablakon, hogy nem tér-e vissza valaki a hiveiből. Egyszer csak nagy meglepetésére azt látja, hogy nini, a brieskával visszajöttek. Ok ezek: a kis kocsis, meg a Pista hajdu. Ide hajtának be a vendéglőbe. Nagyon megörült. Kifutott eléjük a folyosóra. A kapubejárat alatt megállt a brieska. A Pista hajdu a hátulsó ülésben volt elhelyezkedve, ami urak számára rendeltetett. Nagyon nehezen tudott felkelni s amíg a hágasón leszállt, az egyik kezét a háta mögött tartá, mintha féltenne valami töredékeny portékát oda hátul.

Natália eléje kiáltott:

— Nos, Pista, hát mért jöttetek vissza?

— Azért, mert kergették! — nyögé a hajdu, savanyu pófát fitoritva hozzá s aztán, amíg azon a hat lépésön felkapaszkodott a folyosóig, minden lépésnél nagyot jajdult: jau, jau, jau, . . .

— Valami baj történt?

— Történt hát. De csak nekem baj. Jau! Hogy a Krisztus pofozza fel!

— Gyere be a szobába. Úlj le.

— Jau! Dehogy ülök. Nem jó az.

— No hát mi történt? Beszélj.

— Verje meg a Jézus azt a Rubiánkát levestül együtt! Hát az történt, hogy a vámsorompónál megállítottak bennünket s vizitáció alá vették a brieskát, elébb a fináncok, azután meg a zsandárok. A dohányt a zacskóinkból mind kiöntögtették a földre. Azután apróra kimototztak bennünket. En nálam megtalálták a tekintetes ur levelét a Rubiánkához; pedig jól el volt tévo: a csizmám zsarába. Azt az inspekiós tiszt felbonthatta, elovastá. No, azt a mérget kellett volna látni! Toporzékolt, a levélbe csapkodott s szidta a szekérenment voltunkat. Még kanárinak is elnevezett. „Hát ti lovas bandériumot akartok verbuválni, tüzes rakéttákkal akartok lövöldözni? Még diadalkapu is! Hisz ez ribillió! No megállj! Majd adok én nektek kutyaporciót. „Bank herauz! Fünfundevancig!” Azzal előrántották a derest, engemet laktaptak a tiz körömről, s olyan huszonötöt hegedültek el rajtam, hogy még a születésem napját is megátkoztam. Au, jau! Hogy a ragya verje meg azt a Rubiánkát!

No ez a kéjtázás jól kezdődik! — gondoló magában Natália.

Aztán fájdalomenyhítésül a kárbaveszett vendégséget átadta a két hazakergetett cselédnek.

A rendőrségre felhívtak közül leghamarább elbocsátották a kocsis, aki csak tanu volt. A Katkának elébb reverzálást kellett aláírnia, hogy semmi titkos izenetet nem rejteget magánál se Kossuthtól, se Bemtől. Hazatért Natáliához, nem győzött vele eldicselkedni az urnőjének, hogy az a magas rendőrtiszt, (háromesillagos) milyen

nyájás, udvarias volt hozzá: elébb asszonyságnak, azután kisasszonynak szólította, leültette egy nádszékre, citromosvizzel kínálta; de miután ő állhatatosan megmaradt azon álláspontra mellett, hogy ő semmi más, mint egy cselédeleány, végül azzal a szóval bocsátotta el, hogy „te Luther”. Valószínű, hogy lágyabb „t”-t használt hozzá, de a Katkának ez is nagy megtiszteltetés volt.

Ellenben Aramios Cirillt egész reggelig ott examinálták a rendőrségnél. Igen sok megtudni-valójuk volt a hatalom képviselőinek. A neve ott fényeskedett a feltek könyvben. Azt szerették volna tőle megtudni, hogy hová lettek az elfogott püspök kapitálisai, miknek konfiskálás alá kellene esni? A komáromi bankóéletessel minden kérdést be lehetett takarni. Aki többet akar megtudni, keresse a Tózsót. Az majd beszél vele a maga nyelvén.

Natália egyedül maradt Katkával a vendéglőben éjszakára. Egyetlen igaz barátja volt ez a cseléd. (Ez a hőső.) Felynyithatta előtte a lelkét. Elmondhatta neki, hogy mennyire igaza volt Negrotinnak, amikor azt tanácsolta, hogy Tihamér vonuljon meg egy időre Pozsonyba, amíg az új világrond megülledik.

Az a Pozsony olyan okos város. Az egész szabadságharc alatt meg tudta őrizni a semleges állását; nem pazarolta el lakosainak se véré, se pénzét. Ezért azután megvan neki az ő kiváltságos helyzete. Pozsonyt nem kell erőszakkal germanizálni, se rendszabályokkal engedelmisségre hajtani, német az már és engedelmes. De csak a nyelve német; a vendégszeretete magyar. Klapkát és kapitulás tisztársait bizonyosan jól fogadják

mely a munkástömegek jogait egyszerűen kanonizálta, mint amilyen távol áll egymástól egy zsidó és egy katolikus szociológusa a jelenkorban. Az igazság, amelyről a világtörténet tanuságát teszen, az, hogy a keresztényi érvényre jutnak a katolikus egyházban is és hogy a módosuló keresztény módosítják a kor erkölcsét is.

Egység és állandóság e magyar hazában és bárhol egybeült csakis a nemzeti eszme alapján képzeltető. Ez nyújtja azt a legszelebb alapot, amelyen a különböző vallások hívei a haza szeretetében egyesülhetnek. S ugyanez kínálja meg népünket azokkal a változhatatlan ideákkal is, amelyekben az egyre módosuló korszellem nem fog s amelyeknek szírtjén egy évezred időocéánjának legbőszebb hullámlása is mindenkor megtörtött. Szeretni a magyar hazát, e haza ügyét szolgálni szívünk minden vércseppjével, lelkünk minden gondolatával, minden izomrostunk minden munkájával: ez a legállandóbb és legegységesebb alap a nemzeti szervezkedésre. Imádja kiki az egy és örökkévaló istent abban a templomban, amelyhez a szíve vonzza. De a különböző oltároknál egyazon ima szálljon az égbe: ima a magyar haza nagyságáért, ima a magyar nemzet dicsőségéért. Ez az alap biztosítja egyedül az egységet és az állandóságot. S ezen az alapon él és működik a szabad-elvű politika.

BELFÖLD.

Szell Kálmán itthon. Szell Kálmán miniszterelnök ma reggel Bécsből hazakerült.

Széchenyi miniszter a királynál. A király gróf Széchenyi Gyula minisztert ma hosszabb kihallgatáson fogadta.

A vámtarifa-tárgyalások. Bécsből telefonálják lapunknak: Koerber Ernő osztrák miniszterelnök — mint Bécsből telefonozták — holnap Budapestre utazik. A király Koerber től délelőtti külön kihallgatáson fogadta. Az osztrák miniszter budapesti útja az autonóm vámtarifa ügyében folytatott tárgyalásokkal függ össze. Remélhető, hogy a vámtarifa-tervezet második olvasását a kormányok ezuttal befejezik és a referensek nyomban hozzáfoghatnak a harmadik olvasáshoz. A magyar kormány most is ragaszkodik ahhoz a

kívánságához, hogy a tervezet még az őszi ülés előtt a parlamentek elé kerüljön.

A kórházak új rendje. Annak az újdonság irányzatnak, melyet a közigazgatási eljárás egyszerűsítése érdekében Szell Kálmán belügyminiszter megindított, egyik egészséges hajtása a most kiadott új kórházi szabályrendelet. Ez egyúttal az első nagyobb, szervezési szabályzat, mely az egyszerűsítés jegyében született, s mely így az egyszerűsítő törvényben kitűzött elvek alkalmazását egy gyakorlati példában mutatja be. A rendelet kibocsátására okot az adott, hogy az eddigi kórházi szabályzat több rendelkezése nem vált be. A gyakorlatban, nehézkesség, bonyolulttá tette az eljárást; másrészt bizonyos esetekre nem volt benne intézkedés. Az új szabályrendelet részben megváltoztatja a réginek intézkedéseit, részben pótolja hiányait, megszüntet több felesleges, bürokratikus sallangot, az eljárást lehetőleg decentralizálja, egyszerűsíti a mintákat és kimutatásokat, a sürgőn előforduló intézkedésekre pedig blankettákat állapít meg, hogy könnyítse a hatóságok munkáját. Csak példaképpen említünk egy-két újítást.

A régi szabályzat szerint a köz-kórházba felvett betegek illetékesi viszonyait is mindig nyomonkövetni kellett a hatóságoknak, bár erre az 1898. XXI. t.-o. meghozatala óta már nem volt szükség, mert ez a törvény kimondta, hogy a vagyonatlan magyar állampolgárok után az ápolás költségeit akkor, ha viselőjük a törvényben felsorolt kategóriák egyike sem kötelezhető, az államkincstár, illetőleg az országos betegpótlási alap (tehát nem az illetékesi költség) fizeti. Az új szabályzat megszünteti ezt a ferdeséget s ezzel eljött veszi a meddő és hosszadalmas illetékesi tárgyalásoknak, melyek oktalannul szaporították a községi és vármegyei tisztviselő munkáját. Eppen ilyen érelem nélkül volt az, hogy eddig a kórházaknak a betegek vagyoni viszonyainak puhatolása végett, továbbá az ápolási költségek behajtása végett először a törvényhatóságokhoz kellett fordulniuk. A törvényhatóság azonban nem tett egyebet, mint hogy a megkeresést leküldte az alsóbb hatóságokhoz (főszolgabírákhoz), akik azután tovább adták a községnek; ugyanezt az utat tette meg az akta visszafelé a községtől a kórházig. Ez a felesleges közvetítés természetesen sok irka-firkával járt, de e mellett lassította is a dolgok menetét. Az új szabályrendelet e helyett életbe lépteti a kórházak és az elsőfokú közigazgatási hatóságok közvetlen érintkezését. Ezek a változtatások azt jelentik, hogy a vármegye alispáni hivatalában egy betegpótlási referens jóformán feleslegessé válik, mert a sok betegpótlási ügy, különösen pedig a betegek illetékesi ügyeinek tárgyalása, egy referens munkaerőjét — kivált nagyobb vármegyékben — egyszerűen egészen felemészlette. Ez a munkaerő most igazán érdemleges feladatokra lesz fordítható. Igen figyelemreméltó a rendeletben az, hogy mind íel vannak benne dolgozva azok a korábbi belügyminiszteri rendeletek, amelyek a kórházügyre vonatkoznak. Eddig, ha egy-egy új szabályzat készült, rendszeren az volt a szokás, hogy a szabályzat végén felsorolták azokat a régebbi rendeleteket, amelyek hatályukat veszítik; a hatályban maradtakat azután úgy kellett kikeresni a rendeletek nagy tömegéből.

e mai napon a „Zöldfában”. A legjobb tokaji borokat rakják az asztalára (hatósági költségen). Kocintanak a városatyák a kiszolgált hősökkel. A mellékasztalnál népekesek citeráznak és dalolják mellé a népszerű poszonyi nótákat: „Du sollst hamed kéhn, Dein Mann ist begraben. — So fressen ihn nicht die Raben“; — azután meg azt, hogy „Als die Schneider Hochzeit hatten, da waren alle froh“ — No meg azt, hogy „Hab i nid a schénsz Röckel an, und drauf a schénsz Maschedl an“ — Milyen jó volna most nekünk is ott ülni közöttük.

III. Az édes otthon.

A térparanesnok megkönnyörült Lippay Tihaméron: reggelre elengedte neki a hátralevő szabadságát, hadd kávézzon a feleségével. Még esernyőt is adott neki kölesön a vendéglőig: az eső zuhogott. Előbb azonban jól megmosta a fejét azért a hebehurgya levélért, amely kézrekerült. Ilyen merényleteken többet ne törje a fejét. Banderium! Rakéta! Nem szabad! Az amnesia csak a multakra szól, a jövőt nem fedezi.

Tihamér a gallérjába huzta a fejét, nem volt semmi szava. Egészen más ember az, aki kardcsörtetve, sarkantyupengőssel tör magának utat, mint az, aki civilruhában cafol, s a szemközti jövő esernyőjébe karambolázik.

Arról is le kellett tennie, hogy a szakadó záporban ő maga hajtsa gavallérmódra a négyesfogatot, a kocsisokra kellett bízni a dolgot; az uraságok beszorultak a fedett hintóba, melynek leeresztették a bőrfüggönyeit; se eget, se földet nem lehetett látni. Az eső szakadt; az ut rossz volt, a hintó nagyokat zökent a kátyukban. Hát

bizony két estendő óta senki sem javította az utakat. A robot megszűnt, a jobbjány nem kavicsolt, s a vármegyének nem volt pénze utasíntatására.

Egyszer aztán elhagyták az országutat, melékútra tértek.

— No már itt kezdődik az én dominiumom, mondá Tihamér. Rá lehetett ismerni az országút mivoltáról. Az nem volt kavicsos burkolva. Igazi ősi ut volt, aminőnek Czobor vezér látta párját: jó, szívós agyag, ami ha tartós esőben jól átázik, tengelyig elmarasztalja a kereket. Hajdúnak, kocsinak folyton le kellett szállni az úléből s bicskával lefaragni a kerék külőiről az odatapadt degetet. Ilyenformán nagykesőre vergődtek be az utféli esárdák, ami már Tihamér regáléja volt.

(Folytatása következik.)

Nemzetközi tárlat.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája —

Irtá: Yartín.

II.

Sivár az élet. És szürke. És ildomos. Anyagi harc folyik az egész világon, a szellemi életben pedig középszerűségek uralkodnak, de nem a tehetségek révén. Hozzá még olyan irányzat uralkodik az egész világon, mely tele van kompromisszummal, nemcsak a politika, de a szellemi élet minden más terén. Tele van elnézéssel, de nem azzal, melyet a lélek nemessége sugall, hanem mely az emberi mialfaságnak a logikus folyománya. Tele van tömjénfüsttel, de nem azzal, melyből igazi vallásos érzetle lehet következtetni, hanem melyet jó eszközül és lepelül lehet használni faji és osztálybeli célok elpárlatására. Tele

ből. Ebben a szabályzatban azonban együtt van a kórházügyre vonatkozó minden tudnivaló; a korábbi speciális rendeletek közül azoknak tartalma, amelyek életben kellett tartani, bele van olvasztva a szabályzat szövegébe, s ami nincs felvéve benne, az hatályát veszti. Szóval, ez az új szabályzat már egészen az egyszerűsítés elvének alkalmazásával készült s bizonyára joggal ad kifejezést a belügyminiszter annak a várakozásának, hogy a szabályzat végrehajtására hivatott tényleg kiváló szakkalással és ügyességgel fognak végrehajtása körül közreműködni.

A jogi vizsgálatok reformja. A kultuszminiszternek a jogi vizsgálatok reformjára vonatkozó javaslatát tanulmányozás céljából megküldték mindazoknak a testületnek, amelyek a vizsga reformját illetőleg véleményt mondani hivatottak. A miniszter a Kurriának is megküldte a javaslatot s a Kuria megbízásából Greccák Károly bíró elkészítette a véleményt, mely kimerítő, tanulságos és érdekes.

A vélemény nyomon követi a miniszter javaslatát s szól először az egységes jogi és államtudományi államvizsgáról, mint az egyetlen kötelező kvalifikáló vizsgáról s a kötelező doktorátus eltörléséről. A vélemény helyénvalónak látja az egységes vizsgát, mert nemcsak a jogi szakoktatást teszi egységesebbé és egészségesebbé, de az igazságszolgáltatás különböző ágaiban működő faktoroknak egyformán kötelezővé teszi az általános jogi műveltséget. A Kuria véleménye szerint a csodáig kell, hogy tárgya legyen a vizsgának és hogy a magánjog gyűjtőfogalma alá a bányajog, a házasságjog s a telekkönyvi jognak magánjogi határozmányai is sorolhatók legyenek, valamint a perjog ome alá tartoznak a bírói szervezeti törvények ismerete is. A második félév és a nyelvi félév végén letendő elővizsgálat kvalifikálja a jelöltet a nyolcadik félév végén kötelező államvizsgára. Az új reformnak egyik legszarkalatosabb pontja a vizsgalóbizottság megalakítása. A miniszter javaslatában az a szándék nyilvánul, hogy a bizottságnak gyakorlati jogászok is legyenek tagjai, ámde a miniszter a gyakorlati jogászok csak fakultatív kívánja a bizottságba bevonni. A Kuria pedig a kötelező intézkedést tartaná kívánatosnak olyformán, hogy minden bizottságban legalább egy gyakorlati jogász legyen. Az egységes államvizsgának állami jellege abban nyer kifejezést, hogy a vizsgalóbizottság tagjai kinevezik; az elnöknek, aki egyszerűsített az államhatalom képviselőjének tekintendő, votojogot ad a javaslat. A Kuria aggályosnak tartja ezt a jogot, amely könnyen kivételes rendszabályokat és visszaéléseket teremthet.

KÜLFÖLD.

Porfirio Diaz elnök lemondása. Ismét híre jött, hogy Mexiko elnöke, Porfirio Diaz tábornok lemond méltóságáról. Ezuttal szavahihető forrás jelenti ezt azzal a hírrel kapcsolatban, hogy az elnök hathavi szabadságra Európába utazik s visszatértekor visszavonul a magánéletbe. Reyes tábornok nyilvánosan kijelentette, hogy új választás

van előkelő lagymatagsággal, mely mögött reakció és cenzura leselkedik már nem egy helyén e vén kontinensnek, mely megborad minden szabadabb szótól, mely türelmetlen a szabad gondolkodás iránt s fenemód ildomosra nivellál a világon mindent. Szóval: döszöl a talentum, mely bármily nagyot alkot is, még simos benne semmi az isteni szikrából; és kitör a mérséklet, a tapintat az egész vonalon. Szóval: elfojtják esirájában a zsenit, az isteni szikrát klikkeknek és régi irányzatoknak fölönt, fölmaszoltat papjai, sőt még cédár is akad, aki ráüti a tekintély pecsétjét a konzervatív, minden újól libabőrözök, megosztosodott irodalmi és művészi irányzatokra. A szabadon léleklő régi istenek rég nyugalomra tértek, alkonyoknak még a pirja is támadezett a nagy szürkeségbe, s újak nem támadhatnak, mert nem nekik való ez a nehéz levegő.

Ily körülmények közt meglepő jó a Bracht Eugén gyűjteménye a második nyáretemben. Annnyira jó, hogy sok magyar festő tanulhat tőle külsőséget, művészi ábécét és talentumot. Mert sziklaszilárd az a meggyőződésünk, hogy erős traininggel nagyon soknak sikerül az, ami neki, vagyis a talentum eltanulható, lévén ez nagy szorgalomnak, óvatosságnak, körültekintésnek, gondos kivitelnek, tapintatnak a dolga. Rendkívül nagy változatosság van a műveiben; szerepel benne minden évad, minden táj, mult és jelen, pusztulás és virágzás, Európa és Egyiptom. Első tekintetre is látszik, hogy a hervadásnak, a késő ősznek, vagy a kora tavaszi avárnak, a sivárságnak, a pusztulásnak, a multnak embere s rögtön szembeötlök, hogy sokkal jobban sikerülnek neki az északi tenger elhagyott dűnéi, melyen csak szegényes körök tengetik életüket, az ősi avaron elterülő ingoványok, a csupasz fák lehántolt törzsei, elhagyott városok, egyiptomi sivatagok s ebben oly színterek, melyek pár ezer éves multnak a tanúi. Annnyira jők ezek, hogy hozzájuk képest nagyon gyöngék azok a művei, (igaz, hogy ezek nincsenek is nagy számmal),

tás esetén egész befolyását *Limantour* jelenlegi pénzügyminiszter érdekében fogja érvényesíteni. Az utóbbi tehát *Diaz* elnök utódjának tekinthető.

Bülów bécsi missziója.

Budapest, április 11.

Gróf Bülów német birodalmi kancellár ma reggel 8 órakor elutazott Bécsből. Távozása meglehetősen homályban hagyja a diplomáciai világot, amennyiben a monarchia külügyminiszterével és más államférfiakkal folyó értekezéseinek tartalma és eredménye felől csak találgatások vannak és semmi határozott adat nem jutott köz tudomásra. Az a körülmény azonban, hogy a kancellár Bécsben időzése sokkal rövidebb volt, semmint előre hitték — több napról volt szó — arra utal, hogy az államférfiak közt való megegyezésnek semmi nehézség sem állt útjában s nevezetesen a hármasszövetség megújítása sem fog akadályokba ütközni, mert különben nem lehetett volna a tárgyalásokat ilyen gyorsan befejezni. A vám- és kereskedelmi szerződés kérdése ugyanis későbbi időre marad fenn tartva.

Bécs, április 11.

Gróf Bülów német birodalmi kancellár ma reggel 8 órakor a német külügyi hivatal előadó tanácsosával, *Lindenauval*, továbbá *Schäffer* és *Seeband* titkárokkal hazautazott Boroszlónál Berlinbe. A vasuton megjelent gróf *Wedel* német követségi tanácsos, gróf *Brockdorff-Rantzau* és gróf *Mirbach* követségi titkárok, Bülów őrnagy katonai attasé és gróf *Khevenhüller* volt brüsszeli osztrák-magyar követ.

Berlin, április 11.

Egyébként jól értesült diplomáciai körökben semmit sem tudnak ama tárgyalások részleteiről, melyeket Bülów Bécsben *Goluchovskival* folytatott. Itt azt hiszik, hogy Bülów hazatérése után csak legmeghittőbb emberei előtt fog nyilatkozni a tárgyalásokról. A bécsi tárgyalások, hir szerint, nem csupán a hármasszövetségre és a kereskedelmi szerződések megújítására, hanem a *Dalkin-kérdésre* is vonatkoztak. A kereskedelmi szerződések dolgában Bülów Bécsben még semmiféle végleges megállapodásra nem jutott, ami a vámpolitikai tárgyalások mostani stádiumában nem is volna lehetséges.

Bécs, április 11.

A *N. Fr. Presse* Bülów bécsi útjának eredményéről diplomáciai körökben vett értesülés alapján a következőket írja: A német kancellárnak teljes oka van bécsi tartózkodásának eredményével megelégedni. Az uralkodó rendkívül kegyesen fogadta s egy óránál tovább tartotta magánál. A kancellár tegnap délelőtt *Goluchovskival* másfél óráig értekezett s behatólag tárgyalt a többi államférfakkal is, kik a nemzetközi politikában számbajehetnek, főképp *Nigra* olasz nagykövettel. Ugy Bülów mint az államférfiak megerősödtek abbéli meg-

győződésükben, hogy a nemzetközi politikának ezennel is azokon az alapokon kell nyugodni, mint eddig. A bécsi tárgyalások azt a felfogást eredményezték, hogy a jelenlegi állapot oly jó, hogy jobban nem lehet helyettesíteni. A hármasszövetség tehát továbbra is fennáll s meg fog újítani. Bülów bécsi tartózkodását azonban nem úgy kell fölfogni, mintha ez a megújítás nagyon sürgős lenne. A közfelfogás szerint a vámtarifának a német birodalmi gyűlésen való beterjesztése által teremtett helyzet sem olyan, hogy ebből oly nemzetközi bonyodalmak keletkezzenek, melyek a kereskedelmi szerződések megkötését nehezítenék. Az államférfiak nagyon is jól tudják, hogy Bülównak a német birodalmi pártviszonyokra való tekintetből be kell terjesztenie a vámtarifát, mert a birodalmi gyűlés ez idő szerint tulajdonképp a védvám többséggel áll. De senki sem kételkedik abban, hogy a kancellár szembeszáll a hiperagrárius körök tulhajtott követeléseivel s nem áldozza fel nekik a kereskedelmi szerződéseket. A kancellár Bécsben nemcsak *Goluchovskival* beszélt meg behatóan a nemzetközi helyzetet, hanem a monarchia két felének miniszterelnöke által nyomartatva is magát a kereskedelmi politikai természetű iránzatokról. S ez a véleményesre annál becsebb volt reá nézve, mert három esztendeje nem járt Ausztriában. Már régen akart királyunknál bemutatkozni. Nagyon valószínű, hogy utána maga a német császár fogja felkeresni uralkodónkat, még pedig az időn. Még egyszer ismételjük, Bülów bécsi tartózkodásának eredménye a nemzetközi status quo újabb megpecsételése.

Svájc konfliktusa Olaszországgal.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Budapest, április 11.

A svájci kormányhoz közelálló körök a a helyzet komolysága mellett is nyugodtan gondolkodnak a legújabb eseményekről s azt mondják, hogy az olasz követtel való viszony megszakítása még nem jelenti az Olaszországgal való diplomáciai viszony megszakítását. Az utóbbi csak abban az esetben következne be, ha a svájci kormány megkülönböztető *Sinistrellinek* az utlevélét, ami a fennforgó körülmények közt éppenséggel nincs kizárva. A svájci közönséget rendkívül fölzogatta a konfliktus. A lapok általában konstatalják, hogy a szövetségtagok úgy cselekedtek, amint az ország méltósága megkövetelte s meg vannak róla győződve, hogy az incidens hamarosan el fog intéződni. Általában azt hiszik, hogy az ügyet békésen fogják kiegyenlíteni, de sokan attól is tartanak, hogy háborús bonyodalmak keletkezhetnek belőle, ami azonban kizártnak látszik.

Az eset természetesen nagyban foglalkoztatja az olasz közvéleményt is. Az összes római lapok vezérekben tárgyalják a Svájccal való diplomáciai viszony megszakítását s azt a remé-

nyüket fejezik ki, hogy a svájci kormány jószándéka nemcsak szavakban, hanem tettekben is fog nyilvánulni. Egyuttal felszólított az olasz kormányt, hogy a szövetségi állammal való jóviszony helyreállítására való igyekezetében a nemzeti méltóság megővéséről se feledkezzen meg.

A római *Tribuna* ismertetni ezt az eset fejleményeit és azt mondja, hogy az olasz követ és a svájci kormány között való személyes érintkezés megszakítására *Silvestrellinek* március 8-iki jegyzéke adott okot, amelyben az 1894-iki svájci törvény 4. és 5. cikkére hivatkozva, felszólította a svájci kormányt, hogy teljesítse nemzetközi kötelezettségeit. A szövetség tiltakozott a jegyzék alakja ellen, *Silvestrelli* azonban újabb jegyzékében is ragaszkodott felfogásához. A *Tribuna* helyesli *Silvestrelli* és az olasz kormány energikus magatartását és esodalkozik azon, hogy Svájc nem üldözi önszántából egy büntet dícsőtését és a büntetire való ízgatást. A türelemnek nem szabad tulmennie azon a határon, amelyet a méltóság parancsol. A nevezett lap kiemeli, hogy Svájc az incidens után olyan kizárólag személyes természetű ügynek igyekezett föltüntetni, amely a két kormányt nem is érinti. Kivánja, hogy Svájc jó szándékait tettekkel bizonyítsa be s hogy a diplomáciai szemhatáron fölbukant felhő mihamarább eltűnjék. A *Patria* azt hangoztatja, hogy ez az eset Olaszország nemzeti méltóságát érinti. A személyes kérdés egészen eltűnik a nemzeti méltóság követelése mellett. A lap felszólítja a kormányt, hogy magatartásával mutassa meg, hogy Olaszország nem hajlandó megadást tűrni. A *Fracassa* azt mondja, hogy a svájci kormány az anarkhiztáktól való félelemből öven olyan cikknek a kiállítását tűrte, amely *Umberto király* emléket gyalazza és új merényletekre izgatott. A lap megjegyzi, hogy *Prineti* külügyminiszter a konfliktus ügyében már beterjesztett egy iratot a kamarához. Az egyes erre vonatkozó iratokat sőt könyvből fogják haladéktalanul nyilvánosságra beszántani.

Róma, április 11.

Carlin svájci követ még ma elutazik Rómából. Ugy látszik, hogy a követ már napok óta el volt erre készülve, mert már egy hete nem ment el a konzultúra.

Zürich, április 11.

A Lausanneban megjelenő *Revue* berni munkatársa, *Beauvais* már a múlt héten tudósított nyert a szövetségi palotában végbement eseményről s lapjában kimerítő tudósítást közölt róla. A szövetségtagok attól tartott, hogy határozatának idő előtt való kölése ártalmára lehetne a svájci érdekeknek és megrendszabályozta *Beauvais*-t, akinek negyedévre megtiltotta, hogy a szövetségi palotába belépjen. A legújabb események még a kormánypárti lapokat is mód nélkül meglepték s attól félnek, hogy az incidens kedvezőtlen hatást fog gyakorolni az olaszországgal kötendő kereskedelmi szerződésre.

melyek középeurópai tájat vagy erdőt ábrázolnak, virágjában lévő vegetációval. A vizeket mindig másképpen, nagyszerűen festi, nincs meg neki az acélszürke szalonna, de ennek viszont az ő német lelkiismeretessége a magyarázata, mely nem engedi meg a hasolást, a fejből való festést, mint annyi más festőnél s még télvíz idején, nyirkos, ősz napon is kihajítja őt a szabadba, tanulmányozni a téli ég reflexióitól azurkék, az ősz sárgaságtól piszkosszürke, vagy a száraz galyakon keresztül szürödő párazottól sárgás vizet. Német és professor. Tehát szívesen konzervatív és akadémikus még a technikájában is. Jó pár esztendője ismerjük a műveit s ezalott vagy 15–18 évvel az *Andrássy-uti* Múcsarnokban is volt tőle néhány látható. Azóta többféle irányzat merült fel és üt el a világban, de ő rajta mind nyomtalanul vonult végig. Nem volt-e érteke az újítások iránt, vagy művészi meggyőződésből maradt meg a magáé mellett, azt nem kutatjuk; valamint azt sem mérlegeljük, hogy ez érdemül vagy hátrányul rováadó-e föl neki. Csak konstataljuk s azt akarjuk vele illusztrálni, hogy mindig ily jól festett, mint most, sohasem jobban és rosszabbul, szíval: kétségbejében egyformán, mint a talentum.

S ezért alig tudunk választani negyvennégy darab műve közül, annyira becsületesen jó valamennyi. Mégis, talán a 35. számú (Pusztai tó) és az 57. (Téli nap a felső Spree vidékén) küzdenek a pálmáért, ha ugyan lehet pálmáról szó, anuk értelemben. A mai világban, mikor oly bőkezűen bannuk a babérral, utóvégre minden egyes képének adhatnak egy ágat, vagy pauszálában egy nagy aranyérmét, melytől aligha szabadul meg.

A 2. és 4. teremben is van szórványosan egy-egy külföldi, de meglehetősen nagy vásznakkal, mint *L. Dettmann*, kinek egy gyönyörű kvalitású *Magvetés* kacérkodik egy túlszéles és tulkenőzött szivárvánnyal, s a müncheni *Roubaud*, aki nem először küld hozzánk cserkesz-attakot. Összes

ismeretes előnye benne vannak ebben a nagy képben, s a szilaj mozgásban lévő lovaknak és kaukázusi zsványoknak nem-hanyatló erejű festője. *Canal* (96. *Holdkette*) lassanként teljesen elhagyja azt az aranyos vörös tónust, mely korábbi műveit annyira jellemzi. Itteni képe derék munka, de látunk már tőle különbekeket is. *Albrecht* (156. „Über allen Gipfeln ist Ruh“) nagyon érdekes tanúsága annak, hogy egy-egy híres költemény hányféleképpen hat az emberre. Goethe esodás költeménye transzponálta őt egy kolostor esondés kertjébe, hol a fák lombostóra mögül kikkandál egy verszegény hold, s a nedves pázsiton egy franciskanus barát járkál breviáriumba, vagy mibe elmerülve. A festő a költemény hatását érzéppel nem maga érzi, hanem egy baráttal elképzeti át Nagy művészet kell az ily szentimentális hangulatok visszaadásához, hogy ki ne verje a szírup.

Bürgel Münchenből tizenhárom darab tájképet küldött, közöttük számos olyat, mely a Kunstvereintől kezdve nem egy tárlaton megfordult minden erkölcsi és anyagi siker nélkül. Olcsónak elég olcsók, de aligha érdemes egyet is külön fölemlíteni közülök. *Morero-Carbonero* valamikor nagy aranyérmét kapott nálunk a *Gandia herceg meglérése*ért. Most egy apróságot küldött Malaga vidékéről, a spanyol miniatúr tájfestők ismeretes modorában, kik közül csak *Pradilla* apró tájképei magasodnak ki. Végtelenül behelző apróság, s alig tudjuk elhinni, hogy egyazon kéz alkotta ezt és a fönt említett művet. *Schildt*, *Ottomarus-nói* nagyon érdekes és erős dolog, annak dacára, hogy itt-ott kemény. *Baer Fritz Viharos estje* (250.) megkapó vörös, dantesque színekben pompázik. Mintha valahonnan a pokol reflexe csapna föl az égbe. *Menard* Argentumantik vidékének egy részét mutatja be archairál felhőkkel, nyugalmas alkonyatban. A girgenti-i táj természetesen egészen más, de a művész valahogyan (s el kell ismerni, hogy nagy sikerrel) kifejezést akart adni annak a hatásnak, melyet egy végzetterhes nagy

mult gyakorolt rá. *Rieper* August két *Csundléto* (277., 279.) pompás munka, az e nemben utólréhetetlen nagy hollandi mesterek nyomán, melyeket teljesen átértett. *Desvallières* *Adam* és *Eudja* még a bünbeesés előtt való ősz-szülők. *Eva* bágytag vágygym invitálja meg *Adamot* egy falat almára. Nem ily pözösak voltak ősz-szülők, ... különben kinek a biblia, kinek pedig *Haeckel*. Továbbá a művészi fölfogás teljesen szabad. *Desvallières* színei nagyon diszkréték s ihlete nagyon alkalmas arra, hogy mindenből dekoratív dolgot csináljon. *Stuck* a tavasznak allegóriáját küldte, tude színekben, s ha nem tőle való lenne, akkor nagyobb föltűnést és hatást keltené. E nagy név szomszédosága éppen nem árt *Callendernek*, kinek szénaboglyás nyári tájképe egyike a tárlat legfinomabb, legművészebb képeinek. *Dhurmer* *Lucien* két pasztelt küldött be, egy rendkívül érdekes női fejet (*Helén* 424.) s *Az özevgy és leányait* (262.). Igénytelen kép s a nagyközönség nem igen méltajja figyelemre, pedig gyönyörű dolog, s ékes dokumentuma annak, hogy mennyire gorince a festésnek a rajz, a kérélhetetlen pontoságu rajz. Mivel az ára elég szerény, érdemes lenne itragasztani Szépművészeti Múzeumunk számára, mert sok tekintetben fődös forrásul szolgálna a következőzendő legifjabb művészgárda számára. Ifjú óriásaink ugyanis nem igen hallgatnak a tanáraikra s fogyatékos tudással már alkotni akarnak. Oly neves művészre, mint *Dhurmer*, talán majd hallgatni fognak. S ha csak részben elérték azt, amit ő, akkor nekifoghatnak „egyéniességük“ szímben való kifejezéséhez.

A külföldiek közül még hátra volnának az angolok és skótok, de ezek külön óikert érdemelnek, már csak azért az udvariasságuért is, hogy majd két teremre való dolgokkal siettek a tárlat előkelőségének emelésére.

Zürich, április 11.

Beszélik, hogy *Silvestrelli* olasz követnek a kormány elküldötte utlevélét. Alaptalan az a feltevés, hogy gróf Bülow a berni német követtel e konfliktus miatt találkozott volna.

Az ausztriai helyzet.

Budapest, április 11.

Bécsből táviratozzák, hogy a német néppárt ma délelőtt tartott ülésén elhatározta, hogy *kilép a német klubok konferenciájából*. Együttal azonban a párt kijelentette, hogy azért a jövőben is egységesen akar eljárni a többi német párttal. Kilépésének okaival foglalkozva, a néppárt kijelenti, hogy a német klubok konferenciájából azért kellett kivánnia, mert a többi német párt nem tette magáévá a néppárt ama határozatát, hogy a kormánynyal szemben a legelősebb ellenzéskieskedés terére kell lépni.

A képviselőházban történt legutóbbi botrányos jelenetek következtében a jobboldal körében azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy a büntető-törvénykönyvhöz novellát kellene csatolni, mely a képviselőnek *tettelegességek ellen való védelméről* gondoskodik. A jobboldal nem akarja az obstrukciónak erőszakkal való elfojtását, hanem csak azt óhajtja elérni, hogy bármilyen párthoz tartozó képviselők kellő védelemben részesüljenek tettelegességekkel szemben.

Bécs, április 11.

A képviselőház folytatta a népiskolák helyzetének tárgyalását, melynek során *Schrodt* tiroli képviselő azt fejtette, hogy a vallástaniásnak fontos szerepet kell tulajdonítani az iskolában s annak kell a főtantárgynak lennie.

Malik: Minden egyéb sífi!

Schrodt: A katolikus nevelés a legerősebb fegyver a szocializmus, a radikalizmus, a keresztényellenes és az államellenes agitációval szemben.

Daszynski: Arra valók a csendőrök!

Schrodt: Miért akarunk mi katolikus nevelést?

Setz: Mert a szocializmus a népet észre téríti!

Schrodt aztán arról beszél, hogy a *keresztény szellem és a németiség elválaszthatatlan egymástól*.

Daszynski: Igen, láttuk Khinában a *hun* garázdálkodását!

Schrodt: Egyedül a katolikus nevelés biztosítja Ausztria boldogulását.

Setz beszéde bevezetésében szóvá teszi a Grassmann-éle Németországból importált *Neveléstant*, amely — szerinte — a legelvetemedettebb klerikális tákolmány. Ennek a könyvnek egyik alaplétele az, hogy az iskola segédintézménye a templomnak. (Nagy aj.)

Lueger: Ejnye, de jól tud zsidósan beszélni.

Setz aztán olyan tetteket olvas fel a katekizmusból, amelyek nem valók az iskolába, mert nem hitbuzgóságra oktadják a serdülő ifjúságot, hanem megméltéyzik lelkét. Majd szóvá teszi Gessmann megrendszabályozását.

Gessmann egy közbeszólásra izgatottan felkiált: *Aljas hazugság!* (Nagy lármá.)

Schuhmeier (Gessmannhoz): Vigyázzon, mert megpukkad! (Zajos derűtlenség.)

Setz folytatja a szemelvények felolvasását.

Schuhmeier: Vau-vau! (Élénk derűtlenség.)

Lueger közbekiált: *Schuhmeier!* (A keresztény-szocialistákhoz.) Es még ők beszélnek ripókságról!

Schuhmeier (Luegerhez): Semmirekelő!

Lueger: Igen, ripókók vagytok!

Setz aztán szóvá teszi Lueger bánásmódját a tanítókkal szemben.

Lueger: Aki jött-ment, azzal ugy kell elbánni! (Nagy zaj a szociáldemokraták padjain.)

Rieger (szocialista, Luegerhez): Maga himpellér!

Eldersoh: Ez a gazember közpénzekből meghizik, aztán betvenkedik!

Rieger: Maga el fog kotródni megszégyenítve és megalázza.

Setz: Ha Bécs polgármestere a tanítót jöttmentnek nevezi... (Nagy zaj.)

Rieger: Azt csak olyan bitang mondhatja.

Schuhmeier: Beestelen fráter!

Dr. Ellbogen közbeszó.

Frohaska: Csönd, fő-lószó!

Schuhmeier: Maga maffa!

Azután **Setz**, aki szintén tanító, elmondotta, hogy Lueger kényszeríti a tanítókat, hogy kézással fogadják meg, hogy sem a nagynémetekkel, sem a szociáldemokratákkal nem tartanak közösséget.

Malik: Jó volna, ha a tanítók a kezébe köp-nének!

Setz: Lueger a zsidó tanítókat, ha még olyan kitűnően vannak is képesítve, nem alkalmazza véglegesen.

Rieger: De nem meri bevallani az igazi okot!

Lueger: Mi közöm hozzá!

Schuhmeier: Egyszer azt mondja Gessmann-

nak, hogy neki nincs köze hozzá, másszor meg neki magának nincs hozzá köze! Ez aztán a gazember! Politikai kalandor!

Setz után **Funke** polemizál *Schrodt*tal és ellene nyilatkozik a felekezeti iskolának és mindenféle iskolai könnyebbítéseknek. Követeli az iskolapénz megszüntetését.

Bécs, április 11.

A német néppártnak a német pártelnökök konferenciájából való kilépése következtében a német haladó párt elhatározta, hogy az alkotmánybű nagy-birtokosokkal és a keresztény-szocialista párttal nem hajlandó fenntartani a pártelnökök szövetségét s így az feloszlott. A német pártok ezental a szabadkéz politikáját fogják követni, de nemzeti kérdésekben egyértelműleg fognak eljárni. A német néppárt megmarad a leghevesebb ellenzék álláspontján s az egyes törvényjavaslatoknál esetről-esetre fogja meghatározni a párt szavazatát.

Ma a képviselőházban azt híresztelték, hogy a német néppárt határozata következtében a kormány beadta lemondását. Ennek a hírek semmi pozitív alapja nincs.

Koerber miniszterelnököt ő *feléje* ma délelőtt 1½ óráig tartó külön kiballgatáson fogadta. A miniszterelnök holnap *Budapestre* utazik, hogy a magyar miniszterekkel megkezdett tárgyalásokat folytassa.

Politikai körökben azt hiszik, hogy a *delegáció* június közepére befejezi munkáját.

Közeleg a béke.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Budapest, április 11.

A londoni lapok legújabbje ily címet ad a vezércikkének: *Közeleg a béke*. Mióta várja már az angol közönség ezt a három szót! S mióta követeli már az egész világ lelkiismerete hangos szóval, hogy legyen vége a délafrikai öldöklésnek.

Ugy látszik, hogy most már komolyan remélhetjük az ellenségeskedés megszűnését. Sőt, míg e sorokat írjuk, talán meg is van már az egyezés Dél-Afrikában, amely beszünteti mindkét részen a hadiműveleteket. Ez még nem békekötés, csak annak előjátéka. Maga a békeszerződés megállapítása hosszú és fáradtságos munka lesz. De egyelőre örülünk ennek a hírek is.

A londoni kormányhoz közel álló körök egybehangoznak jelentik, hogy a kormány okvetlenül ragaszkodik két feltételhez, és pedig ahhoz, hogy a boerok *mondjanak le államaik önálló existenciájáról*, s hogy *adják át minden fegyverüket*. Ha a boerok ezt a két feltételt elfogadják, az angolok hajlandók a következő koncessziókat tenni:

1. Meghatározzák azt az időt, amikor az egykori boer államok *autonom parlamenti intézményeket* kapnak.
2. A boer hadifoglyok bizonyos idő múlva *visszaverik politikai jogaikat*.
3. Az angol kormány *visszavonja azt a proklamációját*, amelylyel mindazokat, akik múlt évi szeptember 15-ike után tovább harcoltak, életük fogytáig száműzi Dél-Afrikából.
4. Az angolok kiterjesztik az *általános amnesztiát* a főköldi tölkelekre is.
5. Az angol kormány *előleget ad* azoknak a boeroknak, akiknek háza és farmja elpusztult.

(Mít várnak Londonban.)

London, április 11.

Mindenütt, még a parlamenti körökben is megvannak róla győződve, hogy a boer vezérek konferenciája nem jött volna létre, ha a boerok meg nem elégtelték volna a háborút. Teljesen megbízható helyről jelentik, hogy a kormány azokat a prozopciókat, amelyeket a boer vezérek a legközelebbi órákban el fognak határozni, közvetlenül Londonba való megérkezésük után teljes szövegükben közölni fogja mind a két házzal. Figyelemreméltó a kormány által inspirált *Daily Mail*nak az a jelentése, hogy teljesen valótlan az a hír, hogy *Chamberlain* nem kívánja a háború befejezését rendes szerződészerű békekötés által, mert éppen ellenkezőleg a gyarmattügyi miniszter a legnagyobb szimpátiával üdvöszölne minden politikai kompromisszumot.

London, április 11.

Abból a körülményből, hogy *Kitchener* és a kormány között tegnap óta *rendkívül élénk táviratváltás folyik*, azt következtetik, hogy a béke megkötése már a legközelebbi órákban várható s hogy a boerok elfogadják az angolok békejavaslatait.

London, április 11.

Brodrick hadügyi miniszternek az alsóház tegnapi ülésén tett nyilatkozata tegnap este óta a legnagyobb mértékben foglalkoztatja az összes politikai köröket. A közvélemény bizik abban, hogy a béke mielőbb létre fog jönni, de a kormánykörök nem hiszik, hogy a megindult békétárgyalás már rövid idő alatt eredményre fog vezetni. De ezek a körök is számolnak azzal a körülménnyel, hogy *Schalk-Burger* és *Reitz* a békét akarják s hogy az afrikai boer vezérek ellentétbe jutottak *Krügerral* és az európai boer delegátusokkal.

(A boer vezérek tárgyalásai.)

London, április 11.

Klerksdorpból jelentik: Az összes boer vezérek és államférfiak kedd óta együtt vannak. Az angolok külön házat bocsátottak rendelkezésükben, amelyben tanácsokznak. *Steyn*, *Delarey* és *De Wet* kivételével az összes tábornokok különvonaton jöttek.

Amsterdam, április 11.

A Dél-Afrikából érkező táviratok megerősítik, hogy *majdnem az összes boer vezérek Klerksdorpban* vannak s közös tanácskozásban elhatározták, hogy *belemennek a békétárgyalásba*, ha Anglia előbb rendelkezésükre bocsátja a kábelt a *Krügerral* és a többi európai boer vezérrel való érintkezés végett. Itt azt hiszik, hogy *Roosevelt* elnök nagy sikerrel interveniált és a boer államok függetlensége dolgában is koncessziókat eszközölt ki az angoloktól.

Brüsszel, április 11.

Londonból jelentik, hogy az angol kormány szigorúan megtiltotta, hogy Dél-Afrikából magántáviratokat küldjenek a békétárgyalásról.

London, április 11.

Egy tekintélyes börzselap tegnapi keletű pretóriai táviratot közöl, amely szerint Anglia képviselői és a boer megbízottak hosszas tárgyalás után *megállapodtak a béke feltételeiben*. A feltételeket egyelőre titokban tartják; kétségtelen azonban, hogy az angol megbízottak engedelményre nem voltak hajlandók. A boer megbízottak a béke feltételeit megtáviratozták a boer köztársaságok európai képviselőinek.

Klerksdorp, április 11.

Ma délelőtt 11 óra tájban az előrsökhöz *békeüző* alatt követtek jöttek azzal a jelentéssel, hogy *Steyn*, *De Wet*, *Delarey* a városba óhajtanak jönni. Erre egy katonatisztet küldtek ki kísérettel. Dél tájban a három boer vezér törzskarával kocsin megérkezett. Oranje képviselőit az ó-városban szállásolták el, Delarey pedig Transvaal képviselőivel az új-városban kapott szállást. A két állam képviselőit a helyzetnek megfelelően őrzik. A két kormány egymással való érintkezését megengedték. A találkozásra a két városrészt között sátrót állítottak.

London, április 11.

Dr. Buttorford Harris, a hírneves dél-afrikai utazó ma reggel azt táviratozta a feleségének Walesbe, hogy *Dél-Afrikában béke van, a meggyezés a boerok és az angolok között már létrejött*.

Amsterdam, április 11.

Krüger környezete a klerksdorpi tárgyalásokat illetőleg nagy tartózkodást tanúsít, de abból a kevésből, ami ezekből kiszivárog, kevés *hitelt* tulajdonítanak a Centra News-nek a dél-afrikai *Harris* békétáviratáról szóló hírének.

London, április 11.

Ma már ismeretes a Klerksdorpban tanácskozó boer delegáltak teljes névsora. A transvaali köztársaságot *Schalk-Burger*, *Reitz*, *Coogh*, *Jakob*, *Faulemond*, továbbá *Botha*, *Delarey* és *Mayer* Lukács tábornokok, Oranje államot pedig *Steyn*, *Herzog*, *Olivier* és három volt miniszter képviseli, akiknek nevét nem tartalmazza a lista. Oranje állam katonai képviselője *De Wet* tábornok.

Coogh, svázi-föld volt adminisztrátora, angol-barát, aki Jameson betörése után tisztjeinek megkegyelmezése érdekében interveniált. Jakob angol egyetemeken végezte a jogot és a szabad államban a fellebbeviteli törvényszék bírója volt. Herzog Krutzinger tábornok hadsegédjeként működött és jeles katonai talentum. Olivier annak a tábornoknak a fia, aki két év előtt Stormbergnél sikeresen küzdött Gattacore tábornok ellen.

Egy pénzügyi lap ma délelőtt rendkívüli kiadásban jelentette, állítólag pretóriai távirat alapján, hogy az angol és a boer képviselők *megállapodásra jutottak*. Ez nem volt egyéb elhamarkodott tőzsei manővernél, mert hiszen köztudomásu, hogy eddigelő a boer képviselők még egymás között sem egyeztek meg. Az illető lap kijelenti, hogy a pretóriai távirat megcsonkítva érkezett s azért ki kellett azt egészíteni.

(Az angol alsóházból.)

London, április 11.

Az alsóházban ma Brodrick hadügyminiszter kijelentette, hogy a kormányhoz mostanában nem érkezett jelentés a boer vezérek által előterjesztett békefeltételekről.

O'Kelly azt kérdezi, vajjon Kitchener felvan-e hatalmazva arra, hogy esetleg más békefeltételeket ajánlhasson, mint a feltétlen megadást. Brodrick hadügyminiszter azt feleli, hogy nincs módjában erre vonatkozólag valamit közölni.

Black azt kérdezi, vajjon azalatt, míg a boer parancsnokok távol lesznek csapataiktól, fegyverszünet lesz-e. Brodrick azt feleli, hogy bizonyára nem lesz fegyverszünet.

A német vámtarifa.

Berlin, április 11.

A vámtarifa-bizottság mai ülése az állatvámok tárgyalásával kezdődött. Tárgyalás alá vették a 99. tételt (lóvám) és Gamp és társainak ismeretes kompromisszumos indítványait, valamint Müller (Sagan) indítványát a vám mérséklése iránt és a szocialisták indítványát a lóvámok eltörlése iránt. Gróf Scherwin-Löwitz megokolja Gamp indítványát. Az ország lótenyésztésének érdeke magasabb vérmérsékletet követel.

Antwick ellenzi a lóvámot, mely csak a nagybirtokosoknak használ és a szegény ember hústáplálékát megrágtatja. Podbielski földmívelési miniszter hangsúlyozza, hogy a lótenyésztés, e tekintetben a nemes lótenyésztéstől, éppen csak a kis tenyésztők üzük. A lóvám a hadsereg harcoképességének érdekében is szükséges, hogy háború esetén meglegyen a szükséges 100.000 ló. A kompromisszumos indítványt nem tartja aggálytalanak.

Facknacke a kompromisszumos indítvány ellen szól. Kéri Posadowsky államtitkárt, ad-on felvilágosítást körutazásának eredményéről. Herold a tenyésztők érdekében pártolja a kompromisszumos indítványt. A kereskedelmi szerződéseket nem szabad csupán a mezőgazdaság rovására megkötölni.

Posadowsky államtitkár kijelenti, hogy őt az az óhaj hajtja át, hogy a mezőgazdaság és az ipar, valamint a munkások érdekében új alapot teremtsen gazdasági viszonyainknak, de kereskedelmi politikai viszonyaink megrázkódtatása nélkül. A kettős tarifa jó eszköz, de csak alacsony minimális vámk mellett. Az agráriusok követeléseit tarthatatlannak. A Scherwin-Löwitz által kívánt korlátozás új nehézségeket görgetne kereskedelmi politikánk útjába. Az első olvasásnál nem volna helyes sokat változtatni. Megvan a lehetőség arra, hogy a második olvasásban mégis megalkossák a csodálatraméltó szobrot. (Derültség és ellentmondás.) Kéri, hogy a minimális vámk rendszertől ezen a helyen tekintsenek el. Körutazásáról semmit sem közölhet.

A bizottság végül eldöntötte a lóvámokra vonatkozó kompromisszumos indítványt a minimális korlátozással együtt és ezután a kormányjavaslathoz megfelelőleg elgondolta az öszvérek vámját darabonként 30 márkával. A szamarakra követelt 5 márkás darabvámot eljuttették és elgondolták a szocialistáknak vámentességét követelő indítványát. Ezután az ülést délután félbeszakították.

A délutáni ülésen Müller (Sagan) a 102. tételnél (szarvasmarha) a következő vámtételeket indítványozza: tehenekre 9 márká, fiatal marhára 5 márká, borjakra 3 márká, ökrökre 20 márká. Gradnauer és társai vámentességét indítványoznak.

Herold megokolja Gamp indítványát és azt mondja, hogy Németországnak fenn kell tartani a növekedő állattermelést. A bezáratott egészen felesleges. A minimális tételek következményei a gabonavámok ilyen korlátozásának.

Bebel az állatvámokat a munkásosztályok súlyos károsításának mondja, mert ezeknek annál nehezebb lesz a hústáplálékot, mivel már a húsvizsgálati törvény is a husnemek egész sorát kizárja.

Bebel beszéde alatt nagy nyugtalanság uralkodik a teremben. Stadthagen, aki az egymással beszélgető képviselőknél okadálta, hogy menjenek ki, ha beszélgetni akarnak, az elnök felszólítja, hogy ne szólnak közbe és mivel mégis ismétli közbeszólását, az elnök rendreutasítja.

Bebel folytatva, azt mondja, hogy az agráriusok agitációja a húsiparhoz való közeledéshez jog vezetni és ez az árak eszköket fogja előidézni. Posadowsky földmívelési miniszter azt mondja, hogy nem lehet a külföldi behozatalnak feloldozni a német állattenyésztést, amelyre milliókat fordítanak. A több millióra rugó állatállomány biztosítása feltétlenül szükséges. A külföldnek más, kedvezőbb viszonyai vannak állattenyésztésük számára, mint Németországnak, mely jól fedezheti húsükségletét.

A földmívelési miniszter előadja, hogy a határozat a száji- és körmőtájás tekintetében az előbbi

kedvezőtlenebb viszonyokat meg lehetőségen megjavította. Erről hivatalos bizonyítékai vannak. A járvány esőket és Németország gazdasági tekintetben haladást tett. Az állatvámok leszállítása ki van zárva. Abhoz nem járulhat hozzá a miniszter, hogy ennél a címmel is megállapítsák a minimumot.

Müller (Meiningen) a miniszternek a határozatra vonatkozó fejtegetéseit egészen téveseknek mondja. Ha a javasolt tételeket el fogadják, Németországban lennének a világon a legmagasabb vámk és a legdrágább hus.

Spahn azt tartja, hogy a hús vámkok nem okai a hús megrágtulásának. A mezőgazdaságnak nincs haszna a felemelt húsárakból.

Posadowsky államtitkár utal a leszállított hajózási szállítási tarifákra, valamint a hatalmas huskivitelre, melyet Észak-Amerikában, Argentínában stb. látunk és kijelenti, hogy a mostani szerződéses vámk ily behozatal ellenében már nem elegendők. A vámkot úgy kell megállapítani, hogy Németország fedezhesse saját szükségletét, ami mielőbb lehetséges lesz. Az állatvámok kiegyenlítőleg hatnak oly országokkal szemben, melyeknek az állattenyésztésre nézve kedvezőbb feltételei vannak Németországnál. Gamp indítványa a tulmésze megy.

Richtofen államtitkár határozottan sikra száll a javaslat vámtételei mellett. Kiemelendő, hogy a Gamp által javasolt felemelés, nevezetesen pedig a minimális vámk megállapítása lényegesen megnehezíti, ha ugyan lehetnének nem tenné a kereskedelmi szerződések megkötését mindekeelt Ausztria-Magyarországgal. A szónok erre nézve bizalmas közléseket tesz.

Bien titkos tanácsos és Geiger meghatalmazott a súlyvámok ellen nyilatkoznak.

Müller (Sagan) az ökörvámról vonatkozó indítványát akként módosítja, hogy a vágóökörré 25 $\frac{1}{2}$ és az igásökörré 20 márkát állapítsanak meg.

Gamp szerint Richtóh az államtitkár fejtegetései ellenmondásban vannak Podbielski földmívelési miniszter és Posadowsky államtitkár fejtegetéseivel és a súlyvámok rendszere mellett érvel. A mostani magas húsárak egészségételenek és bizonyára ismét hanyatlani fognak. A szónok hajlandó a közeledésre, ha a kormány ugyanezt teszi.

Richtofen államtitkár azt a reményét fejezi ki, hogy a második olvasásig megegyezésre fognak jutni.

Posadowsky államtitkár óva int a túlságos vámkoktól, tehenek és szarvasmarha tekintetében.

Müller (Sagan) azt tartja, hogy a határozat intézkedések akadályozták a tuberkulózis elleni védekezést Németországban.

A szavazásnál Gamp indítványát nagy többséggel elgondolták.

A belgiumi forradalom.

Budapest, április 11.

Az a forradalom, amelyet a brüsszeli Népházának szocialistái a klerikális kormány és talán egy kicsit a monarchia ellen is indítottak, veszedelmes módon erősödik. Valóságos harcok folytak a nép, csendőrök és rendőrök közt és több száz sebesült szorult az immár zsúfolt kórházakba. A helyzet komolyságot növeli az a körülmény, hogy a katonaság sem bizonyult a kormány feltétlenül engedelmes eszközének. A lava megmozdult, ki tudja, mi mindent fog utjában összetörni.

Brüsszel, április 11.

A nyugtalanság nő. Az éjjel több ezer tüntető megszállta a belváros amaz utcáit, amelyekben üzletek vannak. A csendőrség, rendőrség és a polgári gárda egyre-másra összeütközött a zavargókkal. Mindkét részről több lövés esett. A Rue Neuve-n és a Rue Rivier-en sok bolt kirakatát betörték. Merode gróf szenátor palotáját követ bombázták a tüntetők, akiknek dühe elől a grófi családnak el kellett magát sáncolnia. A tüntetők az utca közeletét tépték föl és úgy törték a palotába, amelynek valamennyi ablakát bezuhták. A Rue Meniments-en valóságos harc volt a fegyveres erő és a tüntetők között. A csendőrök behatoltak a szocialista Népházába, amelyet szuronyral vettek be. Itt több mint huszonöt ember sebesült meg. A tüntetők több házat föl akartak gyújtani. A kórházakba száznál több sebesültet vittek.

Brüsszel, április 11.

Tegnap este a Népháza előtt szabad ég alatt szocialista népgyűlés volt. A Népháza erkélyéről Defnet és Delbastee szocialista képviselők nyugalmat intették a népet, amit a gyűlés zajos túlközzéssel fogadott. A munkásokat felszólították, tegyenek előkészületeket arra, hogy kedden megkezdhesék az általános sztrájkot. A népgyűlés után nagy népesorok jártak be a város. Az egyik tüntető csoport Schaeberck külvárosba akart menni, de a polgárőrség szuronysegezve megakadályozta.

A Place Rouppe-on összeütközés volt a tömeg és a rendőrség között. Mindkét részről revolverrel löttek és néhány embert letartóztattak. Az Avenue Louisenál is tetlegességekre került a dolog, amely alkalommal több ember megsebesült. A rendőrség szétverte a néptömeget, amely a zsinagóga előtt újra összegyűlt, de a rendőrök megint szétoszlatták. Különösen heves volt az összeütközés a Rue Meniments-en, a Népháza mellett és előtt, ahol mindkét részről száznál több lövés dörögött el és dukadások voltak, amelyen sok ember, köztük sok asszony és gyermek megsebesült. A sebesülteket a kórházba átalakított Népházában és kórházakban helyezték el. Mikor a tömeg az utcát el akarta torlaszolni, a csendőrség szuronyt használta, mire a tüntetők követ dobálták meg a csendőröket. Éjjel tájban úgy látszott, mintha teljes forradalom volna abban a városrészben, ahol a Népháza van. A közúti vasut sinjét fölszedték és a Népháza előtt torlaszt állítottak a tüntetők. Ismételt közbelépés után a rendőrségnek sikerült a tüntetőket eltávolítani az utcáról és a Népházából, ahová sokan menekültek. Éjjel után egy órákor úgy látszott, mintha helyreállt volna a nyugalom. Sok embert letartóztattak.

Brüsszel, április 11.

Ma plakátokon közzéteszik a polgármester hírdetményét, amely minden gyűlést megtilt. Brüsszel és a külvárosok polgármesterei közös intézkedéseket fognak tenni a zavargások elfojtására. A Le Peuple című napilap a munkáspárt főtanácsának a lakossághoz intézett proklamációját közli, amely az alkotmány revíziója és az általános szavazati jog mellett foglal állást. A főtanács tegnap tartott ülésén a többség az általános sztrájk mellett nyilatkozott. Ez idő szerint itt csapathelyezések történnek, amelyekkel elejét akarják venni minden eshetőségnek azokban a városrészekben, amelyekben nagy az izgatottság.

Brüsszel, április 11.

A polgármester megtilt minden tüntést. A tilalom ellenére több tüntető csoport verődött össze és zeneszóval bejárta az utcákat. Az egyik csoport a Népházából jött. Mikor a Rue Madelaine-en a Magdolna-templom elé értek a tüntetők, bevették a templom ablakait. A városbátéren vad sipolást vittek véghez a tüntetők. Azután a boulevardok felé vették útjukat. A semleges zóna nevű városrészt, amelyben a királyi palota és a minisztériumok vannak, sok rendőr, csendőr és hamarjában behívott polgárőr őrzi.

Brüsszel, április 11.

A brüsszeli helyőrség megerősítésére két zászlóalj gyalogság, egy század csendőrség és egy ezred lovasság vonult be. Minden kaszárnyában egy-egy zászlóalj van készenlétben. A ketonak két csomag éles és két csomag robbanó töltenyt kaptak. A csendőrséget is szaporították. Az egész polgárőrséget behívták és a zavargások elfojtására a legszigorúbb utasításokkal látták el. Két ezred lovasság és két ezred gyalogság az éjjel Charleroi-ba érkezett. Lövevény és Vilvorde-ba két század gyalogság ment.

Brüsszel, április 11.

Volkaert, a La Jeune Garde Socialiste egyesület titkárát, akit bünrészességgel vádolnak a zavargásokban, ma délelőtt ki akarták hallgatni. De Volkaert barátainak tanácsára már előbb külföldre utazott.

Liège, április 11.

Tegnap nagy szocialista gyűlés volt. Nagy néptömeg jött be az utcákat és szabad ég alatt gyűlést tartott, amelyen a szónokok heves beszédekben felszólították a munkásokat, hogy kedden kezdjék meg az általános sztrájkot. A közbelepet rendőrséget követ dobálták meg. A verekezésben két rendőr és több tüntető megsebesült.

La Louvière, április 11.

Az itteni kerületben hat ezer munkás sztrájkol. Tegnap munkás-csoportok jártak be a város és a környéki helyiségeket, sztrájkra biztatva a munkásokat. La Croycyben és Haine-St.-Paulban több ipartelepen, ahol a munkások nem akarták a munkát abbahagyni, a sztrájkolók azzal fenyegettek, hogy visszajönnek és mindent felgyújtanak. Este lovas katonaság érkezett ide.

Antwerpen, április 11.

Itt tegnap este a képviselők megérkezésekor forradalom-ellenes tüntetés volt. A klerikális érzelmi ijuság a képviselőket szállásukra kísérte s e közben folyton a királyt éltette.

St.-Nicolaus, április 11.

Tegnap mintegy ezer ember jött be az utcákat, gyűlést-termet keresve. A rendőrség szétverte őket s igen sok embert letartóztattak.

Brüsszel, április 11.

Bracquegniesben, a központi szénmedencében ma reggel heves összeütközés volt néhány ezer sztrájkoló és a csendőrség között. A sztrájk

kolók kövekkel dobálták meg a csendőrséget, akik erre revolverlövésekkel válaszoltak. Valóságos harc keletkezett. A csendőrök kénytelenek voltak visszavonulni. Egy diszidás század végre szétverte a sztrájkolókat, akik az általános választójog életésével oszlottak szét.

Bécs, április 11.

Egy estlap, állítólag előkelő belga politikusokkal folytatott beszélgetés alapján közli, hogy Lipót király, aki a legszigorúbb értelemben vett alkotmányos uralkodó, soha egy szóval sem foglalt állást az általános szavazati jog mellett, de nem is mutatkozott ellenségének. Mindenki tisztában lehet tehát azzal, hogy mi lesz a király válasza, ha a szocialista vagy szabadelvű képviselők intervencióra kéri őt föl. Lipót király megkérdézné az illetőket, hogy vállalkoznak-e kabinetalakításra és tudnak-e biztosítékot nyújtani arra nézve, hogy ez az új kormány a képviselőházban többséget tud szerezni az általános választói jognak.

Brüsszel, április 11.

A legutolsó minisztertanácson a király az általános és egyenlő szavazati jog mellett foglalt állást, de a kormány a leghevesebben ellenzte azt.

A középületeket ma katonaság szállotta meg. A véres összeütközés kikerülhetetlen.

A *Soir* jelentése szerint a kormány fel fogja oszlatni a parlamentet.

HIREK.

Forradalmi lecke.

Belgiumban kitört a forradalom. Senki sem tudhatja, hogy pusztá zendülésről van-e ott szó ma, avagy olyan elementáris kitérési-e a belgiumi események a föllázadt népharagnak, melyek nagy átalakulások kezdetét jelentik Európa számára. Az ilyen forradalmi jelenségek végét senki belátni nem tudja, hisz Carlyle szerint sohasem lehet tudni még azt sem, hogy mire vezet az, ha valahol két ember jön össze. Senki sem jósolhatja meg tehát, hogy Belgium népének haragjából világtörténelmi evolúció fog-e kiejedni, avagy a neveléseség égerke, melyet a hamarjában összeszedett belga katonaság fog eltiporni. Forradalmak előestéjén nagy titkokat rejteget az idő, mint a borus nyári est, melynek fellegeiből senki sem jósolhatja meg, hogy üdítő esőt, vagy pusztító jeget hullat-e magából. De egy természeti jelenséget máris látnia kell mindenkinek, aki a dühöngő népakarat első kitérőinek híret olvassa. Látnia kell azt, hogy a parlamentáris rendszer egyik klasszikus földjén, aránylag jól szervezett munkaszervezők közt, ott, ahol a szociális törvényhozásnak már nagy multja, még mindig nincsenek elegendő biztosítékai a munkánszervezők s hogy a forradalomtól nem mentesek azok a területek sem, melyeken a mai rend alapján aránylag legjobban kiépítették az államot. El kell tekinteni attól, hogy a belgiumi forrongás a választási törvény revíziójának jelszava alatt indul meg, mert az európai forradalmak eléggé tanuságot tesznek arról, hogy a jelszavak sohasem fejezték ki a forradalmi kívánságok lényegét, hanem mindig abból a közvetlen okból alakultak ki, mely a fölgylemlett népharagnak kitéréséhez az első lökést megadta. A belga forradalom tehát nemcsak az igazi suffrage universellert tört ki s bár a lázongás e követelés kivívásakor szünetelhet, elülhet, de újból erőre kap, föltámad s vihárt támaszt, mielőtt az idő a szocialista program továbbfejlesztésének alkalmait meg-hozza.

A nagy forradalmak előestéin senkisésem hitte, hogy a kis utcai tüntetésekből olyan vérforogatók támadnak, melyek végig fognak vonulni egész Európán s a belga forradalom kitérésére előestéjén sem tudhat senki bizonyosat. Ki tudja megmérni az idők ereit s kinek van olyan lázmérője, melyet a negyedik rend hóna alá tudna dugni avval a biztos hittel, hogy megtudja állapotani vele az éhség lázának fokát, vagy van-e olyan esodórója valakinek, melylyel pontosan megmérheti az idejét annak, hogy igazán ütött-e a

végső leszámolás órája, avagy csak meggabalyodott az óra s elébb üti az utolsó percet, mint ahogy kellene? Annyi bizonyos, hogy Belgiumban már tegnap történt valami, ami csak a diadalmas forradalmak idején történik meg s ez az, hogy a katonaság egy része a forradalmi pártokhoz csatlakozott. Ebből a jelből talán azt lehetne következtetni, hogy Belgiumban az események áttörték már a legerősebb gátakat is s hogy Brüsszelben nem zajongásról, de igazi forradalomról van szó. Ezt a jelenléget mi nem jóslásra használjuk föl, nem is tekintjük a lázadás nagyságának mérővesszőjéül, hanem nagyon érdekes tünetnek, melyből tanulni lehet és tanulni kell.

Ime, az új forradalom első napjai, melyen megint azt mondhatja Európa népe, hogy a királyok semmit sem feleltek s semmit sem tanultak. Még ma is büszkén ütnék kardjukra s érthetetlen makaossággal ragaszkodnak olyan politikai pártok uralmához, melyek soha semmi jót nem hozhatnak népeiknek. Még mindig biznak abban, hogy a klerikalizmus s a vele szövetségelt szuronyok diadalmasabbak a népek vágyainál s még mindig hiszik, hogy a fejlődés szabályát udvari hadseregekkel is meg lehet akadályozni. A nagy forradalmak óta erőre kapott a centrális hatalom Európaszerte, mindenütt erős udvari hadseregeket szerveztek s azt hiszik még ma is, hogy ezek az udvari seregek dacolni tudnak majd mindennel. S ime, az első utcai harcánál, akkor, mikor még proklamálva sincs a forradalom, egy sereg katona máris megfordul, máris leteszi fegyverét s máris cimborál a forradalmi elemekkel. Csődje ez az udvari politikának? Vagy igazolása inkább annak, hogy akármit próbálnak a királyok, a fejlődés elé nem gördíthetnek akadályokat s hogy ezen a világon visszacsinalni semmit sem lehet. A királyok nagy iskolája a forradalom volt; ha nem tanultak belőle, mindig újabb leckéket kell venniök a néptől, mert az a vizsgák lényege, hogy aki nem tanult, az nem tud, s aki nem tud, annak újra kell tanulnia.

G—A.

Budapest, április 11.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Gróf Cziráky főudvarnagy ma Magyarországból Bécsbe érkezik.

— A király látogatása. Bécsből jelenik, hogy ő felsége ma délután a Bristol-szállóhoz hajtatott, hogy látogatást tegyen Gaston orleansi hercegnél és minthogy a herceget nem találta otthon, othagyta a névjegyet. Ferenc Ferdinánd, Ottó, Ferdinánd Károly és Lipót Szalvátor főhercegek is leadták névjegyüket a hercegnél.

— Az új győri püspök. Gróf Széchenyi Miklós győri püspök holnap vonul be székvárosába. Győr város az alkalomból ünnepi díszet öltött. A püspök holnap délelőtt érkezik meg, mire a székesegyházban mise lesz és utána a küldötségeket fogadják az új egyházi. Este szerenádok és nagy takarodót rendeznek. Vasárnap a székesegyházban mise és délelőtt a város háza dísztermében banket lesz. A beiktatásra megérkeztek a soproni, komáromi, mosonyi és veszprémi küldötségek.

— Udvari bál. A delegációk ülésézésé alkalmából május 20-án udvari bál lesz Budapesten, amelyre az összes diplomaták meghívót kaptak.

— Egy bibornok haldoklása. Rómából jelentik, hogy Ledochowski bibornok, a Propaganda fide elnöke súlyosan megbetegedett. A bibornok állapota tegnap este olyan válságosra fordult, hogy föladták neki az utolsó kenetet.

— A közegészségügyi tanács új tagjai. A miniszterelnök, mint belügyminiszter dr. Liebermann Leó egyetemi tanárt az országos közegészségügyi tanács rendes, dr. Bárdony János egyetemi magántanárt, az Erzsébet-kórház főorvosát hatévi időtartamra az országos közegészségügyi tanács rendkívüli tagjává nevezte ki. A kinevezés a hivatalos lap mai számában jelent meg.

— A spanyolok és az ágyukirály. Súlyos pöre támadt Kruppnak, a világhírű ágyukirálynak Spanyol-

országgal. Mint az *Imparcial* jelenti, a Spanyolország részére Kruppnál vásárolt ágyukészlet teljesen hasznavehetetlen. A lap azt írja, hogy a gránátok husz százaléka az ágyucsőekben robbant szét. A spanyol kormány Kruppól 61.700 shrapnellét, 3600 gránátot és 15.400 kartácsot vásárolt. A számla több millió pesétát tesz ki. A lapok most felhívják a kormányt, hogy ne fizessen Kruppnak.

— A bécsi kártyaparti. A bécsi Jockey-Clubban tegnap választmányi ülés volt, melyen avval az itélettel foglalkoztak, melyet az osztrák kerületi bíróság hozott a zsoke-clubban lefolyt ismeretes kártyaparti ügyében s amely Potocky, Szemerét és Péchyit kitiltotta Ausztria területéről. Az itélet nagy megdöbbenést keltett s utalás történt arra, hogy néhány hónappal ezelőtt három külföldi hazárd-játékos itélet elugyanaz a bíróság, de nem tiltotta ki őket, avval az indoklással, hogy nem voltak professzionális játékosok.

Az itélet ellen eddig csak Szemere élt felebezési jogával, míg Potocky és Péchy büntetésüknek elengedését a királyi kegyelemtől remélik, melyet valószínűleg meg is kapnak.

— A pápa köszönete. A budapesti egyetem hittudományi kara hódoló feliratban üdvözölte XIII. Leo pápát negyedszázados pápai jubileuma alkalmából. Erre Demkó Györgyhöz a hittudományi kar dékánjához a következő válasz érkezett:

Főtisztelőndő dr. Demkó Györgynek, az egyházjog tanárának, a budapesti hittudományi kar dékánjának.

Nagyságos uram! A pápa kiváló örömmel fogadta az üdvözlőket és a jókívánságokat, melyeket a budapesti királyi magyar tudományegyetem hittudományi karának tanárai és hallgatói az ő pápai jubileuma kezdete alkalmából eléje terjesztettek. Nagy köszönettel fogadta azokat a hódoló értekezéseket, melyeket a ti kedves és jóakaratu üdvözlőleveleket követtek, valamint azt az üzenetet, melyet engedelmességekkel a Szenteknek írója ajánlottok. O szentségek ebből megismeri, mily kiváló módon ragaszkodtok ő hozzá; ezért atyai jóakaratainak és kegyelmeinek jeleképpen számodra, a fentebb említett kar összes tanárai és tanítványai számára eszedik a tudományok Urához, és a mennyei kegy zaloga gyanánt apostoli áldását szeretettel adja rátok.

Midőn ezeket örömmel hozom tudomásodra, nagyrabecsülésem nyílvánítását melletti maradok Rómában. 1902. március 13. Rampolla M. bibornok.

— Április tizenegyedik. Az 1848-iki törvények szentesítésének napját, április 11-ikét a magyar törvényhozás nemzeti ünnepé avatta. Ezt az éviordulót ma kegyeletes módon ünnepelte meg az ország. A középületekre, egyetemekre, iskolákra kitértek a nemzeti lobogót. A budavári Mátyás-templomban hálaadó istentiszteletet, az iskolákban pedig ifjúsági ünnepélyeket tartottak.

A Mátyás-templom ünnepi díszet öltött. A templom előtt Jeszenszky kapitány és Beniczky teljgyelvező vezetésével díszharc rendezők, a főhajóban Szabó és Anders kapitányokkal ellökő alabárdns koronadőrök állottak sorfalat. A szentély padsoaraiban ültek teljes díszben: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Horváth János, Nándor és Cseh Ervin miniszterek, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, gróf Csaky Albin a főrendiház elnöke, gróf Apponyi Albert a képviselőház elnöke, Wekerle Sándor a közigazgatási bíróság elnöke, Fürst Gyula a Kuria másodelnöke, Gülnér Gyula és Széll Ignác államtitkárok, Rudnay Béla főkapitány, Romy Béla, Sélly Sándor, Fásch-Moys és Schytrra István miniszteri tanácsosok, Szalay Imre a Nemzeti Múzeum igazgatója, Halmos János polgármester, Tabody István és és kir. kamarás, Beniczky Lajos alispán, Vécsey Tamás egyetemi, Rosvay Lajos műegyetemi és Hutiray Ferenc alatorvosi főiskolai rektorok, Tiller Samu és Tinayre André konzulok, teljes számban a helyőrség tisztikara, élén Lobkowitz herceg hadtestparancsnokkal, Rohonczy György altábornagy ténparancsnokkal, Czibulka altábornagygyal és gróf Attems tábornokkal.

Az istentiszteletet dr. Nemes Antal budavári apátplébános végezte, míg a misét dr. Várdy Árpád kanonok, kultuszminiszteri osztálytanácsos celebrálta fényes segédlettel. Istentisztelet alatt a templomi ének-és zenekar Vavrincez Mór karnagy vezetésével Beticzay Gyula F-dur miséjét adta elő. Végül Várdy Sándor, az opera tagja, a király-himnuszot énekelte.

Az iskolákban is szépen ünnepelték meg ma a 48-iki törvények szentesítésének éviordulóját.

— A hódmezővásárhelyi sztrájk. Hódmezővásárhelyről jelentik, hogy az építő-iparossegédek között kitört sztrájk dolgában az egyezkedési tárgyalások még nem vezettek eredményre. A sztrájkolók nagy tüntető körmenetet rendeztek a városban, amely minden zavar nélkül folyt le, mert a segédek a zavargó elemeket nem engedték soraikba térközni. A sztrájk még mindig tart s az építkezési munkálatok szünetelnek.

— Luocheni elakostársaság. Zürichből táviratozza tudósítók, hogy a Düsseldorfban letartóztatott Fratelli, akit Luocheni cinkostársának tartanak, Zürichben 1898 elején egy olyan anarkhista egyesületet alapított s azért még ugyanebben az évben kiutasították Zürichből, Fratelli 1900-ban a párisi anarkhista kongresszuson képviselő volt, de azóta Londonban is megfordult.

— **Magyar fiúk sorsa az angol gőzösn.** Ma délelőtt egy *Jakab* Istvan nevezetű fiatal ember kereste föl az Esti Újság szerkesztőségét s elmondta, hogy a nyomorúsága révén micsoda szerephez jutott az angol-boer háborúban. Illetleg a háborúnak éppen csak annyit kéne van a dologhoz, hogy lö kellett az angoloknak és a lö mellé ápoló. A fiatal ember s vele együtt még tizenhat magyar fiu vállalkozott arra, hogy elkísérjék a lovakat Dél-Afrikába. Pedig hát a kocsisághoz kevés kéne van, kereskedőseggel voltaképpen, de kenyér nélkül volt s akármicsoda munkára szívesen vállalkozott, csak hogy valahogyan megkeresse a betevő faluját. Az angolok pedig szép fizetést ígértek. Három font sterlinget henteskint, azonkívül teljes ellátást s gondoskodást arról, hogy amikor vége a szerződéses viszonyoknak, mindenki hazajut — Fiuméba. Január hatodikán indult el a löszállító gőzös a nyolcszázegyház magyar lövel s hatvanegy lövelővel. A Gibraltár-szorostig jól ment minden. Nehéz volt a szolgálat, de az ellátásban nem volt hiányosság. Innen kezdve azonban egyszerre megváltozott az angolok viselkedése a felfogadott emberekkel szemben. Rendes ellátásról szó se volt többé. Forró vízbe beáztatott makaront kaptak és bűdös, avas húst. Es napjára egy liter vizet. Többet semmi képpen se. S aki felsételte és a szerződésre hivatkozva a jussát követelte, azt rögtön vasra verték és a hajó fenekére, a kazánok szomszédságába dobták. Ebben az iszonyú hőségben csaknem elpusztultak az ilyenformán megfegyelmeztet szerencsétlenek. Harminckett nap utazás után végre Durbanba érkeztek s itt közösen elhatározták, hogy megszöknék az angoloktól és a boerokhoz csatlakoznak. Egy Kopperl Imre nevezetű ember volt a vezetőjük s ezzel éjszaka, titokban elhagyták a várost. Kilenc nap és kilenc éjjel szakadatlanul gyalogoltak s már csak két nap járótörde voltak Transvaalot, amikor az üldözőkre kiküldött angol katonák elfogták őket s visszavitték Fokvárosba. Ott haditörvényszék elé állították őket, amely olég kegyelmesen bánt el velük, amennyiben rájuk bízta, hogy visszajöjnek Európába vagy hadifoglyokként őrzik őket tovább. Mindnyájan a visszatérési választották, mire ugyanazzal a hajóval, amelylyel kiutaztak, hazahozták őket. Ez az ut negyvenöt napig tartott. Hogy a negyvenöt napig tartó utazás alatt mennyit kellett szenvedniök, az szinte leírhatatlan. Kilencen közülök behaltak a kínzásba, közöttük három magyar fiu is. Baranyai Károly és Szilágyi István Nyitra megyéből és Toldi István az aradmegyei Világosról. Egyszerű zsákba varrva kidobták holttestüket a tengerbe, eddelül a tengeri ragadozó állatoknak. Itthon pedig hozzátartozóik hiába várják visszatérésüket. Az afrikai parton Szeneagának Dakár nevű francia kikötővárosában három napra kikötöttek, hogy szentet rakjanak a hajóra. E három nap alatt a foglyokat láncra verve őrizték a hajón. Amikor a francia révkapitány vizsgálatot tartott a hajón meglátta a láncra vert embereket.

— Kik ezek? kérdezte.

— Hadifoglyok, felelte a hajóparancsnok.

— Ha hadifoglyok, akkor nem engedem meg, hogy francia földön, francia kikötőben így kínozzák ezeket az embereket. Parancsolom, hogy rögtön vegyék le róluk a láncokat.

Ez meg is történt, de azért, amint kiértek a francia kikötőből, rögtön megkezdődött ismét a kínzás. Enni-inni alig kaptak valamit s a legcsekélyebb szóért láncra verték őket. *Jakab* Istvánnak egy ör, mert ellenkezett, a lábába lött s még most is meglátszik a seb forradása. Teljesen elcsigázva, agyongyötörve és megtörve érkeztek haza s a brutalitás, amivel elbántak velük, teljességgel nem alkalmas arra, hogy növelje azt az amugy is minimális szimpátiát, amivel mi a dél-afrikai hadművelésben az angolokra gondolunk.

— **Dr. Baross János felolvasása.** A magyar közigazgatási térségben legnap dr. Baross János országgyűlési képviselő az 1898. évi új vestáliai törzsröklésről (Anerbenrecht) tartott felolvasást. Tapasztalatait a helyszínen szerezte. Tavaly nyáron ugyanis az O. M. G. E. megbízásából bejárta Németországot a paraszti birtokok öröklési jogainak tanulmányozása céljából.

Először általában fejtegeti a római jogon alapuló modern öröklési jogok káros hatását a földbirtokra és ismerteti a legújabb időben főleg Németországban megindult mozgalmat egy külön agrárjog megteremtése céljából. A hetvenes és nyolcvanas években megpróbált fakultatív Anerbenrechtet a legtöbb tartományban eredménytelenek maradtak, azért a legújabb törvények már kötelező intéstet Anerbenrechtet honosítanak meg.

Ennek lényege az, hogy a tulajdonos ellenkező végrendelete hiján a birtokot egy örökös veszi át, még pedig nem a forgalmi, hanem a jövedelmi érték alapján (Renten-Prinzip), azonkívül még külön előnyösítésben is (Voraus) részesül, hogy a testvéreinek fizetődik kielégítését összegezek ayon ne nyomják. Különösen érdekes volt fejtegetése az a része, amidőn kimutatta, hogy az így kielégített társadalmi közből nem lesznek proletárok, hanem a társadalmi hasznos és legértékesebb intelligens tagjai Polemizál

Lajo Brentano müncheni professzorral s kimutatja, hogy nem az Anerbenrecht, hanem a római jogi egyenlő természetbeni osztály az igazságátalan.

A törzsröklési rendszernek lehet köszönni, hogy Westfáliában 600 éves parasztsaládok vannak, hogy a tartomány összes területének 71 százaléka az 5-100 holdas parasztságok kezében van, hogy ott a legkevésbé a törvénytelen gyermek s hogy a westfáliai parasztlányok 99 százaléka férhez megy. Ez az újonnan felébreztett Anerbenrecht fogja képezni az új német agrárjogi fejlődés alapját.

— **Öngyilkosság mindhaláltáig.** El, még mindig él Bécsben egy Holzbauer Fáni nevezetű özvegyasszony, akinek az a foglalkozása, hogy időnkint öngyilkossági kísérletet követel el. Arra persze jól vigyáz, hogy komolyabb kárt ne tegyen magában. Réme a mentőknek meg a rendőrségnek, ő azonban ezzel nem sokat törődik, mert az üzlet elég jól jövedelmez. Minden öngyilkosság után akadnak jólétkü emberek, akik némi segítségben részesítik — s ilyenformán csak elterjedődik valahogy az ember. Most bővette el a negyvenedik öngyilkosságot, ezáltal azonban megeshetik, hogy komolyra válik a tréa. Sósavat ivott s ez a folyadék nem arra való, hogy vicceljenek vele. Csúnyán összegegette a gyomrát s az orvosok azt mondják, hogy ez a kísérlet alighanem az utolsó.

— **Megedeget munkásgyűlés.** A munkanélküliek bejelentették a rendőrségnek, hogy szombaton a hó 12-én délután 3 órakor a Dob-utca 77. sz. alatti vendéglőben gyűlést tartanak, amelyen a kereskedelemügyi miniszternél járt küldöttség tesz utja eredményéről jelentést. A második tárgya a további teendők megbeszélése. A gyűlést a rendőrség tudomásul vette. Az első tárgyat *Tessársz* Károly, a másodikat *Israel* Jakob adja elő.

— **Éltető pénzeslevél.** A napokban a mezőgazdasági vonal mozgópóztájáról elűnt egy 3000 koronát tartalmazó pénzeslevél. *Farkas* Kálmán, Mezőtúr rendőrkapitánya, ma tartott vizsgálatot Szarvason, ahol *Czeke* mozgó-postavezetőt halgatták ki s aztán letartóztatták. A pénzeslevél ugyanis *Czeke* őrzetére volt bízva, aki azonban — mint mondja — az egyik harmadosztályú kupéban ülő hölgynek udvarolt s azalatt tünt el a pénzeslevél. A vizsgálat más irányban is folyik.

— **Művészek a Royalban.** A hírneves külföldi művészek és művésznők, akik fővárosunkba érkeznek, hogy itt művészeteket bemutassák, többnyire a *Royal-nagyszállóban* szállnak meg, ahol érdekes egyéniségük a mozgalmak és elegáns nemzetközi forgalomnak egyik legszebb jellemvonása. *Mascagni* Pietro, a hírneves zeneszerző, aki feleségével ma este érkezett meg Bukarestből, szintén itt szállt meg, vele együtt művészárságának legillusztrisabb tagjai: *Jnes de Frate*, a milánói Scala nagy énekesnője, *Poszi* Mária, a Theatro Argentino tagja, *Marconi*, a leghíresebb olasz tenorista és *Branconi* Ettore. — Ugyancsak itt lakik még *miss Duncaan*, a kitűnő görög táncosnő is, — valamint az egész cseh operatárság, amely néhány nap múlva kezdi meg vendég szereplését. Valóban világvárososhoz méltó képet mutat esteente a Royal-étterem, ahol a művészvilág a hangversenyközönséggel találkozik.

— **A brüzi bányakatasztrófa.** *Brüzből* jelentik, hogy a bányahatóság bizottsága ma a Jupiter-aknát megvizsgálta s megengedte, hogy újra megnyissák az aknát, mely eddig légmentesen el volt zárva. Azt hiszik, hogy már a napokban megkezdhetik a halottak keresését.

— **Arcképleleplezés.** A Zion jótékonyági egyesület vasárnap ünnepli meg léiszázados tönálállását. Ezzel a jubiliáris ünnepséggel kapcsolatosan az egylet elkészítette 40 év óta általánosan tisztelt orvosának, dr. *Steinberger* Arminnak olajfestésű arcképét, melyet distingváltság közönség jelenlétében tegnap lepleztek le az egylet dísztermében. Az ünnepségen megjelent az egylet igazgatósága, választmány és orvosi kara teljes számban, továbbá dr. *Verdy* Károly kir. tanfelügyelő, *Hanvai* Sándor és *Bószavölgyi* Antal kerületi előjárók stb. *Tenczer* Pál elnök igen meleg szavakban üdvözölte a jubiliánst, mire lebillott a lepel a képről, mely *Züser* Antal sikerült munkája. Az egylet orvosi kara nevében dr. *Wahrmann* Simon köszöntötte seniorukat. Dr. *Steinberger* Armin meghatottan közönte meg az ünneplést, s annak a reményének adott kifejezést, hogy 73 éve dacára még jó ideig fog közreműködni az egylet javára.

— **Nagy tűzvész.** Borzasztó tűzvész pusztított ma *Béga-Szent-Györgyön*. A tűz délelőtt 10 órakor ütött ki és egy gyorsan harapozott tova, hogy rövid idő alatt a község két utcája, 23 ház leégett. A tüzet az okozta, hogy a Beeskerekől Zombolyára vezető keskeny vágányu vasút oly közel van a falvak házához, hogy a lokomotívokból kiröppenő szikrák a házakra esnek. Beeskerekől, mely 1 $\frac{1}{2}$ órányira van Béga-Szent-Györgyötől, külön vonat vitte a tűzoltókat, akiknek sikerült a nagy szélvihar dacára a lokalizálni. Több ember megsebesült. A kár mintegy 200.000 koronára rug.

— **Halálozás.** Dr. *Kohányi* Ferenc kassai premontrei főgimnáziumi tanár hosszas betegség után 41 éves korában meghalt.

Meránból jelentik, hogy *Ober-Verthában Eulenburg* A exandrina grófné, a bécsi német nagykövetség anyja ma dé után hirtelen elhunyt.

— **Szubvencionált vendéglősök.** Bécsben az iszákosság ellen alakult egyesület mindenképpen azon van, hogy a szesz italok ellen való hadjáratát diadalmasan befejezze. Ime a tegnapi tanácskozás története három fejezetben.

I.

Az iszákosság ellen alakult egyesület gyűlésre hívta egybe a különböző mértékletességi egyesületek vezetőit és arról tanácskoztak, miképpen lehetne olyan vendéglőket nyitni, ahol ne áruljanak szesz italokat.

— Az ülést megnyitom, — mondá az elnök.

II.

Szólásra jelentkezik a vendéglősök szakiskolájának igazgatója.

— Uram! — mondá, — a vendéglősök nem nyerne az ételeken annyit, hogy az italok kimeréséből eredő nagyobb nyereségről lemondhassanak. De van egy módja...

— Halljuk!

— T. i. ha a mértékletességi egyesületek szubvencionálnák a vendéglősöket.

— Eljen! Elfogadjuk!

III.

Erre pedig megitták az áldomást a Sacher különtermében. Még most is isznak.

— **567 kutyá.** A Hauptmann Gerhardt *Takácsok* című darabjában előfordul az is, hogy az egyik nyomorgó takács egy leölt kutyát hoz be a színpadra. Persze kendőbe takargatva. Hanem beszél róla és mondja, hogy kutyahus van a kendőben s házviszti az anyjuknak és majd megsüti. Ezt a magyar színpadon nem merték elmondani. Mi olyan jól éltünk, hogy nem értenék meg az effélet s attól félt a fordító, hogy vagy kikacagja a publikum, vagy megundorodik ettől a számunkra hihetetlen nyomorúságtól s otthagya a színházat. Ezzel szemben pedig egy a mézárosok és hentesek számára szerkesztett újságban azt olvassuk, hogy Szászországban ötszázhatvanöt kutyát vágtak a lefolyt évben. Ezek közül százhatvannyolc darabot koboztak el, mint trichinásat. A kutyafoglyasztás Szászországban a húsdarabok miatt évről-évre nagyobb mérvet ölt s ma már körülbelül olyan az ára a kutyahusnak, mint nálunk a juh-husnak. A munkásosztály és általában a szegényebb néposztály fogyasztja, mert lóhúsra, melynek akkora az ára, mint nálunk a marhahusnak, nem igen jut pénze a szegényeknek. Mindezek dacára a német agráriusok azt hangoztatják, hogy állatokban túlprodukció van a német birodalomban.

— **Legfelsőbb kinttűntetés.** A bécsi kékkereszt-egyesület által rendezett Háziasszonyok Kéllítésán a Sitogen-Extract-társaság ezáltal is a legnagyobb kinttűntetés, a díszoklevelet kapta az aranyérem viselésének jogosultságával. Ez a kinttűntetés annál értékesebb, mert a Sitogen leves-kivonat és étel-pótlék jóságáról a legmeggyőzőbb bizonyítékot szolgáltatja. Együttal az is bizonyítja, hogy a Sitogen nemcsak minden háztartásban, de a kávéházakban és egyéb tömeges iőzéseknél kitűnő szolgálatot tesz.

— **Választási panama Franciaországban.** Érdemes királatot közöl a párisi *Matin* a legutóbbi francia képviselőválasztások idejéből. Az okirat a nacionalisták ligájának egy reverzáisa, mely egyáltalán nyugtatóvány is a választási költségekről, amelyeknek fejében az illető jeölt kötelezte magát, hogy belép az 1902—1906-iki képviselőház nacionalista pártcsoportjába, melynek a programját magáévá teszi.

A juxtás blanketta a következő:

No.

B. P. F.

Elismerem hogy a képviselőházban letettem... Összeget a *Ligue de la Patrie Française* s kijelentem ezenel, hogy a liga programját elodagom s egyáltalán kötelezettséget vállalok, hogy belépek abba a csoportba, melyet a liga az 1902—1906-ig terjedő időszakra választási költség címén nyujt.

Paris. 190...

A *Matin* lehetetlennek mondja ugyan hogy ilyen törvényellenes reverzálist valaki aláírt és nyilatkozásra hívja fel a ligát. A *Patrie Française* ennek ellenében csak azt jelenti ki, hogy a közölt blanketta hamisítvány.

— **Elhunyt torpedógyáros.** *Whitehead* John, a híres fumei torpedógyáros szerdán este Bécsben meghalt. Az elhunyt a fumei torpedógyárat atyjától örökölte, de ő virágoztatta föl, amikor sikerült neki *Luppis* fumei tengerész-hadnagy találmányát, a hal-torpedót annyira tökéletesítenie, hogy most már minden állam haditengerészetében használják. *Whitehead* halálát a *Brenner* és *Harrach* grófi családok gyászolják s *Bismarck* Herbert herceg, aki az elhunyt nővéreinek a leányát vette feleségül.

— **Jótékony adomány.** *Krojemka* nr Budapestről 1 koronát küldött hozzánk ingyentire. A szives adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— **A köztisztviselők a kereskedelemügyi miniszterhez.** A Magyar Köztisztviselők Országos Szövetsége a következőleg hangzó üdvözlő feliratot intézte Horánszky Nándorhoz, az új kereskedelemügyi miniszterhez:

Nagyméltóságu miniszter ur! Kegyelmes urunk! Általános örömet keltett az állami tisztviselők körében az a tény, hogy ó császári és apostoli királyi felsége nagyméltóságod kereskedelemügyi miniszterré legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Kettős forrásból iaktad a mi örömteljes érzelmünk. Mint a magyar államnak polgárai örültünk, hogy a királyi bölcsesség oly léfűrt tette a kormány tagjává, kinek multja tele van humanisztikus és hazafői nemes aspirációkkal. ki szavát mindig latba vetette ott, ahol a nemzeti állam érdeke kockán forgott. Mint állami tisztviselőknél pedig az töltötte be szívünket benső örömmel, mert excellenciád a nagy állami célok keresztülvitele iránti törekvéseiben soha sem teletjekezett meg az állami tisztviselőkről, akik mostoha anyagi viszonyok közt tengődve, de mégis lelkesedéssel és ügybuzgalommal teljesítik az államigazgatás nagy feladatait és szolgálják a nemzeti állam céljainak. Nagyméltóságod anyanyiszor és oly nyomtatékosan emelte fel a parlamentben és azonkívül is szavait az államtisztviselők igazi mellett, hogy mindegyikünk hálátel, de egyáltalán reménykedő szívvel üdvözli azt a pillanatot, midőn nagyméltóságod annak a kormányának a tagjává lett, amely az állami tisztviselő anyagi helyzetének és erkölcsi függetlenségének biztosítását programjába vette. A miniszterelnök ur által tett és a legmagasabb trónbeszédében is kifejezésre jutott olyan szent zálognak tekintjük, mely mellett nyugodtan várjuk nemcsak kétségbeesítő anyagi helyzetünk jobbra fordulását, hanem, amit ezzel egy sorba helyezünk, előmeneteli viszonyaink javítását és erkölcsi függetlenségünk biztosítását és bizvást reméljük az állami tisztviselői kar mindazon valóban minimálisnak nevezhető kérelmeinek egész terjedelmükben és a legrövidebb idő alatt bekövetkező teljesítését is, melyek a kar mult évi országos kongresszusa által a nagyméltóságu kormányhoz leterjesztett emlékiratban kifejezésre jutottak. Ennek a bizalomnak a gyökere csak megizmosodott az által, hogy Nagyméltóságod a magyar kormány tagjává lett, mert hiszen Excellenciád volt az, ki államférfi bölcsességgel mutatott rá nem egyszer ama veszélyekre, melyek fenyegetik az olyan államot, mely legfontosabb feladatait anyagi és erkölcsi létében kellően nem biztosított tisztviselői tarral akarja megvalósítani. Amidőn Excellenciádunk hivatalbalépése alkalmából a magyar állami tisztviselők nevében a magyar köztisztviselők országos szövetségének legbensőbb örmét és üdvözlőt tolmácsoljuk, egyszerűsége mind a tántoríthatatlan meggyőződésünknek is kifejezés adunk, hogy Excellenciád államférfi bölcs belátása és kipróbált jóindulata a magyar államtisztviselők jövőjére nézve is gyümölcsöző és áldástöplő lesz. Kelt a Magyar Köztisztviselők Országos Szövetségének 1902. évi március hónap 12. napján tartott választmányi üléséből. *Vörös László elnök, Benedek Sándor másodelnök.*

— **Egy pap öngyilkossága.** Pécsről jelentik: *Lipovcevic Laurus*, volt mohácsi ferenczrendi zárda-főnök, akit a rendből való kilépése után a püspök felvett a pécsi egyházmegyébe és *Margita*-szigeten, a püspök birtokán lelkeskedett, ma délelőt ott agyonlőtte magát. Népszerű pap volt, de sorsával nem volt megelégedve.

— **Mozgalom a bécsi iparosok ellen.** Az utóbbi időben a bécsi cégek utazói előzömlözték a fővárost és itt az ipartörvény tilalma ellenére megrendeléseket gyűjtöttek. Ma este a budapesti férfi- és nőszabók szakgyűlésében népes értekezlet volt, amelyen *Stoll Nándor* elnököl, aki keményen kikelt a magyar iparosokat érzékenyen károsító bécsi iparosok ellen. Majd az elnök felhívására *Ruhmann* Ödön és *Benkő Samu* tettek jelentést azokról a furfangos eljárásokról, melyekkel a bécsi cégek a magyar iparosokat kiáztatták. A gyűlés egyhangulag nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy mozgalmat indít a magyar iparosok érdekeinek megvédésére, továbbá a bécsi iparosok családi eljárásainak megállítására. E végbéli emlékiratot fog intézni *Horánszky Nándor* kereskedelemügyi miniszterhez, melyben tel fogja őt kérni az ipartörvény kellő szakaszainak a módosítására. Ezenkívül fel fogják kérni a hirlapíró-testületeket a hazafias mozgalom pártolására. A mozgalom vezetésére, valamint a részletes teendőkre végrehajtására bizottságot küldtek ki. A bizottság tagjai lettek: *Girardi József, Mezey Gyula, Ruhmann Ödön, Gessler József, Pertik Béla, Berger Lajos*, és dr. *Rácz Jenő* jogtanácsos. Ez ügyben a női-szabóiparosokon kívül a férfi-szabóiparosok is mozgalmat indítanak és még e héten értekezlet lesz a testület helyiségében.

— **Meggyilkolt csendőrorrmester.** *Kis-Jenő* írják: *Várhelyi Márton* világi csendőrorrmester néhány héttel ezelőtt laponon érte *Mara Nikolájt* és *Györgyöt* akiket a bíróság elé állított. A két ólban a börtönből kiszabadulva, tegnap este megleste *Várhelyit* és bosszúját vasdorogokkal agyonlőtték. A gyilkosokat elfogták.

— **Házasság.** *Szabó Géza* csikvármegyei kir. tanfelügyelő eljegyezte *Segeródrát Fílep* Elek nyug. árvászeiki úrnő leányát, ilonát.

— **Tűz a Nemzeti Színház bérházában.** Tűzveszelem volt ma este fel a Nemzeti Színház bérházában. Az *Ehm János* vendéglőjében lévő felhúzó-gép gyuladt ki s a kőből és a gép faalkatrészei elégték. A tűz a vendéglő személyzete eloltotta, úgy hogy a kivonult tűzörségnek már nem akadt dolga. A tűz keletkezésének okát nem tudják.

— **Beszott vonat-ablak.** Nagy ribillió volt ma délután a Keleti pályaudvarról Kolozsvar felé induló 504. számú gyorsvonat étköz-kocsijában. Mikor ugyanis a vonat a kútelken lévő munkástelepele elé ért, egy a munkásosztályhoz tartozó ember nagy követ hajtotta a robogó vonatra. Az étköz-kocsi ablaka betört, baja azonban senkinek sem történt. A rendőrség megindította nyomozást.

— **Cseh operatársulat vendégszerelése.** Pozsony városában kezdette és nálunk kezdett, 15-én a volt Somossy-orléumban fogja folytatni operaelőadásait azon kis, de egytől-egyig muzsikusi elemekből összeállított gárda, mely a muzsikai kultúra egy régi létszékéből, Csehországból kelt vándorura. — Egy tucat jó operaválagnak, főképpen cseh szerzeményekkel, *Dvorak, Smetana, Kovarovic* operáival. — Enekek is jök, egyeket, mint *Bohniczek*, a hős tenoristát és *Pivonka* asszonyt kiválóknak mondják. — Mindenkefelett dícséretes azonban az ősszjáték; a 32 személyből álló zenekar és az énekkarok precíz működése, amelyek, úgy mint a magánszereplők buzgósan meglátszik, hogy nemcsak kenyérkereseti, hanem művészi ambícióit serkentett munkát végeznek és a *Luczina Ferenc* igazgatása alatt álló társulat bizonyára tiszteletre fog válni a cseh muzsikájának.

(x) **Mag.** Figyelemzetjük a magvásárló közönséget, hogy akkor, a mikor nem közvetlenül *Mauthner* Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésnél Budapesten feladasi szükségletét, hanem vidéki kereskedőknél, vidégen kérjen csak *Mauthner-féle* magot és ügyeljen arra, hogy minden tasakon és zsákon látható legyen a *Mauthner* név vagy önének ólomzárja, mert a melyeken a cég neve illetve ólomzárja nem fordul elő, az nem *Mauthner-féle* mag.

(x) **Női kalapok.** Legfinomabb és legegységansbb eredeti párisi modelkalapok, valamint saját készítményű kalapkülönlegességek jutányosan kapnátok: *Friedmann Sándor* jur., IV. Zsibárs-utca 1.

Ujságárusító csecsemők.

Budapest, április 11.

A nagyvárosok nyomorúságából sok mindenféle kikívánczok az utcára. Nyilvánosság kell neki az élethez. Akinek a szíven átürződő gondolatok tetten éréséhez egy kis érteke van: egész sereg szociális kérdést lát az utcán szaladgálni. Különösen úgy télen, mihelyt kidugja valaki a fejét a prémes bundájából, menten beleütközik a társadalomnak valamely nyomorúságába.

Jártamban-keltemben sokszor rovom végig az *Andrássy- és Kerepesi-utat*. Esőben, hidegben, szélben, torkot fojtogató ködben mindig látok egy csomó toprongyos asszonyt, aki egy, sőt két-három gyermekével föllegyerkezve s valamelyik sarkon, boltajtómélyedésben vagy küszöbön kucorogva, kinálja hol az egyik, hol a másik krajcáros ujságot a — könyörületnek.

Sietve jelentem ki: nem ezen ütődöm meg. Elvégre ez foglalkozás, mely sok szegény embernek ad száraz, de mégis elfogadható kenyeret.

S ha a belügyminiszter egy ma érkezett leiratában arra utasítja a rendőrséget, hogy iskolázásra kötelezett gyermekek részére az utcákon való hirlap-árúsításra szóló igazolványokat ne állítson ki s akadályozza meg, hogy ilyen gyermekek az utcán hirlapokat áruljanak, úgy ime, kitészik, hogy a belügyminiszter emberbaráti szeme is észrevelte már azokat a visszásságokat, amik ezekkel az ujságárúsítókkal a jövő nemzedék szempontjából járnak. A belügyminiszter azonban első sorban a már felnőt gyermekeket látja, holott a baj és a veszelem már a csecsemű ujságárúsítóknál kezdődik. Mert a csecsemők és az iskolakötelek koron innen eső gyerekek voltaképpen nem szükséges az ujságárúsításhoz. Csak, hogy mit látunk? Azt, hogy az érintett esetekben a csecsemők és a gyermek a legnevezetesebb tényező az egész ujságárúsításban. Az ujság csak mellékes, a forma. A lényeg: a gyerek. A csecsemővel, gyerekekkel — Isten áldásával! — fölserelt asszonytól ugyan alig veszi el valaki az ujságot. *Anyát sejt benne mindenki, aki a maga anyai mivoltával megjejt az ember szívét s egy-két krajcár erejéig szaporán nyitja meg a járókelők ersényeit.* Hagyján, ha az ujságárus asszony igazán az. Sőt panasz se essék miatta, bár helyesen mondja *Tóth Béla* esti levelében: „Az ujságárúsítással elegy koldulás pedig melleleg a sajtó külső díszének megsértése is“. De a legtöbb esetben nem is igazi anya, csak *spekuláns*. *Spekuláns*, aki egy kis magához való pszichológiával dolgozik, — s a krajcáros könyörületet fruktifikálja. Az igazi anyák „sejt“-jét irigylji meg és avval konkurál. A krajcáros könyörületnek ezek a spekulánsai valójában műnyák, az anyai gondok viseletének fizetői vállalkozói. A többé-kevésbé jó szívek megnyilatkozására számítva, olyik egész ovodával szerepel az utcán mint ujságárusító. A tél, a különféle itéletidők, amikor — szólas-mondás szerint — a kutyát sem verik ki az utcára, különösen jó aratás nekik.

Igazán, ez a kenyér nem irigylésremélt. Eszembe

sem jut, hogy főpanaszoljam. De mégis hozzá kell ehhez a kérdéshez nyulni, mert emberanyagról, gyermekhalandósági kérdésről, fertőző betegségek terjesztéséről van itt szó. Az ujságárusító anyavállalkozók mesterségesen pusztítják az emberanyagot, aminek nemzetgazdasági értékéről pedig sok tudományos mű értekezik. Emberhalandóság dolgában pedig ez a mi ragyogó fővárosunk szépen elbujhat az összehasonlítás elől. Annál feltűnőbb ez, mert külső köztisztaság dolgában bármely európai nagyvárossal bátran fölveheti a versenyt.

A fővárosi statisztikai havi füzetek szerint egy csomó nagy európai város között, halandóság dolgában (az utról jöttek nélkül) Budapest 1897-ben a negyvenharmadik, 1898-ban a negyvenkilencedik helyen állott. 1899-ben javult ugyan az állapot, de akkor is az 1897. évi mögött, a negyvenhatodik helyen maradtunk. Ha pusztán a fertőző betegségek okozta halandóságot nézzük, akkor folytonos rosszabbodást látunk, mert számos európai nagyvárossal összehasonlító táblélla szerint e tekintetben 1897-ben a negyvenhetedik, 1898-ban az ötvenyolcadik és 1899-ben a hatvanegyedik helyen állottunk.

Az arányszámok, ime, ezek. Tízezer fővárosi lakó közül fertőző bajokban elhunyt: 1897-ben 11,3, 1898-ban 14,9 és 1899-ben 15,2. Bécsben az arány ez volt: 1897-ben 11,9, (tehát több mint nálunk), 1898-ban 10,3 és 1899-ben 5,5 (vagyis jóval kevesebb, mert az arány következetesen esőkent). Még Párisban, ebben a modern Sodomában is megnyugtatóbbak ezek az arányszámok, mint nálunk.

Nevezetes momentum a kérdés megítélésénél, hogy az 0-5 éves halottak viszonya az összes halottakéhoz az 1895. évi 41,0%-ról 1898-ig fokozatosan 42,8%-ra emelkedett. Ugyanezt látjuk egyes fertőző gyermekbetegségek okozta halálesetnél. *Vörhenyben* 1897-ben 138-an, 1898-ban 233-an és 1899-ben 338-an hunytak Budapesten. *Ronesoló toroklob* (difteritisz)-haláleset 1897-ben 128, 1898 és 1899-ben pedig 162—162 fordult elő a fővárosban.

Ezek hivatalos statisztikai adatok, amelyek az emberanyaggal való gazdálkodás eredményét mutatják. Az emberanyaggal való gazdálkodást természetesen már a csecsemőknel kell kezdeni. Ez az elv volt oka a magyar törvényhozás utóbbi intézkedésének, melyek a talált gyermekek megmentését valják céljukul. De azért most is úgy állanak a dolgok, hogy a „senki“ gyermekeivel rosszabb sorsuk van azoknak, akik mégis valakinek a gyermekei. Ha valamely kis poronty szülője szegényebb a templom egerénél, avagy ha a gyermek a törvénytelen gyermekek tulnyomó nagy kategóriájából: munkás- és cselédlányok anyaságából kerül világgá — akkor annak majd az a sorsa, ami az elhagyott, kitett csecsemőköl volt a talált gyermekekről való gondoskodás elől.

A napszámok, vagy alsóbbrendű munkába járó asszonyoknak, megeseit leánynak vagy cselédnek a gyermek nyűg a nyakán, — sokszor a szegény sivalkódó jele is. Akárhányban küzd az anyaság és a szemérem érzete. Amelyikben az anyaság érzete több, nagyobb, az, ha teheti „gondoskodó“ gyermekéről, kidja hozzá hasonló lelkekhez, „ápolóba“, dajkaságba; kettőzött erővel dolgozik, sokszor saját vérével (anya-tejével) kereskedik, hogy fizethessen érte. De az anyai törekvés ellenére is az ilyen „dajkaságba“ adott gyermekek sorsa legtöbbször bűnkronikába való, s tulontul sokat látunk is ott szerepelni.

Mindezt azért mondom el, mert arra kívánom fölhívni a figyelmet, hogy a fővárosi ujságárus asszonyainak egy jelentékeny része az ilyen dajkaságba vett gyermekeket használja a könyörülettel való befelelésre. Tessék csak megnézni az ő gyermekeiket! Van-e valami hasonlatosság közöttük és a karjukon nyugvó csecsemők, vagy a körülöttük ténfergő 2—3 éves gyermekek között? Nincs, amint a legtöbb esetben nem is lehet, mivelhogy a csecsemők karjukon ringatók és vajmi gyakran mesterséges uton sírshoz serkentő állítólagos anyák 0 év körülüli asszonyok és annál is idősebbek! — Mert az igazi anya itéletidőben ujságot árúsítani nem üldögél és nem ácsorogógn félnapokon keresztül az utcákon. Ha teszi is, nem teszi állandóan, mert keres és talál olyan természetű munkát, — s a különféle nőegyesületek segítik is ebben — amely mellett nem kell édes gyermeke életét, egészségét tudatosan kockára tennie. A gyerek életével csak a bérelt anya nem gondol, az, aki tudja, hogy a gyerek, akit gondjára bíztak, nyűg, aki tudja, hogy ha a rábízott gyerek elpusztul, egy pár hónapig szolgáltatás nélkül is szedheti utána a tartásdíjat a valódi anyától, aki még ilyesmiért sem szól, mert, hite szerint, természetes uton szabadult meg keserves gondól okozó terhétől.

Azt hiszem, nem magam vagyok, akinek ez a helyzet észbe ütött, s aki tündökött azon, hogy ha már a talált gyermekek sorsát rendezték, itt volna az ideje annak is, hogy az ilyen dajkaságba adott és

mindentéle visszaélésre felhasznál, főképpen törvénytelen gyermekek sorsával is törődjenek az erre hivatottak. Egyelőre csak ezek felé akarom a figyelmet irányítani. Nem a kenyeret akarom túltük elvéteni, — hisz erre azok is rászorulnak, hanem a gondjaira bizott csecsemők és gyermekek életét kívánom megoltalmaztatni a humanizmus és közérdek szempontjából. Mert az közérdek is, hogy ezek a szerencsétlen viszonyok közt világra jött teremtsékek el ne pusztuljanak és a fertőző gyermekbetegségek terjesztőivé se közvetlenül, se közvetve a krajcáros njságok révén ne lehessenek.

A teendő e végből az volna, hogy a dajkaságba adott, vagy esetleg seftelés céljára bérelt gyermekekkel, csecsemőkkel senkit se engedjenek hidegebb, nedvesebb, zimankós-szeles időben újságot árulni. Az édesanyját saját gyermekével szemben ilyesmitől eltiltani bajosabb; de a kétszeres üzletet: a könyörületességre való spekulálást, ha az dajkaságba vett vagy idegen gyermekkel, csecsemővel történik, *kötelesség megakadályozni.*

Az e részbeni teendők végrehajtása a rendőrségre vár, melynek ily célra is elég eszköz áll rendelkezésre. Az eljárás szigorúsága csak az anyasággal üzérkedőknek árthat, mert a valóban segélyre érdemes igazi anyáknak ez is csak használható, hiszen feljűk fordíthatja a közjótékonyak segítő forrását. A bérelt és bérlő „anyák“ kiméletek nem érdemelnek. Nem érdemelnek azért, mert a fertőző gyermekbetegségek terjesztésének alkalmosságait apasztani önmagunk iránt tartozó kötelességünk. Hogy erre szükség, égető szükség van, azt a főntebbi statisztikai adatokkal igazoltam.

Joggal tehetem föl, hogy csak rá kellett erre a visszasságra mutatnom, hogy sarkába lépjen a segítség, s ha a rendőrség nemrégiben oly eredményes razzitát tartott azok ellen, akik esetleg vagyonunk ellen törnek, azt hiszem, épp oly üdvös és hálás feladat volna a műanyag elleni razzia, akik szegze osemelék egészségében tesznek kárt s vajmi gyakran azok életét rabolják. Igenis rabolják, mert már több ezer év előtti időkből reánk maradt s akkoriban vezérelvül fellállított szentnek azt mondja: „Quem, dum potuisti servare, non servasti, eum — occidisti!“ (Azt, kit életben tartani módodban állott, ha meg nem tartottad, azt — megölted!)

Idősb dr. Glass Izor.

Veszelei Károly.

Budapest, április 11.

Halottja van a kikeletnek: egy fiatal költő. Most, mikor a természet szerelme virágokkal hint be mezőt, ligetet s a tavaszi szélben mámoros vágyak és álomok kóborolnak, mikor az érlelő napsugár színnel és fényvel szövi át még a legszürkébb zugot is, *Veszelei Károly* fegyvert emelt önmaga ellen s az a könnyen hevülő szív, melyben annyi finom és nemes érzést, mozdulatlan, halott lett.

Paradoxonnak látszik: megölte magát, mert a legrajongóbb fanatizmussal csüggött az életen s magában hordozta a vezéres pillanatig a kétségbejött szomorú tudatot, hogy sorvasztó tudóbaja korai sirba sodorja. Egész élete egy nagy bucsuzkodás volt a mindenségtől, minden fűszál, minden atomja a természetnek újra és újra eszébe juttatta, hogy néki alig van köze mindezekhez s ami másnak gyönyörűséget okozott és kedvre hangolta, őt boldogtalanná és buskomorrá tette.

Csak így magyarázhatjuk meg, hogy kikelet virágzás idején vetette magát az örökös enyészetbe. Budapesten sohasem fordult meg. Idegen maradt neki ez a ragyogó, bünbős város, bár lelke bizonyára ide vágyódott, ahol dicsőség és siker várt rá, de teste, az a beteges, gyöngye test azt parancsolta, hogy maradjon szülőföldjén s bolyongja naphosszat a pusztát és erdőseget.

Veszelei Károly?

— Ki volt? Mi volt? — fogják kérdezni szeretszéllel, mikor gyászkeretben megpillantják nevét. Nem vette szárnnyára a hir, de apró, hajszálbetűs írását nagy és őszinte szeretettel fogadták a szerkesztőségekben, mert tudták, hogy egy igaz, jelentékeny talantum szólal meg benne s hogy minden egyes sora szíve egy dobbanása. Valami mérhetetlen, névtelen bánat ülte meg lelkét, idegenként vonult át a földi életen s ha van is színe és fénye, az csak ősi ragyogás, az elmúlás szomorú sejtelméivel tele. Akárcsak a cselló szomorú, tiszta hangja, olyan volt az ő éneke. Kis skálájú, de őszinte és nemes, szívből fakadó és szívekbe rezgő. Egész világa, minden képe és hasonlata a szabad, pogány természet volt s élete szakadatlan válás minden göröngyötől és falevélről.

Valami sóvár vágyódás él szívemben
Egy édes, szép bucsuzkodás után,

Mielőtt végképp elszakadtam innen,
Búcsút venni, Iorron, igazán.

Mindentől, mi szép s kedves a világon
És amitől elválni fáj nekem,
Olelő karom esengve kitárom
Utánatok: élet és szerelem.

Felnézni vágyom az égboltozatra
S ott csüvénig sugaras, kék ívén,
Sokáig érzéssel hozzá tapadva
Mielőtt végképp elvesziténem.

Harsogva kiáltani a vadonba,
Hogy visszhangozzék a mély rengeteg,
Panaszos hangon belezokogva:
Isten veletek! Isten veletek!

Megörökíteni halhatatlan búmat
E drága földi létben valahol,
És fájdalmas rezgését anyyi hűrnak,
Ha már lényem örökké szétomol.

Búcsúszavamra rezzenjenek össze
Szomorú sutogással mind a iák,
S az én bánatomtól megilletődve
Remegjen meg minden kis virág.

Hogy a természet lelkébe belopjam
Mindazt, mi akkor látni fog nekem,
Hogy minden időnek végeig onnan
Ki ne törülje soha semmissém...

Ime, ez a *Veszelei Károly* tónusa. A többi vers egy-egy cseppje ennek az érzésáradatnak, kisebb, de ugyanabból a forrásból fakad, s visszatükrözi a költő egész lelkületét. Micsoda finom és simulékony szeretettel csüggött özvegy édesanyján, hány versében zokogta el egyre kísértő halála örökös bánatát, — amíg végre megtört minden életenergiája, nem ingerelte többé se hir, se taps, — több dal lelkéből nem fakad.

Ritka és nemes talantum volt, nem a vásári fajtából való. Mint elhagyott vidéki fiú küldözgette verseit Budapestre, se potokiói, se kegy nem vitte előre pályáján, érdekében nem szólaltak meg újságok és korifeusok, jóbarátok nem harsogták hírével tele a társaságokat, soha sem volt divatos, vagy felkapott név, de a finom lelek ősmerték, nagyrabecsülték és meghajoltak előtte.

F. A.

A költő élete.

A napsugár ma nem esalta ki szobájából a költőt. Bornus, szeles az idő, bőrtön ilyenkor *Veszelei Károly* szobája. A délelőtti kis sétéja elmarad és a kaszinóban hiába várják a sakkfigurák. Szótlanul, busan ül az asztala mellett; Schopenhauert, Darwint és Böhneret olvassa. Nyári tanyájára, Konda-pusztára készült most már. De a mezei virágokat nem látja viszont, vasárnap délelőtt kiviszi a dombóvári temetőbe. Fiaatlan halt meg, tragikus a halála, gyászos vége élete tragédiájának.

Életrajzát ő maga mondja el a verseiben. Hozzá tartozik élete szomorúságához az is, hogy meg kell most mondani: ki volt, mi volt. Mert csendesen csafóztak a halállal, kevesen figyelték a tusáját. És kevesen tudták a nagyságát, a jelentőségét. Nekünk és a Hétnak küldözgette verseit; két kőtetet is adott ki, 1894-ben a *Hervadás regéit* s 1897-ben a *Fel a szívekkel* / címűt. Ujabb verseit nem akarta kiadni. Azt kérdezte tőlem, hogy mi célja lenne e vállalkozásnak, ő magának dalol. Az elismerésből vajmi kevés jutott neki. A lányok elolvasták a verseit; az emberek a kis városban üzleteket kötnek, adnak, vesznek, a lírát nem jegyzik a tőzsdén és így nem tudták, hogy ez a beteg, aki néha napján kimegy az utótra, kiválik a köznapiságból. Ezért otthon volt az ő világa, a kis szobájában, szerető édesanyja és őcsosse társaságában. Egy kép függött a faton, az íróasztala átellenében és mindig maga előtt látta tragédiáját.

Zene szól künn és csak hallgatom,
Szemem egy képen csüng a falon,
Egy halvány arc néz onnan rém,
Kora sirba szállt szegény apám.

Mintha látná, érezné e kint,
Szomorúan, részvéttel rám tekint,
Szemében egy bús vándor árnya van:
„Bocsás meg, bocsás meg, szegény fiam!“

Édesapjáról dal az *Örökéletesség* című versében, amely így hangzik:

Ó, ne higyjétek, hogy a lelkem,
Magam, magam vagyok a beteg,
Mióta élek, megszülettem,
Aztóta mindig szenvedek.

S e kint, e szenvedéseket mind,
Öröklé hagyta rám apám,
De emléket azért csak áldom
És soha meg nem átkozám.

Miért is illetém szitokkal,
E százezer drága hamvakat,
Álmodja álmat nyugalommal
Ott künn, a néma hant alatt.

És élvezze csendben, háborítlan,
Az örök-boldog percekot,
Megérdemi, hisz ő is éppen
Ily ártatlanul szenvedett.

Szenvedésében özvegy édesanyja vele együtt szenvedett. Félő gonddal óvta, ápolta és az anyai szívére már belopódzott a reménység. Hogy is ne? Hiszen mosolyog és vidám néha a beteg. Amit megtagadott tőle a végzet, ime, egy kis gép pótolja; az íróasztalon dalol és kacag egy fonográf, a költő meg tetszőhajt: — Szép lehet az élet! És dalol a maga és édesanyja szenvedéséről:

Sokat szenvedünk mind a ketten,
Te is, meg én is, jó anyám.
Keserűn jegyzed meg olykor:
„Nem érdemlünk jobbat talán.“

S nem az, nem az bánat többé engem,
Hogy ifjan halni kell nekem,
Csakhogy vesztimmel akaratlan,
Sebet kell ütőm lelkeden...

Máskor meg zokog, hogy anyja mártíromságára gondol:

Anyám! ha tudnád, hogy marcangol, gyötör engem
A vád, ezüstbe játszó fúrteled látva,
Ah! miattam történt, hogy nem boldog örömben
Fonyadt el életed sok drága, szép virága...

Alig beszélt róla, de néha elárulta vágyódását. Iróttársai közé szerette volna jönni és hitte is, hogy betoppan egyszer a fiatalok közé, akik megbecsülték érdeme szerint és szerették ismeretlenül. Kinöcsönt őzött néhány levelet, amelyet elismert írók és költők írtak neki. De az öröme, a gyönyörűsége csak a pillanatát volt. Folyton előtte állt a megsemmisülés réme, amely könyörtelenül szölt hozzá:

Add meg magad, elég volt már a harc,
Még tovább vonaglani mért akarsz?
Hisz számokra más hátra nem marad:
Add meg magad!

És tiszta életének elkészítette számadását. Egyszerű ez a számadás.

Ha volt a földön valaha vétkem,
Art én leveleztem egészen,
Áldozataim de sokszor égtek,
Tízti oltárán a szenvedésnek.

Szenvedésének liráján megosondulnek a szerelem burjai is. Boldogtalan szerelméről szólnak finom és mély érzésű dalai. A szerelem akkordja rezg a *Költők alkonya* című versében.

A költőnek szép lehet a halál,
Mikor sugaras, enyhe alkonyon,
A fénylő nap is pihenőre száll.

Ha szép lányok állnak ágya körül
S beönrök a nyitott ablakon
Dal és illat — utolsó gyönyörűl.

...Ha nekem int majd a nagy pillanat,
Mielőtt szemem álomra hunyom,
Ne lássak fényt, ne lássak sugarat.

Dallam ne rendezlőm a légen át,
S felém ne hozza röpké fuvalom
Violák s rozsdának illatát.

S ah...ne tévedjen elem szép leány,
Mert ezerszer halok meg a vágytól,
Mielőtt kivívtam földi tusám...

Földi tusája véget ért. Megírta az epiáfumát is. Az irodalom historikusa is elismeri majd e stória igazságát:

Bár ismeretlen, elhagyottan,
Termi meg a virágokat,
Akit költőnek szánt a végzet,
Költő lesz és költő marad!

Nemes és őszinte barátom volt. Szíves szavakban a poétától nem tudok elbucoszni; itt marad az asztalomon minden szava, a rajongásom se muló. Hallgasson az ő nagy fájdalma mellett minden fájdalom, az ővé halhatatlan.

Hajdu Miklós.

FŐVÁROS.

(*) Az ideiglenes tanítók kérelme. A főváros tanügyi osztálya tudvalevőleg több mint száz tanítói állás szervezését kérte a közgyűléstől. A pénzügyi bizottság a javaslatot nem fogadta el s a szervezés költségére nem mutatót ki fedezetet. A budapesti ta-

nitőstületnek harminotagú küldöttsége járt ma a polgármesternél s a tanács valamennyi tagjánál. A központi városi hatóságok által kiküldött egy számos tanácsos és tanítónő, amint egyik hivatalból a másikba jártak. A küldöttség arra kérte a tanács tagjait, hogy a tanügyi osztály javaslatát fogadják el. A tanítók egy kissé megkéstek, mert a tanács már tegnap határozott, még pedig a tanítók javára.

(*) **A városi igazgató nagyvendéglő épülete.** A pénzügyi és gazdasági bizottság azt a javaslatot terjesztette a tanács elé, hogy a városi igazgató nagyvendéglő épületét, amely már nagyon rozszant állapotban van, rombolják le. A tanács megvizsgálta az épületet a középítési hetes bizottsággal, amely arra az eredményre jutott, hogy néhány évig még fenn lehet tartani s ha a mutatók hibákat megjavítják, vendéglő célra bérbe lesz adható. A tanács, arravaló tekintettel, hogy a hetes bizottság részéről javasolt tatarozás igen sokba kerülne s viszont csak kevés bért lehetne elérni, a mellett foglalt állást, hogy az épületet le kell bontani.

(*) **Az új tanítói állások.** A tanügyi ügyosztály, nemrégiben azt a javaslatot terjesztette a tanács elé, hogy az órádiás tanítóit és tanítónőket állásokat alkalmazzák át rendes állásokká, mert ezekre állandóan szükség van s így nem helyes dolog, hogy ezeket ideiglenes alkalmazottakkal töltsék be. A pénzügyi és gazdasági bizottság, amelyhez a javaslatot a tanács kiadta, nem járult ehhez hozzá, mert ezzel nagy költség-többlet hárulna a fővárosra, amit pedig a mai rossz pénzügyi helyzetben el kell kerülni. Az érdeklőt órádiások a budapesti tanító-testületet kérték föl közbejárásra s ez magáért a tanács ügyet, ma küldöttségileg tisztelt a polgármesternél és a tanács tagjainál, kérve, járulniuk hozzá ahhoz, hogy a közgyűlés legelőbb az elkerülhetetlenül szükséges állások szervezését mondja ki, mert ezzel az ideiglenes alkalmazottakat, akik között igen sok a családos és negyvenedik életévét túlhaladt ember, súlyos gondoktól fogja megmenteni. — Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a tanács, a tegnapi ülésében elhatározta, hogy az elemi- és polgári iskolai tanítói állások szervezését pártólólág terjeszti a közgyűlés elé.

SZÍNHÁZ, ZENE

A magyar zene.

Irtá: *Pietro Mascagni.*

A zene mint időháza hű visszatükrözje egy nép karakterének. Európában három ország van, hol a népzenenek kivételesen jelentősége van: Olaszország, Spanyolország és Magyarország. E három ország teljesen különbözik egymástól szokásokra és sajátosságokra nézve; az egyik pedig még fájlelleg is teljesen elüt a másik kététől. S mégis, népek zenéjében van valami közös vonás, közös entuziazmus. Hát a kifejezésben? Hát a ritmusban? ... Ezt nem tudom, de lelkem mélyéből meg vagyok arról győződve, hogy zenéjük közös érzelmeiből támad.

Pár évvel ezelőtt Velenecében jártam. Az idő nagyon édes, az ég ragyogó, a laguna pedig kimondhatatlanul bájos volt. Az esti vonatall kellett volna elutaznom; gondolám a Canal Grandén várt, a Grand Hotel előtt. Futólag bucsuztam néhány barátomtól, mert egyedül akartam utazni. Nem tudom miért, de rendkívül meghatótnak éreztem magamat. Talán fájt megválnom a művészet és természet e bájos helyétől. A gondola lassan siklott a Canal Grande közepén, melynek könnyed, csodálatos palotái egymásután tűntek el szemem elől. A hold fátyolos ezüsthéjében csillogott, mintegy új színt és körvonalakat kölcsönözve a csodálatos palotáknak.

Messziről halk zene akkordjai érkeztek hozzám, egy édes, lágy zene hangjai. Mohón hallgattam. A Canal Grande végén népdal énekeltek, egyikét azoknak az érzelmes velencei daloknak, melyeket a velencei asszonyok szép szemei szuggerálnak. Szíven elifogódtam a meghatótnaságot. Hiába jártattam körül tekintetem, hogy valamivel elszórákazzam, hogy kimeneküljek a test és szellem extázisából. Hiába, hiába, csupa szépség, csupa fönsgesség vett körül, ami még jobban növelte meghatótnaságot.

S ettől a mámorától, mely szinte fizikai fájdalommal határos, sohasem tudtam szabadulni, valahányszor egy piedigrotti dalt, egy-egy bolerót, vagy egy-egy cigány-ábrándot volt alkalmam hallani. Egy népek sokkal nagyobb gyönyörűséget okoznak a saját népdalait, mint akármilyen idegen zene.

De hát nem láthatjuk-e ezt a saját szemünkkel? A velencei canzone és barcarola, mely nem volna képes fölkelteni egy rabszolga kereskedő figyelmét, hirdelen kezes bárányra és szelidő teszi a legvadabb velenceit. Egy nápolyi melódia össze képes boronálni egy szép nápolyi párt, míg a szerény eunuchjai alig méltatnak figyelmükre. Egy lágy spanyol tánc képes a legédesebb és legöntelenedb sziesztába ringatni egy csomó spanyolt, míg egy ópiumot szívó kínai közönséges zajnak venné.

De mit mondjunk a magyarokról?

A nemzeti zene intenzív és különös hatást gyakorol a magyar népre. Ugy lehetne ezt defálni, hogy ez a hatás: nagyon edes elragadtatás, marcangoló kő, gyönyörteljes fájdalom.

Hogy jól megértés azt, amit ki akarok fejezni, egy budapesti éjjeli mulatóhelyen kellene lenniök, mikor a cigánybanda egy szédületes dalba kezd, vagy egy ábrándot zokog el. Az első hegedű különös, átható akcentussal énekel; a másodhegedűk, a violák, a brácsák és a bőgők szeszélyesen, fantasztikusan kísérnek, a klarinét sívót, kedves ellentéttel trillázik; a cimbalom átütja a különféle hangnemek skáláit, szédületes gyorsasággal halad föl és le, természetesen, merész összhangba egyesítvén ezt a jellegzetes polifóniát.

Most a banda egy szomorú hallgató nótába kezd. A gyérszámú közönség nem szik többé. Mintha ígélj lehunyt szemmel szundítanak, pedig ideáljakra gondolnak, elvonnul előttük a szeretett lény látománya s mintha éreznék a régóta óhajtott csók gyönyörét, a megkívánt ölelés bizserését.

Mily lelkesedése az érzelmeinek!

S a banda feje, az első hegedűs, meglátja, megérzi, megsejti, hogy hallgatói közül ki van legjobban meghatva kit szállt meg legjobban a lelkesedés. Hozzáteskenedik az ábránd kadenciájának pillanatában s a „füllébe huzza”. Az illető lehunyja a szemét s néha elalél. A banda hihetetlen lendülettel kezd a csárdásba, a közönség fölvilványozódik, a szemek fölnyílnak, átszellemülten ragyognak, kezeikkel idegesen simítják el fölük mellől a hajat s az egész testet lékezetlenül görösös mozgás fogja el. A jelenet megváltozott: másba csapvén át a zene, másba csapott át az érzelem is.

Ez már a csapszék tánc! Oh, mily büvös hatalmuk van ezeknek a kifejezőeknek!

Mikor Budapesten voltam, Jöikeresett egy barátom, egy délvideki olasz Bariból, aki holmi ügyekben Bécsben járt. Este egy szállóba mentünk, hol híres banda szokott játszani a vacsora alatt. Az étterem már szinte zsúfolva volt elegáns, válogatott közönséggel. A banda éppen a hangszereit hangolta. Azt mondtam a barátomnak:

— Mindjárt megolvasható, hogy hány magyar és hány idegen van ebben a teremben.

Barátom igazi délvideki létere hallgatott, de kezével egyikét azoknak a kifejező mozdulatoknak végezte, melyek többet mondanak minden szónál. Megfogtam a karját: a banda egy fájdalmas dalt kezdett zokogni. Barátom körültekintett s meglepetve látta, hogy a közönség egy része letette a kését és villát az asztalra, észrevétlenül ölelemte a fejét személt érzékies, elragadtatott lágyssággal zárta le, míg a többiek nyugodtan s közönyösen ékezték tovább. Barátom rögtön tisztában volt s megragadva a karomat nevetve mondá:

— No mi az? Talán te is magyar vagy? ...

Es igaz volt, engem is hatalmukba kerítették ezek az édes hangok.

Mikor rendes szokás szerint a banda legfialabb tagja fányérozni kezdett, ami a cigányok egyedüli jövedelme, a rendesnél valamivel többet akartam adni, mintegy hálaólk az egy pillanati érzeti isteni gyönyörűségért. Nem csekély csodálatomra, a cigány visszahuzta a fányért s nem akart semmit sem elfogadni. Egy tolmácsu szolgáló pincér által megkérdeztem ennek okát a fiatal cigánytól s ő így felelt:

— Kollégától csak nem fogunk pénzét elodagolni!

Mily boldognak éreztem magamat ezért a címért, melylyel a nemeslelkű cigány írluházott! A kebelem csak úgy dagadt a büszkeségtől! Bárcsak én is megtalálnám azt a ritka dalt, bárcsak én is megteremethetném azt a „önixszerű” melódiát, mely a lelkesedésnek annyi diadalát tudná aratni, mint a magyar népzene. Bárcsak! ...

De nemskára rettenetesen kiábrándultam. A cigány a kolléga szót igazi értelemben használta: pár nappal ezelőtt látott egy étteremben, ahol vakon belerúgtam egy megégett csárdás szédületes forgatagába s látta, amint lelkesedésemben kikaptam a hegedűt a primás kezéből s én is kétségbeesett dühvel játszottam ezt a zenét, mely különben a kor ifjúságotól kezdve ismerős volt előttem.

Lehetséges-e, kérdezem magamtól, hogy a nép-és nemzeti zene ennyi erő dacára sem gyakorolt nagy befolyást a zene fejlődésére és evolúciójára? Be kell vallanom, hogy mindekkoráig nagyon kevés kelt ki abból a magból, mely egészen más gyümölcsöket teremne, ha behatóbban művelnék. Magyarország, Olaszországgal és Spanyolországgal összehasonlítva, a legtöbb hasznolt huzta népdalaiból, úgy, hogy azt lehet mondani, miszerint a magyar nemzeti opera, mely csak e században kezdődött (egész pontosan: 1826-ban Ruzsicskával), igazi folyománya a népzeneinek. Sőt Erkel, a század legnagyobb magyar zeneszerzője kit

házájában a nemzeti opera igazi megteremtőjének tartanak, operáiban még a népies cimbalmot és tilinkót is fölhasználta.

Azt állítottam, hogy Erkel a század leghíresebb magyar kompozitora, s nem hiszem, hogy tévednék. Magyarország egyéb híres zeneszerzőket is adott a századnak, mint Hummelt, Hellert, Lisztet és Goldmarkot; de e híres és ünnepekt szerzők közül egyet sem lehet nemzeti mesternek nevezni.

Sokak előtt talán különösnek látszhatik ez a véleményem Lisztől, kinek híres magyar rhapszódái oly ismeretesek nálunk. Mily nyomot hagyott az ő zenéje a művészet történelmében? Es mily nyomokat hagyott művésze az ő nem rövid tartamu életére. Semmit sem látok belőlük. Az ő magyar rhapszódái nem egyebek eredeti magyar témákat elcsavargató művészi akrobatizmusnál, melyeknek karaktere teljesen elvesz az erőtetett parafrázis közt.

Ellenben mennyire meg tudta őrizni Brahms az eredeti jeleget az *Ungarische Tänze*-ben. S a tökéletes visszatükrözésnek mily emléket nyujta Berlioz a fenséges Rákóczy-indulóval a „Faust elkarózkodásában. De Brahms és Berlioz nem két különálló zseni, hanem valóságos, autentikus lángmek, kik fölbecsülhetetlen adalékkal járultak hozzá a század zenéjének fejlődéséhez.

A nemes és büszke magyar nép zenéje manapság nem kevés külföldi zeneszerzőt inspirál. Ha sikerül megszabadulnia a német befolyástól, mely oly közelről fényeti és mételeyen bübajos és jellegzetes eredetiségét, ki tudja, mily dicsőséges befolyást lenne képes gyakorolni a jövő zenéjére!

**** Hunyady László.** Ma este az Operaházban Erkel Ferenc dalműve: *Hunyady László* került színre és pedig zsúfolásig megtelt nézőtér előtt. *Blätterbauer* Gizella, az Operaház jeles fiatal énekesnője hosszú betegsége után először lépett föl *Gara Mária* szerepében és rendkívül rokonszenves fogadtatásra talált. Ragyogó jelenség volt és örömmel konstataljuk, hogy hangja régi fényét mutatja, koloratúra tisztá és ép, sőt mintha organuma erőben nyert volna. A duett után felhangzó tapsvihar javrászban *Blätterbauer* Gizellát illette. — *B. Feony* Iván asszony hatalmas Szilágyi Erzsébetje ismét fénypontja volt az ensemblenek és a Lagrange-ária után elemi erővel tört ki a lelkesedés. A többi szereposztás a régi volt.

**** Premier a Várszínházban.** Érdekes, ötletes és változatos az a program, amelyet dr. *Janovics* Jenő, a szegedi színház igazgatója a Várszínházban teljes társulattal sikerre juttat. A szegedi színházban lettek ebben a kis, intim jellegű színházban való vendégzereplés arról is tanuságot tesz, hogy a művészi összjátékának, a helyes érzékel megválogatott daraboknak estéről-estére nagy publikuma van a jobbparton is és hogy ezek az előadások erős konkurrencsei a balparti színházak magas színű előadásainak. Ma este ismét premier volt. *Capus*-ok, a *Figaro* szellemes croquis-írójának egy bájos apróságát mutatták be. *Az én szabóm* a címe. Egy párisi gavallér, aki a nőnek nagy barátja ötletes módon ütlet jel egy szép francia asszonyka, aki okosan megvédi a férje üzleti érdekeit is. Az utána vágyódó gavallér szereimét ugyanis csak akkor hajlandó viszonzni, ha leszokik könnyelmű életéről és kifzeti a tartozásait is. A gavallér lépre megy és kifzeti a számlákat a sok perköltséggel együtt. A számlák közt volt a szabójáé is és amikor a tartozások kiegyenlítése megtörtént, a menyecske felédi, hogy ő a gavallér szabójának a felesége. A színház nagy és díszes közönsége sokat kacagott a kis darab kitünő ötletein és zajos tettségnyilvánításokkal honorálta az előadó művészeket. A gavallér *Dihari* Ákos adta. Elegáns megjelenésű párisi viveur volt, aki pompásan játszotta a tragikomikus helyzetbe került szereimét. *Horváth* Paula, ez az erős tehetségű fiatal művésznő, ma ismét nagy sikert aratott. A párisi asszonykát kedves raffiniáival személyesítette. A darab hű fordítása *Janovics* igazgató munkája. A kis egyfelvonásos után *Balassa* Armin népszínműve, *A paraszt szívek* került színre másodsor. Ma is nagy hatást kelteket az erősen drámai jelenetek, amelyeknek szépségeit *Arkossy* és *Horváth* Paulatoljesen érvényre juttatták. Végül a *Szép Galathea*-ban *Stehenyi* Malvin mutatkozott be. A kisasszony, aki nemrég még az Országos Zeneakadémiának volt jeles művésze, pompás hanganyag felett rendelkezik, amely művészi-leg sziszott és a legfinomabb árnyalásokra képes. Pompásan csengő hanggal, izlésesen és sok művészettel énekelte áriáit, és a közönség az összes énekszámait zajosan megtapsolta. A kisasszony mai nagy sikere egy elismerésekben gazdag jövő első biztató ele. *Mezey* Mihály, a társulat kitünő tenoristája méltó partnere volt és *Leövey* ma is egész este állandó derűségeit keltett bőséges humorával. Holnap a *kék szakállu herceg* kerül színre.

Máder Raoul új balletje. Az Operaház bal-
letjondásának, *Máder Raoul Szerelmi kaland* című
balletjének bemutatóját az igazgatóság e hó 15-ére,
keddre tüzte ki. A főpróbát e hó 14-én, hétfőn este 7
órákor tartják. A darabot *Regel H.* szövegíró és *Sme-
raldi Cézár* balletmester tanították és a szerző sze-
mélyesen fogja vezényelni. Az új diszettek *Spannraft*
Ágoston, az Operaház diszettefője festette. A jelmezek
Kemény Jenő szcenikai főelőgályól tervei és utasítá-
sai szerint az Operaház szabóműhelyében készültek.

Mascagni Budapestén. A *Paraszibecsület* zse-
niális szerzője, akit csak az imént ünnepelek olyan
páratlan lelkesedéssel *Varsóban*, tegnap este Buda-
pestre érkezett s vele jött ez alkalommal felesége is,
akinek szintén meleg ovációkban volt része a lengyel
fővárosban. *Mascagni* ma délelőtt tartja meg főpróbá-
ját annak a lényegesnek ígérkező nagy zenekari hang-
versenynek, mely ugyanaznap zajlik le a *Vigadó*
falai között. Az érdeklődés az estélyi iránt általános,
ugy, hogy ma már csak igen kevés jegy maradt meg
eladásra. *Mascagni* a *Paraszibecsület* előjátékával nyitja
meg a hangversenyt. Ezt követi *Brancaleoni* énekelő-
adása. Egy áriát énekel a *Sevillai borbély*-ből. Majd
Pozzi és *Marconi* a nagy duett-et adják elő *Aida*-ból.
Ines de Frate a *Ponchionelli*, *Giocondá*-jából énekel
egy áriát, utána pedig a zenekar adja elő *Mascagni* új
kompozícióját. A *Gavotte delle bambolè*-t *Mascagni*
tollából *Marconi* adja elő, míg a *Bizet* „Habane-
ráját” *Pozzi* asszony éneki. Hatásos befejező száma
lesz a hangversenynek *Mascagni* intermezzója az *Iris*
című operából. Az összes számokat *Mascagni* vezényli.

Hírek a Várszínházból. A szeptedi szintársulat
holnap, szombaton eleveníti fel a Budapestén évtize-
dek óta nem adott. A *kékszakállú herceg* című operettet.
Az előadás iránt óriási érdeklődés nyilvánul. A társu-
lat megtesz minden lehetőt, hogy *Offenbach*nak a leg-
híresebb szerzeménye minél tökéletesebb előadásban
kerüljön színe. — Vasárnap délután a társulat meg-
ismétli a minap adott három egyfelvonásost: *Az én
szabóm*, *Parasztzivek* és *Szép Galathea* címűeket fél-
helyárok mellett. — A *Várszínház* színpadán szor-
galmasan próbálnak *Brioux* érdekes és izgalmas drá-
májából, amely *Beleg emberek* (Les avariés) címen
eddig csupán két színpadon került előadásra: *Brüsszelben*
és *Genjben*. A brüsszeli előadáshoz *Brioux*
egy új befejezést csinált s a *Várszínházban* szintén
ebben az új formájában kerül színe a darab. A *Beleg
emberek*, rendkívül kényes tárgya dacára —
hiszen ismeretes, hogy egy rettenetes betegség a
dráma alapja — semmi bántó, izléstelen vagy frivol
dolgot nem tartalmaz, az előadó színészekre azonban
igen nehéz, de a mellett nagyon hasznos feladatokat ró.
A hány szerep van benne, mind kiváló és érdekes.
A feleséget *Hettyey* Aranka, a beteget *Bihari* Akos, a
dajkát *Horváth* Paula, a ballerínát *Mészáros* Gizella, az
orvos *László* Gyula, az apóst *Fenyéri*, az anyát *Arday*
Ilda fogja játszani. A darab a jövő hét végén kerül
színe. A bemutatót megelőző napon az igazgatóság a
sajó képviselői részére nyilvános főpróbát fog
tartani.

Ledófszky Gizella Temesvárott. *Ledófszky*
Gizella, a *Magyar Színház* primadonnája, négy estén át
vendég szerepelt *Temesváron*, ahol most *Makó* Lajos
Debreczen számára szervezett új társulata játszik.
Mind a négy estén zenefőlégi megtelt a színház és a
közönség régi kedvenctől elhalmozta tapsal virág-
gal. A primadonna három estén a *Sviahók* főszerepét,
egyszer pedig a *Lilit* játszotta el nála megszokott
igazi művészettel. Mellette szép sikere volt *Krémer*
Jenőnek, *Mezey* Andornak, *Balla* Mariskának, *Krémer*
nének, *Csige* Jolánának, *Patákinak*, *Karacs*nak és *Szögyi*
Gizának.

Az Órnagy ur. Mars Antony és Keroul Henri
bohózata lesz a Várszínház legközelebbi ujdonsága.
A darab *Billet de logement* címen a párisi *Folies drama-
tiques*ban mult évi október hónapban került bemutatásra,
azóta mindennap adják. Az *Órnagy urat* *Heltai* Jenő
fordította magyarra.

Magyar előadások Belgrádban. *Kövesi* Al-
bert, az ismert jeles színházgató, aki most az ország
dévidékén játszik társulatával, mint bennünkét érte-
sítenek, azzal az életrevaló tervvel foglalkozik, hogy
Belgrádba viszi társulatát. *Kövesi* hat előadást fog a
szék fővárosban rendezni s elsősorban népszínműve-
ket fog előadni.

Tarka Színpad. Holnap, szombaton este a
Tarka Színpad bemutatja a Fővárosi Orfeumban *Kalotai*
Sándornak a *próbabábu* című fővárosi életképét. A darab
szereplői: J. Vászárhelyi Vilma, Véghelyi Angéla,
Ováry Rózi, Baumann Károly, Gyárfás Dezső és Do-
mók. Az életképben előfordul az *ki van zárva* re-
frenú kuplé zenéjét Donáth Lajos írta.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. A
Magyar Királyi Operaházban ma este a *Wünerbergi mester-
dalnokok*, Wagner Richard operája kerül előadásra. A Telefon
Hírmondó ez előadást teljes egészében közvetíteni fogja, úgy,
hogy az előzetők odahaza a lakásokban is meghallgathatók
azt. Az operát közvetítése után az est folyamán érkezett leg-
újabb híreit olvastatja fel a beszélő-újság, majd annak be-

vezette után 11 óráig még cigányzenét közvetít előzetők sze-
rakoztatására a Telefon Hírmondó az Elite- és az Emke-
kávéházból.

MŰVÉSZET.

□ **A Vörösmarty-szobor.** Ma délután 3 órákor
a Vörösmarty-szoborbizottság ülést tartott, amelyen a
szobor sorsát illető határozatot hozott. A bizottság
ugyanis, amely a legutóbbi tét akaráván engedni a
művészi versengésnek, huszonegy szobrászt felszólí-
tott egy-egy szoborminta elkészítésére, de kijelentette,
hogy ízlés nem szőlított művészeknek a kitétt határ-
időre (1902. május 15.) beadott szobormintáján is be-
soroztatni a pályázók közé, tízenyolc fősülított
művész aláírásával ellátott azt a kérészt kapta, hogy
a pályázat lejáratá i ideje 1902. szeptember 1-ig hosz-
szabbították meg. E kérésst foglalkozott a mai
ülés, amelyen *Rákosi* Jenő elnökön, *Sajó* Ala-
dár jegyzőn kívül ott voltak *Cziklay* Lajos, *Eros*
Gyula, dr. *Gonda* Dezső, dr. *Lapcsay* Ádám, *Lyka*
Károly, *Margalits* Ede, *Rothauer* Miksa és *Tóth* István.
Az elnök előterjesztette a szobrászok kérészt azzal,
hogy a kérelmet a nála járt deputáció a művészek
ama kimerültségével okolta meg, amelyet a legutóbbi
szoborpályázatok okoztak. *Eros* Gyula felszólalására
a bizottság annak hangoztatásával, hogy újabb ha-
lasztást semmi esetre sem fog adni, úgy határozott,
hogy a pályázat idejét 1902. május 15-éről 1902. szeptem-
ber 15-re teszi át, egyebekben azonban természetesen
megmaradnak az összes föltételek. A bizottság
ez alkalommal ismételt hangoztatja, hogy a pályá-
zatban minden szobrász, akár kapott felszólítást, akár
nem, részt vehet.

□ **A főváros és a Képzőművészeti Társulat.**
Hirt adunk arról az újabb konfliktusról, mely a
Képzőművészeti Társulat és a főváros közt a baziliká-
ban föllátható szobrok ügyében fölmerült s amely-
nek eredményeképpen azt híresztelték, hogy a Képző-
művészeti Társulat nem akar többé semmiféle olyan
pályázatokhoz zsűritagokat küldeni, melyeket a fő-
város ír ki. Most arról értesülünk, hogy ez a híresz-
telés nem felel meg a valóságnak, mert az Országos
Képzőművészeti Társulat a szóban forgó bazilika-
szobor zsűrijébe nem is küldött tagokat s így a
pályázattól egészen távol állott.

□ **A Nemzeti Szalon fumei kiállítása.** A Neme-
zeti Szalon fumei kiállításában tegnap lényes zsurt
rendeztek, melyen Fiume társadalmának legelőkelőbb-
jei teljes számban résztvettek. A pompásan sikerült
zsurt rendezésében a főváros *Bruck* Miksa festő-
művész illeti akinek kezdeményezésére alakult meg
a hölgybizottság. E bizottság tagjai voltak: *Egan*
Berta, *Luppis-Bandick* Eugenia, *Frankfurter* Ella és
Meyner Echnie urók. A tárlat terméit a háromszáz
főnyi vendégsereg egészen megtöltötte. Ott volt
gróf *Sádpáry* László kormányzó is édesanyjával, *Sá-
dpáry* Géza grófnővel, ott volt a kő *Zichy* grófné gróf
Bethlen és neje, *Csanády* tábornok, *Gyuric*, *Dary*,
Tinti, *Wurmbrand*, *Zivkovic*, *Dedovic*, *Branzinányi* és
Schöller bárók, dr. *Vio* podeszta, dr. *Bellen* alpolgár-
mester, *Ciotta* expozesista, *Üzevgy* Arany Lászlóné,
Baltier, *Szalay* Imre nemzeti muzeumi igazgató, gróf
Wickenburg István, *Wolf* és *Kankovszky* tanácsosok,
Tóth, *Frankfurter*, *Bidáts* és *Copaitich* társulati igaz-
gatók és többen. A tárlatn eddig 22 kép kelt el; a
kormányzó egymaga három képet vásárolt. A zsurt
a jövő héten megismétlik.

EGYESÜLETEK.

(A Lipótvárosi Kaszinóban) e hó 13-án lesz-
nek a választások. A pártok nagy agilitást fejtenek
ki, hogy jelöltjeiket győzelemre vigyék. A reformpárt
a választásoknál elvként állította föl, hogy a vezető
tisztviségeket kizárólag oly megletebb egyénekre ru-
házza, akik egyéniségükkel és kipróbált elveikkel
biztosítottok nyújtanak a szükséges reformmunkák
keresztüvitelére. Célt tüzték ki, hogy a kaszinóban
minden nagyzóalástól és egyéni akarnokoskodástól
érintetlen, helyes vezetése biztosítsák. E szerint
jelöltjeinek listája a következő:

Einök: báró *Döczy* Lajos. Alelnökök: *Neuschloss*
Marcel, dr. *Ballai* Lajos. Igazgatók: *Csillag* Béla, dr.
Darvai Fülöp, *Fuchs* Lajos, dr. *Gutmann* Emil, *Lichten-
berg* Kornél, *Wolner* Tivadár, dr. *Zsigmondy* Jenő.
Titkár: dr. *Árdó* Alfréd. Ügyész: dr. *Oesterreicher*
Samu. Gazda *Palotai* Rezső. Könyvtárnok: dr. *Kovács*
József. Pénztárnok: *Fabri* Samu. Ellenőr: dr. *Gruber*
Armin. Választmányi tagok: dr. *Barta* Ödön, dr. *Beck*
Marcel (3 évre), dr. *Fraenkel* Sándor, *Goldberger*
Gusztáv, dr. *Jacobi* Sámuel, dr. *Kemény* Miklós,
Keppich Emil, dr. *Kohner* Adolf, báró *Kochmeister*
Frigyés, dr. *Lóv* Sámuel, dr. *Meller* Mór, *Neuberger*
Ignác, dr. *Polák* Lipót, *Posner* Alfréd, dr. *Rácz* Ká-
roly, dr. *Sarbo* Arthur, *Sarbo* Leó, dr. *Singer* Jakab,
dr. *Strasser* Imre, *Schlössinger* Mihály, *Schwarz* Lajos,
Wellisch Alfréd.

(A Józsefvárosi Orvostársulat) Ma dr. *Ádler*
Nándor elnökle alatt ülést tartott, amelyen állást
foglat a betegsegélyző egyletek ügyében. Dr. *Barsi*,
dr. *Hofbauer* és dr. *Kozma* azt indítványozták, hogy
ezentul egy orvos se vállaljon állást a betegsegélyző
egyleteknél, akik pedig már ily állásban vannak,
azok csakis kellő honorárium mellett maradjanak
meg ott. Együttal indítványozták, hogy küldjenek ki
egy vegyes bizottságot a kerületi orvostársulatok és
az orvoszövetség kebeléből, amely az ügy rendezése
végett értnekezésbe lépjen a betegsegélyző egyletek
vezetőivel. A gyűlés dr. *Flesch*, dr. *Boross* Ernő és
dr. *Andréanszky* felszólalása után az indítványt el-
fogadta és megválasztotta a bizottságot és jelkérte,
hogy eljárása eredményéről meg a közgyűlés előtt
tudósítsa a tagokat a szaklapban.

(A magyar íz. kézmű- és földmívelési egylet)
választmánya tegnap dr. *Neumann* Armin orsz. kép-
viselő elnökle alatt ülést tartott, amelyen elhatáro-
zták, hogy a zsidó hűsvét előestéjén *Szeder*-ünnepeket
rendeznek s az egyesület 362 kézműnővendéket
megvendégelik. A titkár jelentését a befolyt adomá-
nyokról örvendetes tudomásul vették s a nemes-
szivű adakozókna köszönetet szavaztak; ugyszintén
köszönetet nyilvánítottak *Kleinberger* Ferenc Páris-
ban lakó hazánkfiának, aki a Párisba kikerült
egyesületi nővendékeknek bajukban többször segit-
ségére volt. A végrehajtó-bizottság előterjesztésére
Polák Márk és *Babeta*, valamint *Singer* Emilia ala-
pítványából hat kezdő mesternek 200—800 korona
összegekben mindössze 3000 korona segitséget szavaz-
tak meg.

(Az ó-budai katolikus legényegylet),
amely még 1858-ban alakult meg, de a mostoha vi-
szonyok miatt 1878-ban megszűnt, most *Schiffer* Fe-
renc pápai kamarás és kanonok buzgólkodása folytán
újraalakult. A vonatkozó alapszabályokat ma azzal a
kérelemmel küldötték be a főváros tanácsához, hogy
jóváhagyás végett terjesztse föl a belügyminiszter-
hez. A tanács a kérelemnek eleget fog tenni.

Nyiltér.

Kaphatók HALDEK megkereskedésében Buda-
pest, Károly-körút 9. szám, valamint vidéken
minden szakmabeli ártobben.

Szegő Lipót mint vigasztalhatatlan férj, hét
hónapos korában anyátlanul maradt *Richard*
fiacskája, *Öz. Maller* Jakabné mint anya,
Imre, Paula és *Adél* mint testvérei, testben,
lélekben megtörve és retentő fájdalomtól lejutott
szívevel jelentik, a leghűbb, a legtisztább feleség,
a legadaadobb gyermek, a legszeretőbb testvér,
a gyermekét rajongással imádó anya

Szegő Lipótné

szül. Maller Margit

Áldott életének 22. reményteljes boldog házasságá-
nak 2. évében, rövid szenvedés után történt gyá-
nos elhunytát.

A drága halott tetemei f. hó 13-án, reggeli
9 órákor fognak az új izr. temető halottas házá-
ból örök nyugalomra helyeztetni.

Örök áldás és béke lebegjen a meg-
dicsőült hamvai felett.

Megóvás végett

szőrmeárukat,
ruhákat és szőnyegeket

elfogadunk

FREUD és CZIRING szücmesterek,
Budapest, IV., Deák Ferenc-utca 19.

Dr. FABINYI J.

specialista — volt kórházi szakorvos.

rendel nemi betegségek ellen

délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Budapestben, Erzsébet-körút 12. főemelet.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért
nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

Football. A *Műgyetemi Football Club* és a
Magyar Uszó-Egyesület I. és II. csapatának mérkőzését,
a tegnapi nemzeti ünnepnapon, közepes számu közö-
ség nézte végig. Az érdeklődés az I. csapatok mér-

közésének szólt s nem kis meglepetésre a M. U. E. győzelmével végződött. Az első félidőben egy, a másodikban két goalt rugtak az M. F. C. kapujába. Játék tekintetében pedig a műegyetemiek voltak főlegben s csupán a csatársor tagjainak helytelen elhelyezése okozta vereségüket. A M. F. C. védelme kitűnő volt s a fedezetben oly játékosok mint Friedrich és Lindner náunk páratlanul állanak. Niessner pedig az angol kiváló csatárokra emlékeztető modorban szágúdott a labdával a kapu felé és remekül kenterezt. Hogy ilyen csapat nem tudott goalt elérni, az nem annyira a műegyetemiek, mint inkább a football fortúnájának s:eszélyes játékának mulott. De már csak így van: ma nekem, holnap neked! — A II. csapatoknál az eredmény 2:1 a M. U. E. javára.

TÁVIRATOK.

Cecil Rhodes temetése.

Buluwayo, április 11. Cecil Rhodes holttestét sok európai és bennszülött részvételével a matoppói dombo egyik halmán megható gyászünnepség után eltemették.

Lengyelek és németek.

Berlin, április 11. A porosz képviselőházban ma a vasuti törvényjavaslat volt napirenden. Grabski abban, hogy a vasuti alkalmazottaknak megtiltották, hogy lengyelül beszéljenek, az alkotmány megsértését és az utazó közönség zaklatását látja. A lengyel lapoknak a pályaudvarokon való elárulására vonatkozó tilalmat is kicsinyes és szánalmas intézkedésnek tartja. Csak azon csodálkozik, hogy az étlapokról is el nem tiltják a lengyel szrazt és a lengyel angolait.

A vasutügyi miniszter azt feleli, hogy a vasutügyi kormányknak semmi kifogása sincs az ellen, ha a vasuti alkalmazottak magánérdekeikben lengyelül beszélnek, de a szolgálatban senki sem lehet alkalmazni, akár pályamunkás, akár lakatos, aki németül nem tud. Kötelességmulasztás volna, ha a kormány ehhez nem ragaszkodik. Egyébként még semmiféle panasz sem érkezett: a tilalmat tehát nem érezhetik olyan nagyon terhesnek. A lengyel lapokra vonatkozó tilalmat senki sem csodálkozik. De aki mégis csodálkozik, olvassa el azokat a lapokat. És ha még azután is esodálkozik, akkor nem lehet rajta segíteni. Grabski jobb szolgálatot tenne a lengyel lapoknak, ha tenne róla, hogy a poroszok ellen és minden ellen, ami német, táplált gyűlöletesség elűnjék. (Tetszés.)

Rablóvilág a Keleten.

Üsküb, április 11. A napokban török csapatok Kadiköi mellett, Frilep közelében bekerítették egy Rablóbandát és mind a hét tagját bosszu haru után megölték. A banda vezére egy tanító volt, akit néhány évvel ezelőtt politikai gyilkosság miatt elítéltek.

Közzgazdasági táviratok.

Bécs, április 11. A okorszerződés szerkesztőbizottsága a brüsszeli konvenció alapján már elkészült a szerződés-tervezettel. Tegnap a nyersokorgyárak és a okorfőmunkágyárak képviselői megállapodásra jutottak az új kartellszerződés tartalma és formája tekintetében, ugyancsak megegyeztek a követendő eljárásra nézve is és elhatározták, hogy az új szerződést hozzájárulás céljából még e hó folyamán megkötik az összes gyáraknak.

New-York, április 11. (Terményfőssége.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9 1/4 (9 1/4), Áprilisra 9.—(9.08). Julisra 8.97 (9.01). New-Orleansban helyben 9.—(9.—). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphiában 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.30 (8.30). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — Zsír: Western steam 10.05 (10.—). Rohe és Brothers 10.15 (10.10). — Tengeri irányszata szilárd. — Májusra 65 1/4 (64 1/4), Julisra 64 1/2 (64.—). — Szept-re 64.— (63 1/2). Buss irányszata szilárd. — Piroz ősi helyben 85.— (84 1/2). Májusra 79.— (78 1/2). Julisra 78 1/2 (78.—). Szept-re 78 1/2 (77 1/2). Dec-re 79 1/2 (78 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — Kézi: iair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). Áprilisra 5.05 (5.05). Julisra 5.25 (5.25). — Liszt: Spring Wheat clear 2.85 (2.80). — Kukor: 2 1/2 (2 1/4). — Őz: 27.72 (27.57). — Riz: 12.— (12 1/4). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 11. (Terményfőssége.) (Zárlat.) Buza irányszata szilárd. — Májusra 72 1/2 (71 1/2). Julisra 73 1/2 (72 1/2). — Tengeri irányszata szilárd. — Szep-re 59 1/2 (59.—). — Zsír: Májusra 9.67 (9.65). — Julisra 9.77 (9.75). — Sealonna short clear 9.25 (9.20). — Sertésbuzs: Májusra 16.65 (16.55). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK

Sárkányörpítés.

Gondoltok-e még vissza a tavaszra, A gyermekkorra annyi év után, Hogy sárkányokat röptétek magasba A vadvírgós dombnak oldalán?

Tudjátok-e még, hogy követtük útján, Mig tekintünk hosszan rátapadt S míg az fennjárt a mennyből kék azurján, Mi tartottuk itt lenn a fonalat.

És néztük, elmélázva repülésén, Hogy emelkedik fölebb szűntelen, Bárányelhősékek átútszó ezüstjén S túl a lebegő játszó fellegén.

S az szállt, csak szállt a kékli meszeségre, Ugy vitte valami csodás erő, S mi ujjongtunk búszán, bizon remélve, Csak akarunk kell, akkor visszajő.

Pedig szárnyra kelt a kékli magasban, Az összekötő szál, az — elszakadt, Mi meg csak tartogattuk szakadatlan, Reménykedve a vékony fonalat.

Már alig látszott valami belőle, Ugy eltakarta a nagy messzeség, Nyomat egy fénylő pontocska jelölte S mi hittük, hogy vissza fog jönni még.

Mint ifjúságnak ragyogó, szép álma, Amely elszállt és fölünk elszakadt, Mi meg csak tartogattuk itt hiába, Tartogattuk egyre a fonalat. . .

Vesszei Károly.

+ Korszerű büntény. Napjainkban a legdivatosabb büntények közé számítható az okmányhamisítás pénzszerzés céljából. Egy ilyen büntény miatt került a londoni törvényszék elé néhány nap előtt egy hatvanöt éves öreg ember, névszerint Alired Reynolds. Ez a szerenosténi aggyastán kétszázhuszonkét font sterling értékű sekket hamisított és pedig az angol király nevére. Mindenetre jellemző a bünesetben nemcsak az, hogy egy az évek számától görnyedő férfi követte el, de esenielül karakterisztikus benne az a merészség is, hogy magát az államfőt szemelte ki magának a bűnös céltáblául. Sőt van az esetnek még egy harmadik sajátosság karaktervonása is és ez: az ítélet. A hatvanöt éves okmányhamisítót hét esztendei börtönrre ítélte a törvényszék. Onkénytelenül merül fel a kérdés, hogy vajon még szigorúbban ítéltek-e volna el a vádlottat, ha olyan valaki ellen intézi pénzügyi merényletét, akit az által anyagilag tönkre tenet? Vagy pedig az angol királynak nemcsak a személyét, hanem még a vagyonát is különleges törvények őrzik? . . .

+ Művészetértéke dollárookban. Rikhard Mansfield hírneves színésze Amerikának és igen sokat tart a saját jó híre és a művészi becsületére. Hogy mily szigorral őrködik a népszerű sziművész a saját reputációján, azt élénken illusztrálja az a kártérítési pör, melyet egy amerikai hírlap ellen indított. Az újság azt találta emésenél az olvasóinak, hogy Mansfield Cincinnati egyik megjelölt vendéglőjében szörnyű dűbbe gurult egy burjuszelet lögyalkozásai miatt s haragjában úgy támadta meg a pincért, mint ahogy Othelo meg szokta támadni Jágót. A művész és pincér közt támadt egyoldalt hadjáratnak a plejvákö újság szerint a vendéglős azzal vetett véget, hogy Mansfieldet kiutasította az étteremből.

Mivelhogy pedig mindez, a művész állítása szerint légből szedett haragság és mivelhogy az ilyen híreszte és a nagyközönség előtt értékében alászállítja az illető művész jó hírnevét és művészi becsületét is, ezért Mansfield kártérítés címén nem követel kevesebbet, mint — ötvenezer dollárt.

+ Könyvtárjubiläum. Az oxfordi könyvtár fennállásának illetőleg alapításának háromszázadik évfordulóját készült megünnepelni az angol tudományos világ. A Bodleiana-könyvtár Oxiordnak tulajdonképpen a második nagy könyvgyűjteménye. Az első 1450-ben Humphrey herceg kezdeményezte, de ez, mielőtt száz éven át létezett volna, megszűnt. IV Eduard bigott meghatalmazottjai tették értekelenné a Humphrey herceg alapította könyvtárát azért, hogy a fanatizmus nézőpontjából bírálgató, revizió alá vették s minden könyvet, melyben angyalok voltak megrajzolva, nemkülönbön minden kéziratot, mely az ő vallásosságukkal ellentétben volt, vagy látszott lenni: tüzhátszó itéltek. Sir Bodley Tamás így szomorú történelmi előzmények után 1602-ben alapította a mostani oxfordi könyvtárát, melynek ez idő szerint gazdagsága meghaladja a hatszáz ezer kötetet és cirka harmincezer, értékes kéziratot is tartalmaz. Bodley nevét örökíti meg a könyvtár s a jubileumon a gondolatok katonái közül sok kimagasló notabilitás is jelen lesz.

KÖZZGAZDASÁG.

Előléptetések az államvasutaknál.

Budapest, április 11.

Az államvasutak igazgatósága ma teszi közzé a tisztviselők előléptetését és kinevezését. Alább teljes terjedelmében közöljük az előléptetések névsorát, amelynek nagyobb terjedelmét szives örömmel üdvözöltük volna. Erdemes és buzgó munkásság jutalmazását jelenti minden egyes név, de korántsem jelenti e lajstrom minden érdem honorálását. A költségvetés szűkössége bizony alig éri el a méltányosság követelését, ezért kívánatos is, hogy az államvasutak igazgatósága minél előbb gondoskodjék tisztviselői jogos és igazságos kívánalmainak kielégítéséről. Akiknek a mai kinevezések örömet visznek, azoknak szolidáris üdvözlötünket küldjük. Igazságos szószólói voltunk a vasutasok mozgalmának, igaz örömmel veszünk részt a vasutasok örömeiben is.

A magyar királyi államvasuti IV.—VI rangfokozatu hivatalnokok körében 1902. április 1-ével következő előléptetések, illetőleg rangfokozat változással kinevezések léptek életbe.

A IV. rangfokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 1-ső osztályába előléptek:

Wirkmann József, Henninger Vencel, Szedoglavits Adolt, Nagy Sándor, Gara Henrik, Pók Ignác, Tanay Zsigmond, Poiz József, Neumann Manó, Rihmer Antal, Iptórozásabegyi Rózsabegyi István, Leitner Vimos, Grotta Imre, Liedemann Lipót, Uhlwurm Ödön, Tervey Kálmán, Szávits György, Toldi József, esebi Pogány Jenő, Havas Ignác, Ruda Sándor, Szénágy György, Szórbowski László, Gamie János, Lengyel Imre Sándor, Ocskay Alajos, Poppovits János, Effenberger Agoston, Cserményi Árpád, Nimlay László, Limbeck Gyula, Ferenczy Gedeon, Izsó Imre, Somossy Nándor, Németh József, Steiger József, Fialka Róbert, Demaj János, Eimberger József, Pető Imre, Madarassy János, Busel József, Effenberger Károly, Horóczy Ferencz, arkosi Mihály Károly, Pfeiffer Oszkár, Némethy Imre, Dobó Jakab, Alexy Béla, Breisau Alfréd, Polónyi Manó, Kreszta József, Galgóczy Elemér, Fenyvesi Soma, Szedresy Győző, Vész Béla, Farkas Antal, Szántó Jakab, Kanitz Károly, Menszáros Zoltán, Boros János, Laczka János, Bernárdi István, Maratsch Tivadar, Tatárka Antal, Farkas Kálmán, Faragó Ignác, Migra Ignác, Gabron Árpád, Faragó Jakab, Igaz János, Petráss István, Specht Ede, Bodnár Lajos, Lopuszinsky Károly, Miska Károly, Jurcsó Konrád, Mátrai Ede, Gurszky Sándor István, Tomanek Adolt, Pécsi Mór, Petkovich Bazil, Németh Jakab, Schraeder Sándor, Temmer Ede, Baranyai Pál, Lager Izidor, Szikossy Ferenc, Rezuoba Gyula, Ganovszky Pál, Swaton Agost, Jendrzejovsky Adolt, Pfeiffer Rezső, Haurv József, Buzás Lajos, Miksa István, Kárázy Mihály, Gombos Endre, Halász János, Budanovics Béla, Szalay Lajos, Kraguic János, Krempe János, Molnár György, Kirshewng László, Dörner Mihály, Paulovits Imre, Szentéleki Károly, Villax Béla, Eder Oszkár, Nagy Lajos, Szentéleki Kálmán, balogfalvi Mihály Antal, Ekkbauer Andor, Trampich Károly, Láng József, Kelemen Tivadar, Frank Mihály, Pokraso Péter, Marzó Iván, Malinszka Rezső, Benedek Sándor, Lakatos Emil, Lukács Gusztáv, Solt Jakab, Takács Károly, Erdély Samu, Pótyondy Tihamér, Mezei Sándor, Halász Jenő, Skropancek János, Sarkady Lajos Ungár Manó, Gondó József, Várszeghy János, Baló István, Fiala János Gergely, Erdei Mór, Justh Ferenc, dr. Pekáry Géza, Rónai Ede, Török Győző, Schandier Vilmos Mezei Dezső, dr. Valkányi Rezső.

A IV. rangfokozat 3-ik osztályából, ugyanazon rangfokozat 2-ik osztályába előléptek:

Wenzlovsky Berthold, Brandeis Győző, Noszlopy Miklós, Szabados János, Schwighofer György, Eisler Salamon, Bialesch Ulrik, Béla Péter, Szunyogh Géza, Lázary A., Ransch Béla, dadai Olf B., Frexler Károly, Binder Albert, Ernst Jakab, Siffmann Sándor, Radnitsky János, Bánffy István, Medgyessy Berálan, Tóth János, Garai Jakab, Kössel Ödön, Horváth Árpád, Szemányi Péter Pál, Kankovszky Vilmos, Tóth Alajos, lovag Kollman Antal, Kovács György, Thull Richard, Krusocsky Gyula, Schotsch Károly, Nonner József, Gara Márton, Dezső Kálmán, Höffner Adolt, Kruttschmitt Pál, jákfai Gombócs Ferenc, Földi Mór, Pókai József, Solymos Károly, Prohárszka Bódog, Uehi György, Alexandrovits Gábor, Fábry Ede, Csányi László, Ormos Mór, Tuka Mihály, Pátz Károly, Maderspach Olivér, Fábry Jenő Hegedűs Lajos, Baralovits István, Ratterschmidt Endre, Havjár György, Feigl József, Kugler Mátyas, Fridrich József, Butschek Győző, Boga István. Seifert Antal Oszkár, Wilhelm Mór, Faragó Ernő, Göröcz Vilmos, Fischer Sándor, Pap József, Boros Armin, Rieder Ede, Encz Alajos, Kardhordó Aladár, Scherák Járó, Weisz Ödön Jajozay János, Polacsék Károly, Wind Tivadar, Wunder Ignác, Rónasséki Sándor, Szalay Vilmos, Ruppik János, Balogh Lajos, Steinbach Imre, Gábris Mihály, Földváry Károly, Gilhreiner Adolt, Strauss Armin, Hajdu Mór, Kubányi Árpád, Weisz Ignác, Dóza Miksa lovag báró Fuchs Henrik, Goldberger Arnold, Weizer Lajos, Polgár Lajos, nagydorjánai Garda Dezső, Jász Izrael József, Donhofer Géza, Janczoni Mihály, Winkler Ignác, Mocsary Henrik, Wolf Vilmos, Blener Zsigmond, Stern Lajos, Ullrich Lajos, Keleti Gyula, Nagy Iván, Gulassa Andor, Bergó Albert, Feleki Dániel, Papp József, Schuholtz Pál, Balogh István, Sallai József, Bódy Lajos, Tripammer József,

Reimheimer Gyula, Erős Gyula, Blaskovics Árpád, Kanitz Henrik, Molnár Antal, Gonda Adolf, Erdősi Lipót, Petrovic Sándor, Kiss Béla, Fischer Richard, dr. Okrutzy Árpád, Puskás Sándor, Baer Ernő, Merkovics Ferenc, Bajza István, Bodó Sándor, Korláth Kázmér, Skrovina József, dr. Balogh Arthur, dr. Képegy István, Fenyves Ignác, Schwertner Imre, Farkas István, Kullmann Géza, Jokits Lajos, Wunsobendorfer Béla, Storck Lipót, nagyvárdi Ferenyó Géza, Stern Henrik, kassai Polinsky Agoston, Gaskó Béla, Neubauer Vilmos, Tandler Adolf, Hilbert Vilmos, Benkó Gyula, Gehl György, Hajnal Ede, Sarkadi Adolf, Záborszky Imre, Tomasehek Antal, Kemény Sándor, nagyszőlősi dr. Vécsey János, Pécsis Károly, Farkas Ferenc, Faragó Albert, Boros Adolf, Palanek Ferenc, kovásznai dr. Gócs József, dr. Kummer Rezső.

Az V. rangfokozat 1-5-ös osztályából a IV. rangfokozat 3-ik osztályába kinevezettek:

Virkler János, Weszely Gyula, Vertacsni János, Hanasievicz Ignác, Tendl Antal, dóri Páky Mihály, Stácz Károly, Oláh István, Szabó Miklós, Vörös Lajos, Pusohaker Károly, Hegyi Gyula, Hlavats Samu, Török János, Molnár Adolf, Molnár Gyula, Weiner Károly, Horn Vilmos, Perlmann Géza, Schirger Tivadar, Leinwetter Gusztáv, Persian Lajos, Perczel Árpád, Somogyi Lajos, Vitéz Ferenc, Kiss Kálmán, Tanay Gyula, Kuffler Károly, Cservinka Károly, Kmetty Emil, Kurtz György, Kerepesi József, Isonoi Gyürky Lajos, Horváth Szaniszló, Vasvári Miksa, Péch Odón, Schovj Vilmos, Geber Albert, Vincez Árpád, Soket József, Kaufmann Dávid Adolf, Andráskay Gyula, Horváth István, Géczy István, Lord Gyula, Dombay Kornél, Tolnay Árpád, Arkosy Lajos, Tompos István, Rácz Gyula, Róth József, Strausz Farkas, Hann Lajos, Benkó Sándor, Popper Ignác, Gibicz János, Zolyomi Jenő, Haas Tivadar, Hanel Róbert, Morócz József, Koszter Adám, Sugár József, Werlin Sándor, Prohászka József, Hajnal Emil, Korányi Ferenc, Radula Milán, Butschek Albert, Soós Miklós, Lévy József, Kobelrausch Lajos, Kósa Ferenc, Jánoska Tivadar, König Győző, Angyal Géza, Nagy Albert, Lantos Jakab, Gál József, harkai Schiller Adolf, Lázár Lajos, Bohuczky István, Szauter József, Biró Ferenc, Dünkél Károly, Plank Kálmán, Blum Bertalan, Szőke Rezső, Hesz Ferenc, Cike Ede, Papp János, Balog Zsigmond, Szedmak Pál, Greichmann Gyula, Philip Aladár, Szentes Mihály, Csintalan József, Clementis Győző Géza, Detela Ferenc, Pápay Zoltán, Holcay János, Lossteiner Károly, Ribáry Gábor, sövényházi Hosszu Kálmán, Friedl Gusztáv, Scheurer Antal, Papp Lajos, Mohácsi Béla, Csiky Sándor, Csapolyics György, Veress Aron, Csukás Sándor, Fussgänger Benő, Szivós Lajos, Muntány Valér, Erdős Dezső, Stiller Győző, Haas Mór, Friedmann Sándor, Hirschfeld Arnold, Hajnal Soma Izrael, Haag Rezső, Weimesz Márián Ignác, Ujhelyi Géza, kisigmándi dr. Hamary Béla, Kossalka János, Szirmai István Manó, Fligl József, Guliyás Zsigmond, Matos Géza, Iványi Mihály, Somogyi Henrik Besse Béla, Martin Konrad, Laposy Lajos, Schreiber József, Jazsó Károly, Zonda Ferenc, Korb Gusztáv, Otobán Nándor, Győri Mór, Lukács Gábor, Algai Ignác, Rozsits Endre, Kiss Gyula, Kőrös Ede, Kun Dávid, Kemény Simon, Taby Elemér, Fridrich István, Feleki Ignác, galantjai Balogh Gyula, Bauma Alajos, Barta Antal, Balogh Béla, Baska Adolf, Székely János Jakab, Lukács Aladár, Adler Miksa, Erős Lajos, Güllner Árpád, Fenyves Miklós, Dévai Lajos, Nikolits Szilárd, Schenk Béla, Kristóffy Gyula Manó, Jilek Károly, Hausmann Arthur, Kelemen Ferenc, Demeter László, Singlári Gyula, Szemere Kálmán Spányi Ernő, Artimovich Antal, Singer Antal, Orbán Lajos, Salamon Miklós, ifj. Vercs Sándor, Strausz Lajos, Vész Mihály, Dévai Lajos, Löwinger Armin, Walther Dezső, Czéner András, Lapaine Raimond, Hitzing Antal, Folkmann Márk, mihályfalvi Tóth Félix, Inozádi Gyula, Spiegel Sándor, Bartha István, Bellaagh Imre, Frank Márkus, Neuberger József, Lehner Gusztáv Adolf, Doboczkay László, Sárkányi Adolf, Ágys János, Hennig Rezső, Kálmán Samu, Géber János, Gerencsér Dezső, Leitner Lajos, Bárkányi Gyula, Geiger Miksa, Stachó Jenő, Würtzler Lajos, Voglits Győző, Hoffmann Miksa, Anger Imre, Honza János, Horti Tóbiás, Müller Gyula, szentesbócsi Petrikovics Károly Ferenc, Gőrgényi Adolf, tótsalósi dr. Bereczky Sándor, Gratzl Alajos, Ruderschmidt Ferenc, Rohay Béla, Kallivoda István Jenő, Ezakall Ferenc, Murai Vilmos, Gradl Sándor, Sebestény Mór, Scheer Simon.

Az V. rangfokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 1-5-ös osztályába előléptek:

Aohátz Béla, Ruzswurm Kálmán, horvátí Menyhárt Béla, Hrabeczy Ernő, Horváth József, bódei Hegyi János, Balogh Gyula, Berger Simon, Molnár Lajos, Schlembach János, Kovács Imre, Batovics József, Beck Ottó, Pozsonyi József, László Manó, Nagy Sándor, Klein Lipót, Lazarovits Lajos Lázár, Horny Sándor, Hollós László, Frank Béla, Kemény Gyula, Szeverényi Sándor, Merza János, Vörösmarty Béla, Oute Ferenc, Justh Géza, Zeiner Tivadar, Dobronyi Odón, Makutz Gyula, Gátfalvi Henrik, Dénes Zsigmond, Kleinberger Sándor Salamon, dr. Tóth János, Stipanó Pál, Fitzner József, Lutter Károly, Vajda Károly, Kaufmann Mór, Leyrer Károly, Hanély Oskár, Pour Rezső, Thurzó Nagy Árpád, Vadász Ruben Rezső, Diitrich Antal, Boras László, Róna Nándor, Skaliczky Árpád, Zajázt János, Manozel József, Csonth János, Framenics Ferenc, ifj. Puskás József, Schönfeld Adolf, Szende Mór, Fazekas Ferenc, várnagyjelű Hrabeczy Géza Gyula, Schoket Gábor, Strámó Kálmán, Kertész Lázár, Kubinyi Géza, Tolnai Lajos, Liszka István, Kluka Antal, Ortner Károly, Kocsárd János, Rácz Ferenc, Nagy Zoltán, Személyi Ferenc, Czangéi Károly, Bedő Simon, Müller Sándor, Márton Jenő, Pintér István, Brayer Árpád, Berger Adolf, Seregély Gyula, Papházy Elek, Homonnay

Ignác Nándor, báró Drechsel Béla, Mautner Vilmos, Molnár Armin, Vincez János, barenthai Praxa Adolf, Molnár Lajos, Lipics Mihály, Osorba Miklós, Vincez Lajos, Makó Kálmán, Máthé Béla Albert, Gombos József, Csia Oskár, Ninger József, Nagy Árpád, Berke József, Harmat Ede, Pásztor József, Czennér Kálmán, Hajnal Mór, Moskovics Samu, Ring Izidor, Vogelhut Armin, Dörner Lajos, Brayer József, Bíró Isák, Darás Zsigmond, Mátrai Vilmos, Benkó Géza, Sáfirányi Imre, Susnek Rezső, Zsenyey Ernő, Krausz Gyula, Lévai Sándor, Szilágyi András, Símezi Imre, Justus Mór, Hegyi Imre, Bednarik Jenő, Rakovszky Dezső, Kemény Pál Lipót, Tapolozay Gyula, Nemes Zsigmond, Geber Antal, Lingsch János, Mészter Rezső, Kenessey Jenő Hugó, Váli Ignác, Petrács Gyula, Szaffka Viktor, erzsébetvárosi Török Szilárd, Németh Károly, Telmann József, Bauer Gusztáv, Kaiser Gyula, Lipkay Géza, Katona Soma, Balaton Károly, Halpern Henrik, Pinta Géza, Simonffy Géza, Hermann Mátyas, Filler József, Wagner Miklós, Lovász Mátyas, Szepesy Pál, Szold Jakab, Fodor Jakab, Sugár Zsigmond, Weiskopi Agoston, Steiner Lajos, Prépostffy István, Lacza Sándor, Bölcsei Lajos, Kemény Mór Áron, Tóth József, Komarek János, Szongott János, Szabó György Kornél, Pék Béla, Settyei Sándor, Neutled Ede, Gombos Salamon, Iszra Lajos, Kampis István, Barta Gábor, Wagner Kálmán, Blagaics Kamill, Rosenberger Mihály, Tusk József, Csukay Géza, Skutecky Emil, Gőnczy Ezekiel, Lantos Antal, Benedek Antal, Turczar Antal Henrik, Baltás Béla, Fridrich Vilmos, Nagy Géza, Vesseli Károly Gyula, Erdős Dezső, Hollósi Jenő, Kovács Elek, Lengyel Gergely, Csernák István, Balázs János, Kanics Vince, Hain Győző, Lamer János, okolicsnai Okolicsányi Miklós Kálmán, Ticsinsky Aurél János, Simon Armin, Engel László, Frigan Vilmos, Haraszt Rezső, Holládi Péter, József, Farkas Andor, Uray Gyula, Missa János, Stabizewski Lode, Bánó Dezső, Lovasfanyi Dezső, József, Farkas Jenő, Vanka Ferenc, Schanovetz Alajos, Eisen József Ede, Bácskai Dezső, Tomán Kálmán, Kőmcsési György, Budai János, Bilinsky János, bosszumezői Nagy Lajos Emil, Pávai Vana Elek, Horváth Károly, Woter Ede, Horváth Ferenc, Gurgély Árpád, Kurcz Lipót, Orbán Ferenc, Tóth János, Csizsér Géza, König Dezső, Teichert Gyula Ignác, Úrmúsi Jenő, Laib Hugó Ferenc, Bleuer Győző, Messinger József, dr. Kozma László, Weil Samu, Wuits Mihály, Fábian Ferenc, Tas Márkus Miksa, Hofner Elek, Zaharia Miklós, Bessenyei Boldizsár, Bronkovszky Károly, Gross Sándor, Flamm Samu, Steiner Mihály, Molnár Jenő, Löbi Mór, Dömötör Zsigmond, Hacker Miksa, Steiner Kornél, Fried József, Goldsmann Albert Adolf, Alias Ernő, Hajnal Dezső, Kortsák Antal, Berényi Béla, Földes Odón, Roszner József, Zehntbauer János, Tauffler Gyula, Dékány Fülöp, Bója László, dr. Szabolcsi Antal, Sulyok Imre Sándor, Rothfeld Lajos, Ferenyzi Imre, Marinescu Jenő, Márton Zsigmond, Ornos Károly, dr. Iharos István.

Az V. rangfokozat 3-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 2-ik osztályába előléptek:

Stubán Gyula, kenesei Kenesey Zsigmond, Lagler Béla, Rácz Albert, Balázs Ferenc, Özköter Gábor, Weisel Samu, Buxner György, Demeter Sándor, Rechnitzer Soma, Werner József, Nagy Antal, Németh János, Romy Mihály, Csizsár Géza, Magyar Mihály, Mayer Adolf, Izmat József, Holczi Samu, Hirn Mór, Ondó Gergely, Denifée Pál, Grót Béla János, Rothmann Adolf, Ney Iszló, Willágyi Miksa, Jung Márk, Schmidt László, Káry Béla István, Wagner Károly, Farkas Lehel Attila, Buda Kálmán, Török Gábor, Imre Andor, poppovici Koterschall Rezső, Winkler Armin, Tron Lajos, Wálfert József, Szoldos László, Kopasz Mátyas, Bölcsei Andor, Breuer Armin, Domokos Ferenc, Huszár Béla, Pépa János, Csapp Ferenc, Szilvássy Jenő, Szabó György, Drechsler Fülöp, Liechtefeld Ferenc, Katona Ferenc, Hork Pál, Kosdy András, Bernhard János, Grünwald Simon, Országh János, Balla Ferenc, Vadász Odón, Neuhuser Károly, Szabó Kálmán, Guttman Dávid, Kussera Mihály, Major János, Pitimon János, Vermesy Gyula, Győrffy Imre, Faviessé Jakab Béla, Seszén Mihály, Koncz Imre, Kovács Jakab Jenő, Rott Zsigmond, Rájkovics Vilmos, Kalászi Géza, Molnár Kálmán, Regner Kálmán, Székely Henrik, Országh Béla, Kiss András, Einbeck Mihály, Ikovics Mátyas, Krivácsy Károly, Elek Armin, Oberhofer Imre, Gere Dávid, Timár Jenő, tynyogi Csapó Károly, Zettner Odón Béla, Bugár Ede Károly, Sabin Sándor, Kubek György András, Kiss Lajos, Scherzinger Alajos, Bródy Leon, Gabel Vilmos, Preis Ottó, Szojka Arthur, Turi Endre, Schön Manó, Hellmich Adolf, Takács Nándor, Horváth István, Faragó Sándor, Gajzágó István, Keguly Kálmán Pál, Kertész Vilmos, Loisch Ede, Mezey Gyula, Wimmer Ede, Duba Sándor, Tompa András, Lorber József, Klár István, Beck Géza, Tajthy Zoltán, Bauer Károly, Székely Lipót, Zamboldt Kálmán, Bossányi György, Fodor Armin, Dobó László, Temesvári Albert, Grossman Ede Odón, Matuskovics Miklós, Reinitz Benő, Mihaics Pál, Nemlaha Alber, Ferenc Ferenc, Csató Balázs, Keszler Gábor, Rózsa Ambrus, Kovács Lajos, Péry Gyula, Gulácsy László Ignác, Haas Ernő, Rády Lajos Mihály, Perényi István Pál, Fekete István Árpád, Volák Gyula, Iskó Kálmán Jenő, Grünfeld Dezső, Váhl Géza, Schrantz Lajos, Korein Vince, Fried Fülöp, Husz Hugó, Szabó Károly, Vass Oskár, Kasza Pál, Polányi Alfréd József, Vész Simon, Kubányi Gyula, Vinyi Samu, Bástics György, Szadonovszky Lipót Károly, Török Albert, Lengyel Károly József, Schelniz Ignác, Csiby József János, Belek Miklós, Fridl Lajos, Szlovák János, Zellingner Rezső, Popovics Endre Pál, Ehrenreich Armin Henrik, Frank János, Lítke Ferenc, Löwinger Béla, Strausz Miksa, Rózsa Szilveszter, Apáthi István, Rádey Jenő Gyula, Rurik Nándor Beck Ede, Schapira Miksa, Gál Albert Armin, Halász Elek, Boross Mihály, Weiss Salamon, Yadady Kálmán, Bartkó

Vilmos Géza, Görög Mór, Koronay János, Nádor Gyula, Forintos Béla, Kelemen Antal, Kádár Salamon, Némethy Ernő, Bátonyi Antal, Somogyi Gusztáv, Láng Sámuel Sándor, Kelemen Gábor, Szalay Agoston, Strauss Ignác, Tábel Antal, Brandisz Károly, Petrich Attila, Gasparo Henrik Antal, Kalaf Leó, Gál Ede, Rothbarth Chajem Ozer Izidor, Lányi Nándor, Berger Imre, Zuckermann Izidor, Vendrinsky Oskár, Pap Károly, Liska Gyula, Rábaközy István, Pollitzer Jakab, Heiduschke Alfréd, Sohulhof Leó, Török Gábor, Zyzda Albert, Kondor Bertalan, Fürst Róbert, Czako Adolf, Budaházy József, Novakovich Frigyes, Gulácsy Endre, Kopeczek Mihály, Habakuk János, Polányi Mihály, Roboz Lipót, Schlesinger Adolf, Kovács József, Major József, Halmos József, Szemerédi Béla Spitzer Dávid, Vázsonyi Lajos, Král Alfréd Ede, Gődör László, Tárnok Béla, Bokor Miksa, Horváth Lajos Géza, Szónyi Samu, Löwy Vilmos, Hirschler Béla, Scherer Agoston, Székely Mózes, Szél Zsigmond, Bolechka Ferenc, Havas Salamon, Kreiling Antal Péter, Mina Sándor, Jean Arthur Győző, Pernecky Sándor, Balog Jakab, Lederer Simon, Dobrik Sándor Bertalan, Filotás Géza, Weisz Ottmár, Bedő Bendegúz, Kertész Armin, Kreuzer Géza, Spatz Gyula, Goitein Imre, Traub Ferenc, Maislis Emil, Dweris Manó, Greitsis Elemér, dr. Mautner Aladár, dr. Vég Endre, Löwinger József, Maksi Gyul, Győrfi Bereczky László, dr. Kanyó Géza, dr. Fülész Lajos, Rácz Vilmos, Sárközy Tibamér Oskár, Czitrónyi János, Fischer Mór László, Emöki Adolf, Fuchs J. Dezső.

A VI. rangfokozat 1-5-ös osztályából az V. rangfokozat 3-ik osztályába kinevezettek:

Bezerédi Abel, Székely Gyula, Kelemen Salamon, Mustos Odón, Tormágy Ferenc, Bauer Ferenc, Vidrédy Ignác, Máté László, Endrényi Mihály, Witt Emil József, Kirnbauer Lajos Károly, Levy Győző Mihály, Úrmósi József, Schwarzenberg Jakab, Lányi Imre Gábor, Czehula Emil, Schmid Jenő, Weidlinger Zsigmond, Becker Lukács, Gámán Gábor, Weidner Károly, Csekme Mózes Tamás, Kocsis Jenő, Jungmann Sándor, Gérez Géza Dezső, Győri Győző László, Muzsnai József, Vilosek János Árpád, Pongrácz Gyula, Kozma Mihály Gyula, Herzmansky Alfréd Lipót, Vértés Henrik, Budjós Sándor János, Sebők Zoltán, Horseczy József, Hricska László István, Védeli Gyula Antal, Nozdovitzky Géza János, Ribánszky József, Freimann Izidor, Csákányi Jenő, Antal Dávid, Corcán György, Biró Lajos, Alacs József, Komlós Béla László, Prohászka Gyula József, Wohl Károly, Reguly Odón István, Burgetti Károly Albert, Deményi Mihály, Feldmesser Péter, Anders Rajmál, Sturmman Rezső, Menozer Arthur, Fehér Lajos, Párducz János Árpád, Fenyő Efráim, Irján Béla János, Halmi Márton, Olbert Károly, Székely Miksa, Adány Rezső, Csöngy Sándor Béla, Szemere Ignác, Fischer Mór, Stignitz Vilmos, Heegn Reinhold, Vogl Hugó, Mantuano Jenő, Fábán Gyula, Pilczér Ignác, Federit Náthán, Szekeres Jakab, Weisz Ferenc, dr. Urbanovich Tihamér, Jubász Márton, Széll Sándor, Niamesy Pál, Pál Gusztáv, Pinkus Samu, Jenei Sándor, Kovács Dániel, Szabó Gyula Odón, Pollák József, Párducz Rezső, Krum Rezső Gábor, Nagy Mihály, dr. Kovács László Albert, Jaeger Aurél István, Városi Kálmán Lőrinc, Gabányi Lajos, Kis-Kós Dezső László, Christi Sándor Lajos, Róbert Odón, Hollubi Arthur András, Stejskál Károly, Reisenhoffer Benő, Glaser Ottó, Szabadkay Emil, Puskás Odón, Müller Ferenc Antal, Erdői Béla, Kigyósi György, Kijász János, Székely Armin, Liszt József, Hegymegi János, Halassy Károly, Pollák József, Korily Géza, Wutz József, Schwartsz Simon, Pápay Dezső, Steiger Béla Miklós, Gottlieb Jenő, Leskó György, Beeski Antal, Wisnyák Gyula, Pudler Béla, Schlegel Károly, Thorma József, Homolka Ernő, Havas Armin, Trattner Jakab, dr. Ejszaki Odón, Viró Alajos, Jezsó Parovszky Domokos, Lévai József, Bas Dávid, Komlós Manó, Bernhard Sándor, Szőke Jenő, Kálmán László, Fiseh Henrik, Erdős Béla, Kiszák Géza, Novák Tivadar, Margitai Jenő, dr. Bartha Zsombor, dr. Leskó Sándor, Engel Károly, Kántor László dr. Langer Aurél, Kovacsovits Béla, Boszkovits Ferenc, Ghyecz Aurél, Török Arthur, dr. Bazsó Lajos, Gottlieb Lajos, Kremp Róbert, Rónai Gyula, dr. Szádeczky László, Endródy István, Kugler Lajos, Csornai Arthur, Machay István.

A VI. rangfokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 1-5-ös osztályába előléptek:

Simon Géza Gyula, Günther Mihály, Haak József, Fekete Zsigmond, Szász Géza, Bukovitz Antal Ferenc, Longhi Tivadar, Erős Gyula, Smikli Gyula, Tóth János, Rothermel Károly, Beke József, Faragó Armin, Schrenk József, Szentkirályi Alajos, Fruhbauer József, Pókai János, Rab László, Küpry Jenő, Spiritszky János, Révai Ferenc, Adler Manó, Polgár Mihály, Fröhwrth Ferenc, Isz Gábor, Dörner Lénárd, Fischer Salamon Szende Gyula, Molnár Károly, Vörös Sándor, Helmezi Agoston, Gábor István, Kilegi Sándor, Dóme Tivadar, Somogyi János, Deak István, Lászlóffy Lajos, Szinnyei Ágost, Blazek István, Ott Antal József János, Czúvekh Károly, Jurszó Rezső, Sándor Gyula, Nierti Dezső, Meitner Miklós, Tokody László, Erdős Frigyes, Kozelka Győző, Neubauer Armin, Rengei Kálmán, Jobszt Gellért, Landau Béla, Király Károly, Csordás János, Schaffner Frigyes, Pischl Lajos, Schulcz Károly, Berozely Gyula, Weisz Márk, Roszkovecz Lajos Frigyes, Jóna András György, Paikert István Géza, Magyarai Sámuel, Deutsch Armin, Gregus Imre Károly, Koppold József, Kovács Lajos, Ullrich Rezső, Nuszbaum Mihály, Szabó Mihály Gyula, Fuchs Rezső József, Harsányi Agoston Gyula, Koterschall Tivadar, Harnischteger István, Erank Henrik, Emanuel Zsigmond, Mahr Rezső József, Hobik Antal Béla, Varsányi Dezső, Puskás József, Lovas József, Proczelmayer Gyula, Pék Géza, Kemény Náthán, Tusohák Jenő, Ecsődi Antal, Thury Akos Géza, Szivák Emil István, Bodrogi Sándor

Márton, Adamesik Ferenc, Lányi Sándor, Hey Samu, Heretik Endre, Weinozierl Antal, Preisinger Jenő, Kaiser Fülöp, Kümmerle Armin György, Stohl Kornél, Jónás Emil, Dományi Pál, Schuler József Arthur, Bulyiri Flóris, Hoffmann Jakab, Pálfi József Hubert, Friedrich Armin, Babai János, Hanel Gyula, Droszdt Ede, Kühlburger Béla József, Stark Mór, Varga Elemer, Bodor Ernő Lőrinc, Antóni János, Oltváry Rudolf, Horváth Zsigmond József, Dommel Róbert Károly, Paragi Ferenc Jenő, Kun Ignác, Vogelhut Jakab Gyula, Kovács Gyula, Muszély Gyula Károly, Tóth Kálmán, Weiner Géza, Hajós Soma, Farkas Béla János, Gruber Dávid, Gyöngyösi József, Apáthy András Ferenc, Eszlinger Aladár Elemér, Ornstein Izrael Izidor, Kövessi Lajos, Réti Nándor, Hasenauer Emil.

A VI. rangfokozat 3-ik osztályából előléptek:

Panian Ernő, Herceg Imre, dr. Gasperik János.

A VI. rangfokozat 3-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 2-ik osztályába előléptek:

Rapcsányi Sándor, Holló Zsigmond, Szántó Hugó, Bukovinsky Mihály, Óna László, Halász Károly, Nögély Gyula, Kapus János, Riesz Aladár, Borbas Béla, Kállay Kázmér Zoltán, Pandler Jenő Sándor, Turai Miklós, Feldmann Márk Stárk Aladár, Simon Lajos, Kenyeres Pál, Gyarmati László, Czirbesz Pál, Grünwald Adám, Mossoly Odón, Fieshbein Sándor, Dénes Laos, Hoffmann Gusztáv, Nischbach Péter, Radó Sándor, Horváth Gyula János, Hoffmann Vilmos, Münich Károly, Boschán Dezső S. Kovács Dezső János, Nádrái Aurél, Fröhlich Béla, Lampi Gusztáv, Józsa József János, Zunka Dénes, Kresz-Gresz János, Csákvány Ferenc, Hartmann Károly, Kulinyi Abraham, Feld István, Pirity Gábor, Besskó József, László Aron, Schwetzer István, Solti Gusztáv, Politi Pál, Mészáros János, Rác Nándor, Beck Béla, Foriota Emil, Vajday Sámuel, Fehér Ferenc, Hönig Sándor, Kobitsek Gyula, Kulinyi József, Pap Vilmos, Spiritszky Gyula, Erisey Béla, Gal Jenő, Hrabovszky Kázmér, Ráth Aladár Imre, Krausz Simon, Szócs József, Páris Rezső Gyula, Kemény Manó, Gergely Zsigmond, Barnay Kálmán, Ujbázy György, Józsa András, Glósz Nándor, Neiszer Jenő Antal, Gábor Aron, Vihar Béla, Goldschmid Aron, Kovács László, Schweiger Fülöp, Rókk János, Dörner Sándor, Szőke Márk, Müller Kálmán, Kovács Ferenc, Bachmann Frigyes, Bedő Miklós, Schwetz Rezső, Weisz Mór, Edvi Lajos, Fischer Senu, Szabó Lajos, Turmajer Gyula, Mocsári Albert Domokos, Poljak József, Angyal József, Imre Sándor, Bóth József, Bajor József, Engelmann Géza Gyula, Kopper Tóbiás, Liteczky András, Kárpáti Rezső, Demeter Márton, Schwarz Géza Jeok Ferenc, Trexler Albert Gyula, Kugler Antal Mihály, Izsakovits Ignác, Dede Károly, Gereze Gyula, Cotteli Géza Béla, Bartha Simon, Simon András, Székely Mór, Perneker Antal József, Sarfi József Vilmos, Pintér Zsigmond, Csinesek István Ede, Mandel István, Laszka Antal, Protics László, Csaba András, Pogány Kornél Odón, Tengeri Miklós, Weisz János, Holczér Fülöp Ferenc, Weixler Antal, Mán György, Dobó Lajos, Daubner Imre, Eteles Kálmán, Soltész Rezső, Simon István, Kovács Lajos, Inke György, Ilyés Ferenc, Karbienes Antal, Sebő Rezső, Gegő Lajos, Siegler Adolf, Steinmann Mór András, Lantos Ferenc, Kiss János, Hajnal Lajos, Lorján Dezső, Lányi Béla, Partos Jenő, Kemény Lajos, Klapka András, Kohály József, Farkas Géza Jenő, Keleti Lajos, Fridrich Gábor Jenő, Balog Károly, Korányi Hugó Vencel, Gerely Árpád János, Horváth János, Sugar Sándor, Mikes István, Kórmény Jenő, Servázy György, Tanay Béla, Komlósi Agoston, Valentin Odón, Friedmann Nátán, Kanócz György, Putnoky Pál Péter, Bárdosi Gyula, Homola Rezső Nándor, Kaszianiczky István, Benkesi Ferenc, Pakucs Gyula, Sági Ernő Miklós, Frits Pál László, Bene László, Lőrinc István, Zahumenszky Ferenc, Vas Ignác, Urbanovics Arisztid, Berecz Károly, Boros Teofil, Szabó Árpád, Sándor Ferenc, Török Gábor, Török Árpád, Varga János, Braun Dezső.

Ipár és kereskedelem.

A budapesti tőzsde ma az országos ünnep következtében zárva maradt.

A gyárosok szervezkedése. A magyar gyárosok országos szövetségének pozsonyi osztálya ma tartotta alakuló gyűlését az érdekelte gyárosok élénk részvétele mellett, amelyen az osztály szervezőjének, **Philipp** Adolfinak, a Nobel dinamit-fársulat vezérigazgatójának meghívására több mint harminc gyáros jelent meg. **Philipp** Adolf lelkes megnyitó-beszéde után dr. **Chorin** Ferenc, a központi bizottság elnöke lejtegette mélyreható és nagy tetszéssel fogadott beszédében az egyesülési célját, amire **Sprinzel**, **Ludwig** és **Falugay** gyáripárosok hozzászólása után a gyűlés elhatározta, hogy csatlakozik az országos mozgalomhoz. Majd számos hozzászólás után megalakult a pozsonyi osztály, amelynek elnökévé egyhangulag **Philipp** Adolft választották meg. A bizottság tagjai: **Ludwig**, **Klinger**, **Kuffner** és **Grüneberg** lettek.

Könyv a cukoriparról. Magyar könyvet írni közgazdasági témáról: ehhez merész idealizmus kell. A legvakmerőbb idealisták közé tartozik **Wiener** Moszkó, aki két igen testes kötetre terjedő könyvet írt a magyar cukoriparról.

A két vaskos kötet maga megérdemelné, hogy bő tanulmányban számoljanak be róla, mert csak így módon lehetne kellőképpen honorálni a szerző érdemét, aki igazán maradandó becsű mun-

kával gyarapította közgazdasági irodalmunkat. Közgazdasági írónk legnagyobb része abbana hibában leledzik, hogy megelégszik azzal, ha a külföldi viszonyok képét tárja fel.

A magunk lábán való járást csak nagyon nehezen tudjuk megszokni; sokkal kényelmesebbnek találjuk a külföldi példát utánozni. Az eredisetiség és a hazai viszonyoknak folyton szem előtt való tartása egyik legnagyobb érdeme **Wiener** Moszkónak. Munkáját első sorban ez teszi becses előtűnk. Különbelül 2000 oldalra terjedő művében meg van írva a magyar cukoripar múltja, jelene, de nem kivonatolva, hanem terjedelmesen és bőven ellátva mindazokkal a rendeletekkel, törvényekkel és egyéb hatóságai intézkedésekkel, melyek cukoriparunk fejlődésére kihatással voltak. Ezzel párhuzamosan megtaláljuk a külföldi hasonló irányú intézkedéseket is, úgy hogy aki ezt a munkát figyelemmel végig olvassa, teljesen tisztában lesz a magyar cukoripar egész fejlődésével és mai helyzetével. A mult és a jelen terjedelmes és kimerítő ismertetése után a magyar cukoripar jövőjének titkait igyekszik feltárni előtűnk a szerző. Nem pesszimistikus és nem is optimistikus. Bár a mezőgazdasági ipart első sorban a mezőgazdaságnak vindikálja a szerző, mégis munkájából hiányzik minden partokosdás. Ismertetni akarja a magyar cukoripart. Nem egyeseknek, nem pártoknak íródott ez a nagyszabású mű. Ismertetésén és lejtegetésén az objektivitás vonul végig, ami kétszeresen becsessé teszi előtűnk egy éles látóképességgel megáldott közgazdasági munkáját.

Szükségesnek tartjuk még a fenti munka aktualitását kiemelni. A brüsszeli konferencia után most már szelében a cukoripar bukásáról beszélnek. Ezzel szemben **Wiener** velős érvelése meggyőz bennünket arról, hogy helyes uton járva, éppen a mostani cukorkrisz alkalmas arra, hogy a nagy magyar cukoriparunk alapját megvessük. A mű **Pollitzer** Zsigmond és **Fia** cégnél jelent meg. Ára 30 korona. **B. M.**

A Nemzeti Baleset-Biztosító-Részvény-Társaság igazgatósága e hónap 10-én ülést tartott, melyen az 1901. évi mérleget megállapította. Elhatározta egyuttal, hogy a díj- és kártalálékok bőségese részletezése után a 29-ikéni megtartandó közgyűlésnek 4 1/2%-os osztalék kifizetését iogja javasolni.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi **Creditoren-Verein** a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: **Seemann** Feivel kézműárkereskedő **Lemberg**, **Stein** Gyula kereskedő **Nachod**, **Gollesch** Antonio kereskedő **Dignano**, **Polazsek** Róza kereskedő **Hollesohau**, **Borrrin** Placido **Orlando** kereskedő **Trieszt**, **Kizka** Franciska vegyeskereskedő **Nueic**, **Radomerska** Mária vegyeskereskedő **Szemie**, ifjabb **Rateschky** Pál csemegekereskedő **Gablonz**, **Schlesinger** Abraham len- és damasztáru raktár **Nagy-Szeben**, **Soharer** Hermann kereskedő **Zborov**, **Glüokaut** Klára divatárusnő **Prága**, **Skuhrawy** Bozena divatárusnő **Prága**, **Schuster** János vegyeskereskedő **Unter-Langendorf**, **Rosich** Francesco kereskedő **Fiume**.

Délgyművelés-ankutó. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 7,000 láda narancsot és citromot adott el a következő árak mellett: **Narancs**: 160-as 5.- koronától 6.- koronáig. 200-as 5.- koronától 6.50 koronáig. 300-as 6.50 koronától 9.50 koronáig. 800-as 6.- koronától 8.- koronáig. Vépiros narancs: 7.- koronától 10.- koronáig. **Citrom**: 300-as 4.- koronától 6.50 koronáig. 800-as 4.- koronától 6.50 koronáig. **Mandarin**: 80-as 0.- koronától 0.- koronáig. 100-as 0.- koronától 0.- koronáig. A legközelebbi aukció csütörtökön, folyó hó 17-én lesz, mely alkalommal 8,000 láda narancs és citrom kerül eladásra.

Szesszárak. A kontingens nyersszessz ára **Buda-pesten** pénzben 39.- korona, áruban 39.50 korona. **Bécében** a kontingentált készáru készpénzben 37.80 korona, áruban 38.20 korona.

Borjvásár. 1902. évi április hó 11-én. (A budapesti marhavasártéri vásár-pénztár részvényirtárságtól.) Felhajtás: **Belföldi** élő borju 1458 drb, leölt borju — db, **bécsi** borju — db, — db., növendékmárha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány 746 darab. **Arjegyések**. — **Belföldi** élő borju I. rendű 60-66 f.-ig. I. kilónkint, leölt borju I. r. — f.-ig. II. r. — f.-ig. — f.-ig. kivétel 82 f.-ig. II. r. — f.-ig. II. r. — f.-ig. — f.-ig. kivét. I. kilónkint levonás nélkül. **Rugott** borjúkért 50-58 f.-ig. Növendék marha — f.-tól — f.-ig. I. r. — f.-ig. középmínőségű — f.-ig. alarendelt — f.-ig. I. kilónkint. **Bárány** élő 0.- — k., leölt bárány 4.-12.- K. kivételesen ár — k.-ig páronkint. — **Eld** kecske 8 K. páronkint. Az irányzat általában élénk volt, a borjúárak 4-5 fillérrrel kgkint növekedtek.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székelyvárosi sertés-konzumvásár arjegyzése 1902. évi április 11-én. Készlet 61 darab. Erkezett 236 darab. Összesen 297 darab. Eladott 272 darab. Maradt 25 darab. Napi árak: 120-130 kilogramm súlyban 104-106 koronáig. 220-250 kilogramm súlyban 102-106 koronáig. 320-380 kgtr. súlyban 100-104 K.-ig. **Oreg** nehez páronkint 400-600 kilós 92-96 koronáig. **Malac** 72-86 fillér. Az irányzat lanya volt.

A bécsi gabontőzsde.

Bécs, április 11. (A **Budapesti Napló** telefon-jelentése.) A tőzsdén ma a képzelhető legnagyobb oszód uralkodott. A változatlan árfolyamokon csak oltyve fordultak elő kitések. Az amerikai Egyesült-Államok földművelési hivatalának jelentése a téli buza állását 75/100-re teszi, szembe a tavalyi 91/2 állással. Ugylátszik, hogy **New-Yorkban** tegnap még nem volt ismeretes ez a jelentés, mert nem mutatkozott még tegnap káros befolyása. Kóttettek: buza május-juniusra 9.14, rozs tavaszra 7.30-7.32, május-juniusra 7.28-7.29, tengeri május-juniusra 5.20-5.21, buza tavaszra 9.23-9.24, zab tavaszra és május-juniusra 7.27-7.29, tengeri július-augusztusra 5.33-5.35 repece augusztus-szeptemberre 12.20-12.30. Zárlikor: buza május-juniusra 9.18, rozs tavaszra 7.30, május-juniusra 7.26, tengeri május-juniusra 5.20, zab tavaszra és május-juniusra 7.26-7.27.

A bécsi értéktőzsde.

A tegnapi nap jó hangulata ma is folytatódott, miután **Angliából** békehírek érkeztek és a magyar konverzió-művelet megkezdésének is híre érkezett. Az irányzat 2 óra 30 perckor szilárd. **Berlin** tartósan szilárd. **London** hangulata jó.

Bécs, április 11. (**Magyar értékek zárlata**) 4 1/2%-os aranyjárdék 119.85. **Lisza** és szegedi kölcsön sorsjegye 163.75. **Magyar vasuti kölcsön** erdőben 100.60. **Magyar vasuti állami** kölcsön 120.25. **Magyar osztrák** és pénzváltóbank —. **Rimamurány** részvény 507.-. **Magyar koronajárdék** 97.50. 4 1/2%-os **Magyar földterem.** kölcsön 97.25. **Magyar hitelbank** részvény 687.-. **Magyar nyeregmény** kölcsön sorsjegye 200.-. **Kassa-oderbergi** vasuti részvény —. **Magyar keresek bank** —. **Magyar cukoripar** —.

Bécs, április 11. (**Osztrák értékek zárlata**) 4 1/2%-os papírjárdék 101.67. 4 1/2%-os osztr. aranyjárdék 120.50. 1880-os sorsjegye 152.20. **Osztrák hitelorsjegy** 435.-. **Angol-osztrák bank** 1590.-. **Bécsi bank** 451.50. **Osztrák-magyar bank** 1590.-. **Déli** vasut 66.50. **Dunagőzhajózási** részvény 368.-. **Dobányrészeny** 292.-. **Csanázi** és **kisvári** arany 11.32. **Német bankváltók** 117.35. 4 1/2%-os **erőst** járdék 101.40. **Osztrák koronajárdék** 99.35. 1884-iki sorsjegye 248.-. **Osztrák hitelintézeti** részvény 675.50. **Unionbank** 548.-. **Osztrák Landerbank** 418.50. **Osztrák-magyar államvasut** 667.50. **Ehalyogly** vasut 468.-. **Alpesi bányászarszeny** 392.50. 20 frank arany 19.07. **London váltóár** 240.15. **Bécsi Tramway** Litt B. 283.50. **Bécsi Tramway** Litt A. 237.50. **Lipót kohó** 345.-. **Az irányzat** szilárd.

Bécs, április 11. (A **Budapesti Napló** tudósítójának telefon-jelentése.) A **déliutáni magánforgalomban** a zárlatok a következők voltak: **Osztrák hitelrészvény** 675.52. **Magyar hitelrészvény** 687.-. **Angol-Osztrák bank** 281.75. **Bécsi bank** 1590.-. **Union bank** 548.-. **Landerbank** 420.-. **Osztrák-magyar államvasut** részvény 667.50. **Déli** vasut 66.50. **Ehalyogly** vasut 468.50. **Északnyugati** vasut részvény 461.50. **Dobányrészeny** 292.-. **Rimamurányi** vasut 507.-. **Alpesi bányászarszeny** 392.50. **Májusi járdék** 101.60. **Magyar korona járdék** 97.50. **Török sorsjegyek** 107.25. **Német** birodalmi mária 117.42.—. **Napoleon** 91.03.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 11. (**Tőzsdéi tudósítás**.) **London** magánjelentések, amelyek szerint a békekötés legközelebb várható, továbbá a magasabb londoni bányakurzusok eleinte kedvezően hatottak a tőzsdére. Különösen kohó- és kőszén-részvények javultak. **Bankok** jól tartották magukat. A második órában bányártekek emelkedtek. Az üzlet azonban általában nem volt nagyon élénk. **Uj orosz kölcsön** 98.80. **Magán-kamatláb** 1 1/2%.

Berlin, április 11. (**Zárlat**) 4 1/2%-os papírjárdék —. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 102.60. **Ehalyogly** vasut —. **Magyar koronajárdék** 98.25. **Osztrák-magyar államvasut** 143.40. **Kassa-oderbergi** vasut —. **Bécsi váltóár** 85.15. **Magyar vasut** beruházási kölcsön 101.25. **Alpesi bányászarszeny** —. **Disconto-Commandit** 190.-. **Altalanos villamosági** **Edison** 192.50. **Gelsenkircheneri** 164.76. **Laura-kohó** 200.80. 4 1/2%-os **erőstjárdék** —. 4 1/2%-os **magyar aranyjárdék** 101.10. **Osztrák hitelrészvény** 211.90. **Déli** vasut 18.25. **Károly Lajos** vasut 100.50. **Orosz bankjegyek** 216.25. 4 1/2%-os **uj orosz kölcsön** 96.80. **Török dohányrészeny** —. **Olasz járdék** 100.80. **Magyar hitelbank** —. **Dynamit** **Trust** 177.60. **Harpini** 167.-. **Az irányzat** szilárd.

Berlin, április 11. (A **Budapesti Napló** tudósítójának távirata.) **Esti forgalom**: 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 101.10. **Magyar koronajárdék** 98.25. **Osztrák hitelrészvény** 212.-. **Osztrák-magyar államvasut** 143.30. **Déli** vasut 18.25. **Északnyugati** vasut 18.25. **Ehalyogly** vasut —. **Orosz bankjegy** készpénz —. **Buschtehaderi** —. **Orosz bankjegy** 216.20. (Utolsó) **Lombard** —.

Páris, április 11. (**Zárlat**) **Osztrák-magyar államvasut** —. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék —. **Osztrák Landerbank** 556.-. 3 1/2%-os **francia járdék** 100.80. **Ottoman bank** 556.-. 3 1/2%-os **francia járdék** 102.60. **Alpesi bányászarszeny** —. **Déli** vasut 103.-. 4 1/2%-os **magyar aranyjárdék** —. **Párisi bankrészvény** 1023.-. **Olasz járdék** 100.57. **Francia törleszt. járdék** 100.75. **Osztrák földhitelezeti** részvény 1295.-. **Török dohányrészeny** 318.-. **Az irányzat** nyugodt.

Frankfurt, április 11. (**Zárlat**) 4 1/2%-os papírjárdék 101.70. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 102.75. **Magyar koronajárdék** 98.20. **Osztrák-magyar bank** 114.90. **Déli** vasut 18.30. **Ehalyogly** vasut —. **Londoni váltóár** 204.60. **Bécsi bankkezelő** 114.75. **Villamos részvény** —. 3 1/2%-os **magyar aranykölcsön** —. 4 1/2%-os **erőstjárdék** 101.50. 4 1/2%-os **magyar aranyjárdék** 101.15. **Osztrák hitelrészvény** 211.70. **Osztrák-magyar államvasut** 142.80. **Északnyugati** vasut —. **Bécsi váltóár** 85.16. **Párisi váltóár** 813.-. **Union bank** —. **Alpesi bányászarszeny** 200.-. **Az irányzat** szilárd.

Frankfurt, április 11. (A **Budapesti Napló** tudósítójának távirata.) **Árfolyamok** január. **Esti forgalom** **Osztrák hitelrészvény** 212.30. **Német bank** —. **Disconto** 189.90. **Berlini kereskedelmi** bank 153.-. **Gelsenkircheneri** 138.80. **Harpini** 167.-. **Laura-kohó** —. **Olasz járdék** 100.90. **Szilárd**.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1902. április hó 12-én.

A nürnbergi mesterdalnokok.
Opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard. Fordította dr. Váradi Antal.

Személyek:

Hans Sachs	Ney D	Moser	Kertész
Veit Pogner	Szendrői	Ortel	Ney B.
Vogelsang	Dalnoki	Schwartz	Kárpát
Nachtigal	Mihályi	Foltz	Kornai
Beckmesser	Hegedűs	Stolzingi Walth.	Burrian
Kotner	Beck	Eva	Szilágyiné
Zorn	Kiss B.	Dávid	Gábor
Eisslinger	Bartoluzzi	Magdaléna	Válint

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. április hó 12-én.

Kain.

Dramai költemény 4 felvonásban. Írta Verő György.

Személyek:

Ádám	Szacsavay	Cilla	Márkus
Eva	Fáy Sz.	Hánok	Beregi
Ábel	Mihályi	Thubal	Róssáhegyi
Háda	Hegyesi	Kain	Gát

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. április hó 12-én.

Fifin.

Operett 3 felvonásban. Írta és zenéjét szerzőzte dr. Schwimmer Aurél.

Személyek:

Pitkins	Sziklai	Hopkins	Mátrai
Mary	Lányi	A felesége	Sziklainé
Harry	Farkas F.	A leánya	Mezei
Turtle Sam	Giróth	Kitty	Tomcsányi
Michel	Palásthy	Brown	Delli
Fifin	Fedák	Betty	Almásy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésben Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. április hó 12-én.

A láda titka.

Bohózát 3 felvonásban. Írta Tristan Bernard. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Charles Godelle	Hegedűs	Lormoy	Kazaliczky
Jeanne	Varsányi	Blaise	Tapolczai
Berthilde	Pécsi Pi	Rosalie	Hopkyné
Hippolyte	Góth	Eugène	Gyász
Flappeau	Szerényi	Félicie	Fábián
Borlier	Balassa	Mathieu	Vendrei

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. április hó 12-én.

Előszór:

Blaha Lujza asszony mint vendég

A rozsfalyi malom.

Népszínmű 3 felvonásban. Írta Kacsányi Géza. Zenéjét részben szerz. Dóczy József.

Személyek:

Terka asszony	Blaha	Boldog Andris	Kiss M.
Sárka, huga	Kápolnai	Sándor urfi	Szirmai
Füstös István	Németh	Mózi	Szirmosi
Gyveszu	Ujvári	Rébi	Erdélyi
Furko	Raskó	Betyeg Illés	Horváth
Boldogné	Izsnóné	Csozóné	Kárpáti

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. április hó 12-én.

Kékszakállu herceg.

Nagy operett 4 felvonásban. Írták Meilhau és Halévy. Zenéjét szerzőzte Offenbach.

Személyek:

Boboche	Leővey	Eleonora	Sághyiné
Clementine	Láng E.	Izaura	Mérei
Hermine	Áradi A.	Rosalinda	Kiss
Saphir	Várnay	Blanka	Abaffy
Kékszakállu herceg	Mezei	Oszkár	Fenyéri
Heloise	Közszeginé	Boulotte	Árkossy
			Feledi B.

Kezdeté 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. április hó 12-én.

A sport.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Albrecht-Mulató.

Király-utca 71.

ALBRECHT FERENC igazgató.

Előleges jelentés!

A brünni cseh opera-társulat

vendégszereplése.

Első előadás április 15-én.

Ujdonág! Ujdonág!

DALIBOR.

Híres opera 3 felvonásban Smetanától.

Jegyek mai naptól elővetélt díj nélkül a Mulató pénztáránál kaphatók 9-1-ig és 8-6-ig.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Minden este:

Luna asszony

Millá Barry mint vendég.

Marlot, Baumann, Strasser, Bauer Róza, Linder

Liserl, Paullet Ilka, Christoff, Brammer stb.

Chassino

1 Szenzáció!

A kávéház téllertjében reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.

Petánovits

METROPOLE-SZALLÓJA

A téllertjében ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kitünő zenekara játszik.

PILSNER

ESCHÉSZTARSA

POZSONY

Sitogen

Legnombb és legkiválóbb levetőanyag készítése. Legnagyobb és legkiválóbb levetőanyag készítése. Legnagyobb és legkiválóbb levetőanyag készítése.

Hoffmann S. Budapest, VIII. Népszínház-u. 38.

„Universum“-vállalat

okmány-szerző és esketési osztály megszerez mindenféle okmányt, elvállalja házassági dispenzatiókat, névmagyarosítást, utlevél és különböző engedélyek megszerzését, jogtanácsosa segélyével eljár honosítási, örökbeajánlási ügyekben, külföldi megbízásokat lebonyolít.

Különosztály detektív-rendszerrel mindennemű magánkutatást, díszért megbízást, tudósítást, megfigyeléseket család ügyekben is bel- és külföldön a leggyorsabban eszközöl a „Universum“-vállalat törv. bejegyzett cég, Budapest, Próféta-utca 6.

Dr. RENNER

VIZGYÓGYINTÉZETE

bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)

Az intézetben gyógykezelés alá vétetnek különféle ideg- és gerincbajok, almatlanság, szédülés, ideges nyugtalanság, a gyomor és belek rendszere, ideges szövődmények stb. — Alkalmazásban levő gyógyeszközök: A tudományos vizsgálatok összes eljárásain kívül, szénasavas fürdők (naubelini eljárás, szivabójomk számára), fony-fürdők (elhasználható és csúszó bántalmaknál), az elektromozgás minden faja (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), masszázsa (erősség vagy vibrációs alakban, vagy elektro-masszázs) stb. Árak mérsékelték. Prospektus kívánatra.

Nyári üdülő.

Neuhaus a bécsi erdőben

a Peilstein lábánál (717 méter),

vasútállomás Weissenbach-Neuhaus, ca. k. posta- és távírdó állomás, távírvezeték, teljesen védett helyen, lomb- és tűlevelű erdővel körülvéve, kitűnő ivóvíz (szűrt forrásvíz-vezeték), nagy fontosságú, teljes- és uszodafürdők, meleg fürdők, lawt-tennis játszótér, csónakázás, árnyékos vendéglő-kerthelyiség dívagonnal. Vendéglő: Max Gutera, az ottági első konyhafőnök a bécsi Imperial-állókban. A kerthelyiségben az ellátásra nézve a legjobb gondoskodtak. **Egyes nagyobb és kisebb villák** kerttel. Lakások és szobák (havi és időnyírák) Stefánia szálloda, Neuhaus szálloda, Erdészpálya. **Kérdőközlések:** Gróf uradalmi Intézősz. Neuhaus, Woerl: „Führer durch Neuhaus im Wienerwald“ című német nyelvű könyve, minden könyvtárban kapható.

Budapesti malomépítészeti és gépgyár

Podvinecz és Heisler

Budapest. Váci-ut 141.

Gyárt

benzin- és gázmotorokat

szolopos vezényművel, 2-30 lóerőig.

Megbízható kivételek kerestetnek.

HUZÁS MÁJUS 1-én.

Főnyeremény 35,000 Lira.

KAPHATÓ 24 havi részletfizetésre; havi befizetés 1 darabra 2 korona.

Már az első részlet és 35 kr. portó beutalással ottani bankon át a sorozatok sorozat és számlát tartalmazó részletet azonnali juttatással.

FLEISSIG SÁNDOR bankháza Bpest, VII. Erzsébet-kört. 2.

A lakbérnegyed

alkalmával egy a házi urak és lakók gyakran érik szükségét egy oly kézikönyvnek, amely őket a lakbérleti jog vitás kérdéseiben utbaigazítja.

Egy ily kézikönyv az Athenaeum részv. társ. kiadásában jelent meg és címe:

Lakbérleti jog és eljárás

kapcsolatban Budapest (főváros lakbérleti szabályzatával) és a m. kir. igazságügyminiszternek 1904. évi 4873. számú rendeletével.

Írták: Dr. Borodai Sándor és Dr. Oraber Károly ügyvédek.

Ezen hasznos kézikönyvet — mely minden könyvtárakban kapható — egy a bírák és ügyvédek, mint a házi urak és a község szives figyelmébe ajánljuk.

Ára: 5 korona.

BUTOR

közszíntért vagy részletfizetésre legelőször

FÜCS BÓDOG-nál

BUDAPEST, József-kört. 26.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Most jelent meg!

Kurucz Feja Dávid

Történelmi színmű négy felvonásban.

Írta: FÉNYES SAMU.

A Fővárosi Színház Műsora 115-116. száma.

Ára 60 fillér.

A FŐVÁROSI SZÍNHÁZ MŰSORA legújabb számai a következők:

113-114. A képzőművésztörténet.

111-112. A páholy. Bohózát.

109-110. Karcsony. Dráma. Irtványosság. Dickson-M.

107-108. A nevesített kassza. Vigjáték. Bissón-Hellai.

106. Katalin. Operette. Dr. Béli-Fejt.

105. Pillangó kisasszony. Dráma. Belasco-Faludi.

103-104. A Szécs. Vigjáték. Guhni-Rakosi.

101-102. A becsületbíró. Tragedia. Zsuzsika Jenő.

70-71. Forogó szék. Dráma. Hartleben-Béthy.

100-101. Ötösök. Dráma. Suedermann-Márkus.

II. kiadás. A csigolya. Színmű. Öbald-Fid. II. kiadás.

28. A székelyudvarhelyi. Nép-színmű. Gécz István. II. kiadás.

A Fővárosi Színház Műsora legújabb számai a következők:

Egy-egy szám ára 30 fillér.

Teljes jegyzék ingyen kapható minden könyvtárakban.

Kiadja a Lampel R. (Wodianer F. és Fia) sz. és kir. ud. könyvtárvezetői Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Megrendelhető minden könyvtárakban.

Ára: 5 korona.

ATHENAEUM

írod. és nyomd. részv. társulatnál

BUDAPEST, VII., Koröspoti-ut 64., valamint minden könyvtárakban.

Alapított 1850.

SEMLER J.

posztókereskedése BUDAPEST,

Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sarok.

Állítja a legújabb szöveteket férn- és nőruhákhoz, valamint a legjobb felöltő-szöveteket (Overcoat sans doublure).

UTOLSÓ UJDONÁGOK!

Nagy választék angol urí és női plaidékban.

Kiszárad Magyarországra részére vásárolt eredeti minták.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vig. színház	Népszínmű	Magyar színház	Várszínház
d. u. Vasárnap este	—	Troilus és Kresszida	Kurucz Feja Dávid	Az új földesúr	Lotti ezredesei	Az én szabóm Parasztszivek Szép Galathea Kékszakállu herceg
	Álarcos bál	A bor	A láda titka	A rozsfalyi malom	Fifine	

